

Türkiye
Sağlıklı Kentler
Birliği

ULUSAL SAğLIKLI ŞEHİRLER AğLARI

DSÖ Avrupa Bölgesi

**Avrupa'da sağlık ve refahın
desteklenmesi**

Healthy Cities 21st Century

DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) Avrupa Bölgesi'nde Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları

Düzenleyenler: Leah Janss Lafond, danışman, Birleşik Krallık

Özet

Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları, Avrupa'daki sağlıklı şehirlerin temelini oluşturmaktadır. Ulusal Ağlar, DSÖ hedefleriyle örtüşen ulusal politikaların yerel düzeyde uygulanması için yerel politikacılarla doğrudan etkileşime girerek üyelerine teknik ve stratejik destek vermekte ve bariyerlerin aşılmasını sağlamaktadır. Her bir Ulusal Ağ, üye şehirlerin kendine özgü ihtiyaçları ve mevcut kaynakları ile kendi kültürel ve yasal çerçevesine göre oluşmuştur. Bu kitap, DSÖ tarafından akredite edilmiş 20 Ulusal Ağın çok yönlü çalışma ve başarılarının analizi ve ayrıca her bir ağın yapısı, kendine özgü özellikleri ve başarılarına odaklanan profiller olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

*Issued in English by the WHO Regional Office for Europe in 2015 under the title **National Healthy Cities networks in the WHO European Region. Promoting health and well-being throughout Europe.***

© World Health Organization 2015

The translator of this publication is responsible for the accuracy of the translation.

© Turkish Healthy Cities Association 2016

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi tarafından 2015 senesinde “**National Healthy Cities networks in the WHO European Region. Promoting health and well-being throughout Europe**” başlığı ile yayınlanmıştır.

Türkçe baskısı için tercüme hakları Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği'ne Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi tarafından verilmiştir.

Bu yayının tercümesinin doğruluğundan tercümanı sorumludur.

© Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği 2016

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

ISBN: 978-605-66682-1-0

Tasarım: Christophe Lanoux

Önsöz	iv
Teşekkürler	v
Giriş	1
Bölüm 1. DSÖ Avrupa Bölgesi'nde ulusal sağlıklı şehirler ağları.....	3
1. Avrupa'da sağlıklı şehirler ağlarının gelişimi	4
2. Ulusal ağların etkisi ve başarıları.....	11
3. Ulusal ağların organizasyonu ve liderliği.....	24
4. Avrupa boyutu	31
Bölüm 2. Ülke profilleri.....	37
Giriş	39
Belçika (Valon)	40
Hırvatistan	44
Çek Cumhuriyeti.....	48
Danimarka	52
Finlandiya	56
Fransa	60
Almanya.....	64
Yunanistan.....	68
Macaristan.....	72
İsrail	76
İtalya	80
Norveç	84
Polonya.....	88
Portekiz	92
Rusya Federasyonu	96
Slovenya	100
İspanya	104
İsveç.....	107
Türkiye	110
Birleşik Krallık	114
Referanslar	119
Ek 1. Sağlıklı şehirler ve kent sağlığı hakkındaki kaynaklar.....	122
Ek 2. Ulusal sağlıklı şehirler ağları ve şehirler için kriterler.....	124
Ek 3. Bir ulusal sağlıklı şehirler ağı kurmak ve başlatmak için öneriler	126

Son 25 yıl içerisinde sağlıklı şehirlerin ulusal ağları iyi kurulmuş organizasyonlar haline gelerek Avrupa'daki sağlıklı şehirler hareketinin bel kemiğini oluşturmuştur. Ulusal ağlar, ülkelere zengin bir uygulama tabanlı halk sağlığı bilgisi ve uzmanlığı sağlamaktadır. Yerel sağlık meselelerine görünürlük vermek için etkili bir platform oluşturmakta ve devlet ile işbirliğini kolaylaştırmaktadır. Bu ağlar en iyi uygulamaları paylaşma ve ulusal ve uluslararası uzmanlığa erişim sağlama fırsatları ve eğitim aracılığıyla yerel yönetimlere doğrudan destek sağlayarak sınırlı yerel kaynakları en üst düzeyde kullanırlar. İşlevleri ve başarıları ulusal ağları yıllar içinde DSÖ Sağlıklı Şehirler programının devamlılığı için temel hale getirmiştir.

Bu kitap son 25 yılda ulusal sağlıklı şehirler ağlarının birçok yüzü ve başarılarının dikkat çekici bir kaydını oluşturmaktadır. Bu kitap yerel politikacılarla doğrudan çalışma, ağ stratejilerinin geliştirilmesi, etkili koordinasyon için sistemleri yerleştirme ve sağlıklı şehirlerde geniş çapta ortaklarla etkileşime girmenin önemi gibi anahtar başarı faktörlerinin altını çizmektedir. Bu kitap ulusal ağların çalışmalarına sadece kısa bir bakış sunmakta ve yenilikçi halk sağlığı çalışmaları için nasıl ve neden bir kaynak olduğunun örneklerini vermektedir.

Sağlık ve refah amaçlı Avrupa politikası olan Sağlık 2020, sağlığın geniş belirleyicileri hakkında sağlam delillerle desteklenen liderlik ve eylem için DSÖ Sağlıklı Şehirler programına açık bir direktif vermiştir. Ulusal ağlar ortaklık tabanlı yaklaşımları aracılığıyla herkes için sağlığı geliştirme, eşitsizlikleri azaltma ve liderlik ile katılımcı yönetimi geliştirmek için sağlığı geliştirme adına Sağlık 2020 hedeflerine yönelik olarak ülkeleri desteklemede büyük bir potansiyel göstermiştir. Ulusal ağları ülke düzeyinde desteklemeye ve güçlendirmeye devam etmeye ve DSÖ Avrupa Bölgesi ve uluslararası bölgeler dâhilinde ulusal sağlıklı şehirler ağlarını daha fazla genişletmeye ihtiyaç vardır.

DSÖ adına, kitabın yazarı ve editörü olan Leah Janss Lafond'ın yanı sıra bölümlerin ve ülke profillerinin değerlendirme sürecinde rol alan ulusal ağlar koordinatörlerine de teşekkür ederim: Yulia Abrosimova, Milka Donchin, Zoë Heritage, Eva Maria Martín de la Peña, Dionysia Papathanasopoulou ve Peter Holm Vilstrup. Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Birliğinin Geliştirme Müdürü olan Karolina Mackiewicz de yine bu sürece çok değerli destekte bulunmuştur. Önemli bir biçimde, yukarıda ismi verilenler de dahil olmak üzere Avrupa ulusal ağ koordinatörlerine bu yayın için temel oluşturan değerli bilgileri sağladıkları için ve ulusal ağların profillerini tamamlamada verdikleri destek için teşekkür ederim. Valerie Misson, Selma Sogoric, Jitka Bouskova, Christina Krog, Peter Holm Vilstrup, Marko Harapainen, Zoë Heritage, Claus Weth, Dionysia Papathanasopoulou, Antonio de Blasio, Zsuzsanna Nagy, Milka Donchin, Daniele Biagioni, Årstein Skjæveland, Iwona Iwanicka, Mirieme Ferreira, Yulia Abrosimova, Liza Zorman, Kerstin Månsson, Nalan Fidan ve Stephan Michael Woods.

Agis D. Tsouros

**Yönetici, Sağlık ve Refah için Politika ve Yönetim Bölümü
DSÖ Avrupa Bölge Ofisi**

Bu yayının içeriğinin çoğu 2013 yılı Ekim ayında 20 Avrupa ülkesine gönderilen ulusal sağlıklı şehirler ağları araştırmasının sonuçları ile DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın (2009-2013) V. Fazındaki yıllık değerlendirme raporlarına ulusal ağlar tarafından verilen yanıtlara dayanmaktadır. Ulusal ağların Avrupa toplantılarında etkin katılımı ayrıca kitaba bir bakış açısı sağlayan raporlar ve bilgilendirme belgeleriyle sonuçlanmıştır.

Bu yayının geliştirilmesini destekleyen ulusal ağ koordinatörleri ile diğer ağ temsilcileri aşağıda listelenmiştir. Bunlara ek olarak kitap bölümleri ile ülke profillerinin incelemesine katılan ulusal ağ koordinatörlerine de ayrıca teşekkür ederiz.

Katkıda Bulunanlar

Aşağıdaki kişiler kendi ulusal ağları adına bir araştırma sunmuş ve ülke profilinin geliştirilmesini desteklemiştir (bu yayında bahsi geçen bütün ulusal ağlar için tam iletişim bilgileri 2. Bölümde mevcuttur):

- Belçika: Christelle Laurent'in tercüme desteğiyle birlikte; Valerie Misson, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Hırvatistan: Selma Sogoric, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Çek Cumhuriyeti: Jitka Bouskova, Ofis Başkanı, Sağlıklı Şehirler Birliği;
- Danimarka: Eski Ulusal Ağ Koordinatörü Christina Krog ve Sekreterlik Başkanı Holm Vilstrup;
- Finlandiya: Marko Harapainen, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Fransa: Zoë Heritage, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Almanya: Jana Geisekus'un desteğiyle birlikte; Claus Islak, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Yunanistan: Dionysia Papathanasopoulou, Ulusal Koordinatörü, Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Macaristan: Antonio de Blasio, Ulusal Ağ Koordinatörü; Zsuzsanna Nagy, Ulusal Ağ sekreteri;
- İsrail: Milka Donchin, Koordinasyon Komitesi Başkanı, İsrail ulusal ağı; Yael Bar-Zeev, Profesyonel Koordinatör, İsrail ulusal ağı;
- İtalya: Daniele Biagioni, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Norveç: Årstein Skjæveland, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Polonya: Iwona Iwanicka, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Portekiz: Miriame Ferreira, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Rusya Federasyonu: Yulia Abrosimova, Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi Başkanı ve Koordinatörü, Rus Sağlıklı Şehirler Ağı;

- Slovenya: Liza Zorman, Sağlık Bakanlığı;
- İsveç: Kerstin Månsson, Ulusal Ağ Koordinatörü;
- Türkiye: Nalan Fidan, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Eski Yöneticisi ve
- Birleşik Krallık: Stephan Michael Woods, Eski Ulusal Ağ Koordinatörü ve Mark Dooris (sonuçlandırma)

Kitap bölümleri ve eklerinin incelemesi

İnceleyenler aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

- Yulia Abrosimova, Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi Başkanı ve Koordinatörü, Rus Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Milka Donchin, Koordinasyon Komitesi Başkanı, İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Zoë Heritage, Ulusal Ağ Koordinatörü, Fransa ve
- Karolina Mackiewicz, Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Birliğinin Geliştirme Müdürü, DSÖ Sağlıklı Şehirler için İşbirliği Merkezi, Turku, Finlandiya.

Ülke profillerinin emsal değerlendirmesi

Emsal değerlendirmesini yapanlar aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

- Yulia Abrosimova, Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi Başkanı ve Koordinatörü, Rus Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Milka Donchin, Koordinasyon Komitesi Başkanı, İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Karolina Mackiewicz, Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Birliğinin Geliştirme Müdürü, DSÖ Sağlıklı Şehirler için İşbirliği Merkezi, Turku, Finlandiya.
- Eva Maria Martín de la Peña, Villanueva de la Cañada Belediyesi, Teknik Komite Üyesi, İspanya Sağlıklı Şehirler Ağı;
- Dionysia Papathanasopoulou, Ulusal Koordinatör, Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı ve
- Peter Holm Vilstrup, Sekreterlik Başkanı, Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı.

Sağlıklı Şehirler, bütün DSÖ bölgelerinde aktif girişimlere sahip küresel bir programdır. Sağlıklı şehirler, sağlık ve refahı belirleyen toplumsal kaynakların yanı sıra fiziksel ve sosyal çevreleri oluşturan ve geliştiren kanıtlara dayanarak sağlık ve sürdürülebilir geliştirme stratejilerini benimsemek ve uygulamak için yetkili yerel makamları harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Bu kitap özellikle DSÖ Avrupa Bölgesinde yerine getirilen çalışmalara odaklanmaktadır.

DSÖ Avrupa Bölge Ofisi sağlıklı şehirler programını uygulamak için iki ağı birlikte çalışmaktadır. Bunların ilki Avrupa bölgesinde DSÖ ile doğrudan çalışan bir şehirler ağıdır ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı olarak adlandırılmaktadır. İkincisi ise Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı adlı bir ülkeler ağıdır. Bu yayın, ulusal ağların tarihi, organizasyonu ve başarılarına odaklanmaktadır. Ulusal sağlıklı şehirler ağları DSÖ sağlıklı şehirler programının temel amaçları ve stratejik yaklaşımlarını benimsemek ve uygulamak için şehirleri teşvik etmekte ve desteklemektedir. Bunu yaparak, şehirlerin seslerini duyurmasına imkan vermekte ve ulusal hükümetler ve diğer ortaklara karşı daha cazip hale getiren bilgi, deneyim ve kaynakları bir araya getirmektedir.

Bu yayın mevcut sağlıklı şehirler ve ulusal sağlıklı şehirler ağları konusunda deneyim ve bilgiye sahip kişiler için oluşturulmuştur, ancak bu yayın ayrıca bu çalışmayı ilk defa keşfeden kişilere de her iki konuda temel bilgiler sağlamaktadır. Bu yayın Avrupa'daki ulusal sağlıklı şehirler ağlarının koordinatörleriyle yakın bir bilgi alış veriş içeriğinde hazırlanmıştır. Bu yayın araştırmalar, makaleler, yayınlar, yıllık raporlar ve yayınlanmamış toplantı raporları da dahil olmak üzere 1990'lı yıllardan beri ulusal ağlar hakkında DSÖ Avrupa Bölge Ofisi tarafından toplanan bilgilerden yararlanmaktadır. 2013 yılı sonunda, ulusal ağ koordinatörlerinden örnek olay incelemeleri ve politikacıların görüşlerini sunmaları ve istatistiksel bilgiler elde etmek için ise bir araştırmayı tamamlamaları istenmiştir ve ulusal ağ koordinatörleri kendi örgütleri ile Avrupa bölgesinin katma değeri ile ilgili bir dizi soruya yanıt vermiştir. Bu araştırmanın sonuçları 2014 Nisan ayında Kopenhag şehrinde ulusal sağlıklı şehirler koordinatörleri arasında yapılan bir toplantıda detaylı olarak sunulmuştur. Bu etkinlik yayına daha fazla içerik ve anlam kazandırmıştır.

Bu yayının 1. Kısmı dört bölümden oluşmaktadır. Bölüm 1 sağlıklı şehirler ve ulusal ağların tarihsel gelişimini incelemektedir. Bölüm 2 başarıları incelemekte ve Bölüm 3 ise başarı faktörleri etrafında örgütlenen ulusal ağların organizasyonunu incelemektedir. Bölüm 4, DSÖ ile ulusal ağlar arasındaki işbirliği ve Avrupa düzeyinde organizasyona odaklanmakta ve Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın gelecekteki yönü ve potansiyeline bir bakış açısı sağlamaktadır. Bu yayının 2. Kısmı Avrupa'daki ulusal ağların profillerinin kısa ve detaylı bir özetidir. Profiller her bir ulusal ağın gelişimi, mevcut faaliyetleri ve gelecekteki planlarının yanı sıra en iyi uygulama örneklerine ilişkin genel bilgiler sağlamaktadır. Ek 1. ve Ek 2. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağındaki yerel yönetim üyeleri ve ulusal ağlara katılım kriterleri hakkında bilgiler ve sağlıklı şehirler hakkında daha fazla bilgi için bağlantılar sunmaktadır. Ek 3 ise bir ulusal sağlıklı şehirler ağı kurmak ve başlatmak için önerileri sunmaktadır.

Bölüm 1

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi'nde
ulusal sağlıklı şehirler ağları

1. Avrupa'da sağlıklı şehirler ağlarının gelişimi

Sağlıklı şehirler Avrupa'da başlayan ve altı DSÖ bölgesinde kurulu olan küresel bir harekettir. DSÖ Avrupa sağlıklı şehirler programı 1988 yılından beri yerel yönetimlerle aktif bir biçimde etkileşimde bulunmakta - sağlığı şehir yönetimlerinin siyasi, sosyal, ekonomik ve çevresel gündeminde yüksek bir noktaya koymakta ve sağlığı herkesin işi haline getirmektedir. Sağlıklı şehirler programının ilk günlerinde yerel yönetimleri harekete geçirmek için bir vakanın oluşturulması gerekmekteydi. Günümüzde, Avrupa'daki bulaşıcı olmayan önemli hastalıkların etkileri ile sağlığın belirleyicileri hakkındaki deliller yerel eylem için doğrudan bir ihtiyacı ifade etmekte ve sağlıklı şehirlerin liderliği için benzeri olmayan bir fırsat sunmaktadır.

Şehirler, ulusal kalkınmayı etkileyen önemli ekonomik yapılardır; ayrıca sosyal ihtiyaçları belirlemek, sağlık meseleleri hakkında vatandaşlarla etkileşime girmek ve sağlık alanındaki eşitsizliklerini azaltmak hedefiyle sosyal uyumu ve kaynakları bir araya getirebilecek şekilde insanların güçlü hale getirilebileceği en iyi yerlerdir. Atlantik Okyanusundan, Rusya Federasyonu ve Orta Asya cumhuriyetlerinin en uzak köşelerine kadar uzanan 53 Üye Ülkeyi içeren DSÖ Avrupa Bölgesinde, halkın yaklaşık %69'u kentsel bölgelerde yaşamaktadır. Şehirler, sağlığın belirleyicilerini doğrudan etkileyen geniş çaplı hizmetlerden sorumludur, ancak yerel yönetimlerin çalışmaları genellikle sağlık konusunda doğrudan sorumluluğun olmaması, entegre sağlık politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması hakkındaki bilgi eksikliği, sınırlı beşeri ve finansal kaynaklar ve bazen de diğer devlet birimleriyle işbirliğine olan güven tarafından sınırlandırılmaktadır. Sağlıklı şehirler meydana getirdiği sistematik, ortaklığa dayanan yenilik ve değişim süreci üzerinden hem resmi hem de sivil aktörler ve vatandaşlar ile geniş çaplı işbirliğini kolaylaştırarak bu engellerin üstesinden gelmeye çalışmıştır.

Günümüzde, ulusal sağlıklı şehirler ağları 30 Avrupa ülkesinde mevcuttur ve yaklaşık 1500 şehri içermektedir. Bunlardan 20'si DSÖ'nün ağ ve şehir seviyelerindeki kriterlerini karşılayarak DSÖ tarafından akredite edilmiştir. Sırf bu 20 ulusal ağ toplamda 156 milyon kişilik bir nüfusa sahip 1137 yerel yönetimi temsil etmektedir. Akredite edilen bu ağların deneyim ve başarıları bu yayının temelini oluşturmaktadır. Diğer ülkelerdeki ulusal sağlıklı şehirler ağları akreditasyon başvurusunda bulunmamışlardır ve ayrıca herhangi bir ulusal ağa sahip olmayan ülkelerde de sağlıklı şehirler bulunmaktadır. Bu bölüm, ulusal ağların yapılması ve sağlıklı şehirler programının geliştirilmesi hakkında arka planı oluşturmaktadır.

Başlangıç

DSÖ Sağlıklı Şehirler programı 1970 ve 1980'lerde insanların sağlık hakkındaki düşünme şekillerini ve anlayışlarını değiştiren, aralarında 1977'deki 30. Dünya Sağlık Meclisi tarafından 2000 yılında Herkes için Sağlık çağrısı, Alma-Ata Bildirgesi (1), Ottawa Sağlığı Geliştirme Bildirgesi (2) ve daha sonra Sağlık 21 (3) ve Yerel Gündem 21 (4) gibi anahtar politika belgeleri olan bir dizi küresel ve Avrupalı politika inisiyatiflerine doğrudan cevap olmuştur.

¹ Ek 1'de anahtar yayınlara bakınız.

² Bu doğrudan ulusal sağlıklı şehirler ağlarıncı bu yayının Bölüm 2'si için sağlanan nüfus sayılarının bir hesabıdır.

Herkes için sağlık, sağlıkta eşitlik, sağlık teşviki, sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetim kavramları, sağlıklı şehirlerin bugün var olan altı stratejik hedefinin temelini oluşturmaya devam etmektedir (Kutu 1).

Kutu 1. Altı stratejik sağlıklı şehirler hedefi

- Sağlığı, şehirlerin politik ve sosyal gündeminde üst sıralara çıkarmak için desteklemek
- Sağlığın belirleyicilerini, sağlıkta eşitliği ve Avrupa politikaları Herkes için Sağlık ve Sağlık 2020'yi vurgulayarak, yerel seviyede sağlık ve sürdürülebilir kalkınma için politika ve eylemleri teşvik etmek
- Sağlık, tüm yerel politikalarda sağlık ve eşitlik ve sağlık için bütünsel planlama için sektörler arası ve katılımcı yönetişimi teşvik etmek
- Avrupa Bölgesindeki tüm şehirlerde sağlığı geliştirmek için kullanılabilecek politika ve pratik uzmanlığa dair sağlam kanıtlar, bilgi ve yöntemler üretmek
- Avrupa'daki şehirler ile yerel ağlar arasında dayanışma, işbirliği ve çalışma bağları oluşturmak, şehir ile ilişkili kurumlar ile ortaklıkları teşvik etmek
- DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın erişilebilirliğini Avrupa Bölgesindeki tüm Üye Devletler için arttırmak

Sağlıklı şehirler bir proje olarak 1987'de 11 pilot şehir ile başlamış, hızlıca 35 şehir dahil olacak şekilde büyümüştür. Şehirler bir başvuru ve seçim sürecinden sonra doğrudan DSÖ ile çalışmışlar ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nı oluşturmuşlardır.

DSÖ'nün destekleyebileceğinden daha fazla şehirlerden ilgi vardır ve sağlıklı şehirler ulusal ağları kendiliğinden bu talebi karşılamak için ortaya çıkmaya başlamıştır. 1988 itibarıyla, altı sağlıklı şehirler ulusal ağı kurulmuş ve aynı sene ilk ulusal ağı koordinatörleri Avrupa toplantısı yapılmıştır. Bir pilot proje olarak başlayan proje hızla bir Avrupa hareketine dönüşmüştür.

Ulusal ağlar katılıma dair lisan ve diğer engelleri aşmış ve sağlıklı şehirler hedeflerini Avrupa'daki geniş bir yelpazeye sahip sosyal, ekonomik, siyasi, idari ve kültürel içeriklere adapte etmişlerdir. 1989'da Eindhoven'daki bir toplantıda, koordinatörler ulusal sağlıklı şehirler ağlarını aşağıdaki şekilde tanımlamıştır (5):

Ulusal sağlıklı şehirler ağları, şehirleri sağlıklı şehirler hareketine katılmaları yönünde motive edip onlara ilham veren, onlara bilgi ve deneyim paylaşımı için yardım eden ve kendi ülkelerinde sağlıklı şehirler stratejilerinin uygulanması için sosyal, politik, ekonomik ve idari şartları yaratan yapılar olarak görülebilir.

Avrupa seviyesinde, ulusal ağlar kendi ulusal birliklerini kurmuşlar, koordinatörler ve diğer ulusal ağı temsilcileri deneyimleri paylaşmak için buluşmuşlardır. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı (DSÖ ile doğrudan etkileşimde bulunan şehirler) ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları (DSÖ ile doğrudan etkileşimdeki ulusal ağı temsilcileri) DSÖ sağlıklı şehirler programı için Avrupa'da işlevsel iki araç olmuştur.

Sağlıklı şehirlerin gelişiminin aşamaları

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı, Faz adı verilen bir seri beş yıllık çalışma programları aracılığı ile evrilmiştir (Kutu 2). Bu aşamalar, ilham, öğrenme ve sağlık ve refahın nasıl iyileştirileceğine dair pratik deneyimlerin birikimi için bir süreç ve bir platform olarak hizmet etmiştir. Ayrıca ilerlemeyi ölçmek için bir ölçüt ve sağlıklı şehir olma yolundaki birçok zorlu görev arasında öncelikleri belirlemek için faydalı bir yol da sunmuşlardır. Her Faz, sağlığın yaygın belirleyicilerine nasıl müdahale edileceği ve sağlıkta eşitsizliklerin nasıl sistemli olarak azaltılacağı konusundaki pratik bilgileri yenileme ve zenginleştirmeyi amaçlamıştır.

Kutu 2. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Aşamaları

Faz I ve II (1988–1997)

Faz II'de (1993–1997) şehirler, sağlıklı şehirler yaklaşımını, sağlıklı kamu politikaları geliştirerek ve eşitlik ve sürdürülebilir gelişmeye odaklanan kapsamlı şehir sağlığı planları çizerek geliştirmişlerdir.

Faz III (1998–2002)

Şehirler sağlığın teşvikinden bütünleşik şehir sağlığı geliştirme planlarına geçmeyi denemişlerdir (ortaklık-temelli politikalar yaratma, eşitlik, sağlığın sosyal belirleyicileri, Yerel Gündem 21, toplum gelişimi ve yenilenme inisiyatifleri üzerine odaklanarak). Şehirlerin izleme ve değerlendirme amaçlı sistematik araçları kullanmaları zorunlu tutulmuştur.

Faz IV (2003–2008)

Faz IV içinde yer alan şehirler, kendilerini eşitlik, sağlığın belirleyicileri üzerine çalışmalar, sürdürülebilir kalkınma ve katılımcı ve demokratik yönetime odaklanarak sağlığın geliştirilmesine çok yönlü bir şekilde adanmışlardır. Şehirler, sağlıklı yaşlanma, sağlıklı şehir planlaması, sağlık etki değerlendirmesi ve fiziksel aktivite ve aktif yaşam üzerine çalışmışlardır.

Faz V (2009–2013)

Şehirler sağlık ve tüm politikalarda sağlık alanında eşitliğine öncelik vermişlerdir, diğer aşamalar gibi, toplum sağlığının büyük ölçüde sağlık sektörü dışındaki politikalar ve eylemlerle belirlendiği görülmüştür. Faz, önceki şehir sağlığı gelişim planlaması yaklaşımı üzerine kurulmuş ve üç ana temaya odaklanmıştır: önemseyen ve destekleyici ortamlar, sağlıklı yaşam ve sağlıklı kentsel tasarım.

Ulusal sağlıklı şehirler ağlarının gelişimi

Ulusal ağlar, Avrupa ortak çalışma programlarına göre resmi olarak gelişmemişlerdir, bunun yerine sağlıklı şehirlerin prensiplerine ve hedeflerine dayalı olarak organik ve bağımsız olarak oluşmuşlardır. Ancak gelişimleri, DSÖ tarafından sağlanan liderlik, paylaşılan öğrenme ve iki ağ arasında oluşan ilişkiler ve ulusal ağların DSÖ aşamalarını şehirlerle olan etkileşimlerine ilham vermek ve rehberlik yapmak için kullanma yöntemlerine dayanan sağlıklı şehirler aşamaları ile örtüşen belirli yöntemlerle açıklanabilir.

Yapılar oluşturma ve hareketlenme (1988–1997)

Ulusal ağlar olgunlaştıkça, değişim için bir platform yaratmak, ülkelerin farklı ihtiyaçlarına cevap vermek ve sağlıklı şehirler hareketini DSÖ Avrupa Bölgesinde yaymak için belirgin bir kapasiteye sahip olduklarını ortaya koymuştur. Ulusal ağ koordinatörleri Avrupa seviyesinde, paylaşım ve eğitim üzerinden ağların stratejik kapasitesini güçlendirme hedefiyle buluşmaktadır.

DSÖ, Faz II (1993-1997) sırasında DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağına üye olan şehirleri resmi olarak ulusal sağlıklı şehirler ağları kurmaları konusunda teşvik ederek yeni ulusal ağların kuruluşuna destek olmuştur. Ayrıca Faz II sırasında, DSÖ ve ulusal sağlıklı şehirler ağları sağlıklı şehirleri orta ve doğu Avrupa’da yeni ulusal ağlarla genişletmeye odaklanmışlardır(6).

Ortak zemin bulmak ve standartları yükseltmek (1998–2002)

Faz III sırasında (1998-2002) ulusal sağlıklı şehirler ağları hakkında çeşitli araştırmalar yürütülmüştür ve bu araştırmalara göre ulusal ağlar ortak değer ve hedeflere sahip olsalar da, organizasyonları, ortaklıklar, katılım kriterleri ve ulusal hükümete erişim ve aldıkları destek açısından önemli derecede farklı olduklarını göstermiştir (7). DSÖ, ulusal ağların tam potansiyellerine ulaşmalarını kolaylaştırmak için daha yakın işbirliği yapmanın gerekliliğini fark etmiştir. DSÖ ayrıca, ulusal ağları, Avrupa çapında şehir ve halk sağlığını teşvik eden ve güçlendiren stratejik oyuncular olarak tanımları için ulusal hükümetlere yardımcı olma konusunda önemli bir role sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu öncelik 1998’deki DSÖ Avrupa Bölge Komitesinin, Üye Devletleri, ulusal sağlıklı şehirler ağlarını koordinasyon ve kapasite inşası rollerinde desteklemeye davet eden bir kararında yansıtılmıştır (8). Ulusal ağ koordinatörleri ve politik liderleri, DSÖ ile hem ulusal ağlar hem de üye şehirleri için bir dizi standardın benimsenmesi amacıyla doğrudan birlikte çalışmışlardır ve bu standartlar 2000 yılında kabul edilmiştir. Sonuç belgesi (9) Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının mevcut iş tanımının (10) temel alındığı bir modeli oluşturmuştur (Kutu 3). Bu ise ileriye yönelik önemli bir adım olmuştur çünkü önceden ortak kriterler bulmanın zorluğu ve bireysel ağların organizasyonlarının çeşitliliği nedeniyle bunun imkansız olacağı düşünülmüştür.

Bu kriterler ağların kendilerine özgü kültür, ulusal politika ve yerel yönetimlerinin maddi olanakları içerisinde kendilerine uygun bir şekilde hareket etmelerine izin verecek kadar esnek, ancak aynı zamanda şehirler açısından standartları yükseltmek ve ulusal bir gücün inşası için bir temel oluşturmuştur. Üyelik Şartnamesi ise ulusal ağların, ulusal hükümetler ve ortaklar açısından güvenilirliklerini arttıran bir DSÖ etiketi veren bir onanma sürecini ortaya çıkarmıştır. DSÖ eylem çerçevesi belgesinin kabulü ise, birçok ağa kendi üyeleri ile sağlıklı şehirleri güçlendirme üzerine ve de dış organizasyonlarla ortaklıklar kurmak üzerine bir diyalog yaratmak için fırsatlar sağlamıştır. Avrupa seviyesinde, Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları kendi hedeflerine ve işleyiş prensiplerine sahip ayrı bir yapı haline gelmiştir.

Kutu 3, mevcut kriterleri özetlemektedir ve Ek 2 ise detaylı olarak anlatmaktadır.

Kutu 3. DSÖ Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı tarafından akredite edilmiş ulusal sağlıklı şehirler ağları kriterlerinin özeti

Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağları içinde Faz VI'da (2014-2018) üyelik için konulan şartname ve akreditasyon şartları, sağlıklı şehirlere ilişkin dört ögeyle çerçevelenmiş ve ulusal ağların en iyi pratiklerini yansıtmıştır. Ulusal ağlar ve şehirler için organizasyon standartlarını belirlemişlerdir.

Prensip ve stratejilerin kabulü

Ulusal ağlar, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın VI. Fazının hedef ve şartları ve Sağlık 2020 konusunda politik bir taahhütte veya deklarasyonda bulunurlar.

Altyapı

Bir ağ bir ana tüzük veya yönetmelikler grubu altında resmi olarak düzenlenmelidir ve kesin katılım kriterlerine sahip olmalıdır. Ağlar, idari ve teknik kaynaklar ile desteklenen bir koordinatör atarlar ve yıllık bir bütçe oluştururlar. Bir yönlendirme komitesi ağa liderlik etmek ve onu geliştirmek için kurulmalıdır.

Ürünler ve sonuçlar

Ağlar açık bir faaliyet programına sahip olmalı ve üyelerini aktif olarak desteklediğini gösteren kanıtlar sağlamalıdır. Bu aktif desteğin içinde düzenli ağ çalışmaları ve iş toplantıları düzenleme ve üyelere hizmet sunma ile bilgileri sunma yer alır. Ulusal ağlar sistemli olarak kendi çalışmalarını yıllık olarak izlemeli, değerlendirmeli ve DSÖ'ye yıllık rapor sunmalıdır.

Ağ kurulumu

Ulusal sağlıklı şehirler ağları, sadece kendi üyeleri için ağ çalışması fırsatları yaratmakla kalmamalı, aynı zamanda üyelerini Avrupa düzeyinde de temsil etmelidir. Ağlar yıllık DSÖ Sağlıklı Şehirler çalışma ve teknik konferansları katılmak ve ileriye dönük olarak diğer ulusal ağlar ile ortak fayda sağlayan alanlarda ağ çalışmalarına gitmek veya işbirliği yapmak durumundadırlar.

Ulusal ağlar ve şehirlere yönelik detaylı kriterler için Ek 2'ye bakınız.

Değişim için bir platform inşa etmek (2003–2008)

Standartların oluşturulması sonrasında ağlara üye şehirlerin bu standartlara ulaşmaları konusunda desteklenmesini sağlayan yapısal modellerin mükemmelleştirilmesi üzerine çokça odaklanılmıştır. Örnek olarak, bazı ağlar, ağların idari yapılarına politikacıları düzenli olarak dahil edecek mekanizmalar üretmişler veya politik seçim döngülerini takip eden stratejiler başlatmışlardır. Ulusal ağlar ayrıca ulusal ağ stratejilerini tanıtmaya ve iyileştirmeye odaklanmıştır. 2003'teki bir Avrupa toplantısında ulusal ağ koordinatörleri, ulusal ağ stratejilerini gelecekteki ilerleme için elzem olarak tanımlamışlar ve aşağıdaki tanımları sunmuşlardır:

Ulusal ağ stratejisi, ağın stratejik hedeflerini ve belli bir zaman içerisinde gerçekleştirmeyi beklediği işlerin sonuçlarını tanımlar. Seçilen yön ve eylemlerin gerekçesini ve süreci ölçmek için göstergeleri sunar. Ulusal ağ stratejileri sistemli düşünce ve eylemler için bir araç ve ortaklıkların oluşturulması ile şeffaflık için bir temeldir (11).

Stratejilerin temel hedefleri şunlar olmuştur: ulusal ağların misyon ve amaçların desteklemek amacıyla uluslararası, ulusal ve yerel çalışmaları herkes için sağlık prensipleri ve Gündem 21 etrafında bir araya getirmek; ortaklıklar kurmak; değişimi yönetmek için kapasite geliştirmeye yönelik olarak karar vericilere teknik destek sağlamak; ağa üyelikleri korumak ve artırmak; ve şehirlerin sağlıklı şehirler olarak temel fonksiyonlarını yürütmelerinde yardımcı olacak hizmetleri geliştirmek ve sunmak.

Ağların şehirlere sunduğu hizmetler ilerideki bölümlerde detaylı olarak tartışılmıştır. Çoğu ağ, uzmanlaştıkları ve çevresinde uzun soluklu ortaklıklar kurdukları belirli temalar üzerinde istikrarlı bir çalışmaktadır.

Güçlendirilmiş Avrupa Ağı (2009–2013)

Ulusal ağ koordinatörleri bu dönemde Avrupa bazındaki işbirliklerini güçlendirmişler ve DSÖ tarafından düzenlenen yıllık toplantılara ek olarak Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının adanmış toplantılarında da yıllık olarak buluşmuşlardır. Bu toplantıların amacı ulusal ağların idaresine dair deneyimleri paylaşmak ve belirli fonksiyonlar ve konu başlıkları üzerine eğitimler sunmaktır. Bunun içine, sosyal pazarlama, iletişim ve temsil, e-öğrenme araçlarını geliştirme, toplumsal direnç, cinsiyet konuları, ortaklıklar ve ittifaklar kurma ve DSÖ’nün Avrupa politika çerçevesi Sağlık 2020’yi uygulamaya koymak gibi alanlardaki çalışmalar dahildir (12). DSÖ ayrıca bu etkinlikleri koordinatörlere stratejik konularda danışmak için kullanmaktadır.

Sağlıklı Şehirler için yeni bir dönem (2014–2018)

Eylül 2012’de, DSÖ Avrupa Üye Devletleri Sağlık 2020’yi – 21. Yüzyıl için bir Avrupa politika çerçevesi ve stratejisini benimsemişlerdir (12). Bu, Herkes için Sağlık esasları ve değerleri ile son on yılda değişimi yönlendirmiş olan anahtar politikalar ve bakanlık düzeyi konferanslar üzerine inşa edilmiştir (Ek 1’deki sağlığın gelişimi üzerine küresel konferanslar hakkındaki bilgilere bakınız). Kutu 4, Sağlık 2020’nin hedef ve temalarını özetlemektedir. Sağlık 2020, herkes için sağlık politikaları konusunda işbirliği için bütün ilgili paydaşları, farklı idari seviyeleri, sivil toplumu ve özel sektörü bir araya getiren bütün yönetim ve bütün toplum yaklaşımlarını üstlenme konusunda hükümetleri teşvik etmektedir. Şehir ortamının sağlık üzerindeki etkilerini açık bir şekilde tanımaktadır.

Avrupa Sağlıklı Şehirler ve Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları, insanların hayatlarını geçirdikleri alanlardaki (evler, mahalleler, okullar, iş yerleri, dinlene tesisleri ve sosyal bakım hizmetleri ile huzurevleri) engin çalışma deneyimleri sayesinde Sağlık 2020’nin hedef ve temalarını yürütmek için güçlü bir konumdadır. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI (2014-2018) (13) çerçevesi Sağlık 2020’nin çatı hedef ve temalarını yerel bağlama uyarlayacaktır, bunun anlamı ise aşağıdakilere öncelik vermektir:

- Erken dönem çocuk gelişimi, yaşlanma ve zarar görebilirlik ve sağlık okuryazarlığı üzerine odaklanan yaşamın tüm evrelerine yönelik şehir politika ve planları içinde insanların sağlıklarını etkileyen faktörler konusunda kontrolü ele almalarını sağlayacak bir süreç;
- Fiziksel aktivite, diyet ve obezite, alkol, tütün ve ruh sağlığı başlıklarından etkilenen ve bunlarla ilgili hastalıkların kontrolü;
- Şehir hizmetlerinin sunumunu dönüştürmek ve halk sağlığı kapasitesini yeniden canlandırmak;
- Toplumsal direnci inşa etmek ve ortaya çıkarmak ve insanların içinde hayatlarını geçirdikleri yerleşimleri geliştirmek için çabalamak.

Kutu 4. Sağlık 2020 hedef ve temaları

Sağlık 2020, Sağlıklı Şehirler programının Faz VI'sı için çatı hedefler sağlamaktadır:

- Herkes için sağlığı iyileştirmek ve eşitsizliği azaltmak
- Liderliği ve katılımcı yönetişimi geliştirmek.

Faz VI'nın ana temaları, Sağlık 2020'nin dört eylem önceliğinin yerele uyumlanması üzerine temellenmiştir:

- Hayat akışı yaklaşımlarına ve insanları güçlendirmeye yatırım
- Ana halk sağlığı zorluklarıyla yüzleşmek
- İnsan merkezli sağlık sistemlerini ve halk sağlığı kapasitesini güçlendirmek
- Dirençli toplumlar ve destekleyici ortamlar yaratmak.

Ulusal sağlıklı şehirler ağları, kendi ülkelerindeki sağlıklı şehirler programlarını önemli ölçüde geliştirmekte ve beraberce sağlıklı şehirler programının geniş çaplı ve Avrupa üzerinde bir etkiye sahip olması ihtimalini oluşturmaktadır. Ulusal ağların aktörleri dikey olarak, farklı idari seviyeleri ve ulusal organizasyonları dahil ederek ve yatay olarak şehirler sektörleri arasında, toplumlarla ve geniş yelpazede organizasyonlarla çalışmasına yol açacak bir etki yaratmaktadır. İyi kurulmuş, olgun organizasyonlar olarak Faz VI içinde Sağlık 2020'nin yerelde uygulanmasını sağlayacak anahtar bir liderlik pozisyonuna sahiptirler.

2. Ulusal ağların başarıları ve etkileri

Ulusal sağlıklı şehirler ağları şehirlere, sağlıklı şehir yaklaşımlarını kullanarak halk sağlığı sorunlarına çözüm oluşturulmasına imkan veren bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Politik aktörlerin ve toplumların ihtiyaçlarını gidermeleri ve deneyimlerini paylaşılabilmeleri adına bilgilerini paylaşabilecekleri, kaynaklarını birleştirebilecekleri ve seslerini daha güçlü bir şekilde duyurabilecekleri bir platform yaratırlar. Ulusal sağlıklı şehirler ağları, devamlılık, gelişim ve ortakların aktif ilgisi için yerel düzeye katma değer sağlamalıdır. Bunu standartlar belirleyerek, şehirlerin bunlara ulaşmalarını kolaylaştırmak için doğrudan destek sağlayarak ve her seviyede farkındalıkları arttırarak gerçekleştirirler.

Her bir ulusal sağlıklı şehirler ağı, üyelerinin ihtiyaçlarına, maddi kaynaklara erişimlerine ve kendine özgü ulusal şartlarına göre gelişmiştir. Çoğu sağlıklı şehirler ulusal ağı, herhangi bir destekleyici ulusal veya bölgesel politika çerçevesinden yararlanmadan, sağlık ve sürdürülebilir gelişmenin öncüleri ve liderleri olarak çalışmak zorunda kalmışlardır.

Bu yayın kapsamında ele alınan ulusal ağlara ait başarılar, ortak hedeflerin gerçekleştirilmesinde yaratılan etki ve tesir bağlamında incelenmiştir. Başarının tanımı ağdan ağa değişebilir. Ağlar aynı hedef ve amaçları taşısalarda, yeni kurulmuş bir ağ, yirmi yılda olgunlaşmış bir ağdan farklı beklentilere sahip olacaktır. Aşağıda sunulan başarılar ağların yerine getirdiği fonksiyonlara göre düzenlenmiştir.

Sağlıklı şehirleri yükseltmek

“Ağ çalışmaları ve paylaşım, ülkemizde özel bir önemi sahiptir. Ağ temsilcileri 2013 senesinde tüm üye şehirleri ziyaret edip sağlıklı şehirler projesi için sorumluluk alan yerel politikacılarla ve yerel koordinatörle görüşmeler yapmıştır. Bu çalışmanın sonuçları 2014’te yayınlanacaktır ve mevcut üye şehirlerin ihtiyaçları ile DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI hedeflerine uyumlu olarak ağın evrimine rehberlik edecektir.”

–Georges Pire, Liège İli Vekili ve Belçika Frankofon Sağlıklı Şehirler Ağı başkanı

Sağlıklı şehirler ağını yükseltmek, yeni üyeler çekme ve beşeri ve maddi kaynakları elde etme açısından elzemdir. Ulusal ağlar bunu aşağıda açıklanan çeşitli yollarla yapmaya çalışmaktadır.

Siyasi Liderlik

Şehir düzeyindeki politikacıların ulusal ağlarda aktif olması ve liderlik göstermesi sağlıklı şehirlerin gelişimi açısından hayati öneme sahiptir. Şehirler herhangi bir sağlıklı şehirler ağına katıldıkları zaman, ağ üyeliğinin hedefleri ve gereklilikleri üzerine yerel bir karar almak zorundadırlar. Ağlar, doğrudan politikacıları ağ yönetimine dahil eden yapısal modeller aracılığıyla ve aynı zamanda özel inisiyatifler üzerinden doğrudan başlangıçtaki politik taahhüdü sürdürme ve geliştirmeye odaklanırlar. Örnek olarak bir kısım ağ, diğer sektörlerin liderlerini halk sağlığı konularına dahil etmek için politik aktörlerin kapasitesini geliştirmek adına eğitim programları ve medya paketleri geliştirmişlerdir. Bölüm 2 İtalya ve

Norveç'in ülke profilleri içinde politikacılar için eğitimlerin detaylı örneklerini vermektedir. Norveç ağı, çevrimiçi ulaşılabilen, yoğun bilgi içeren multimedya malzemeleri üretmiştir (Bölüm 2'deki profile bakınız). İtalya ağı, bir anket düzenlemiş ve bölgesel seviyede politikacılar için bir eğitimi uygulamaya koymuştur.

Ulusal ağlar DSÖ'ye her sene üye şehirlerinin siyasi bağlılığının durumu hakkında rapor vermektedir. Faz V sırasında (2009-2013), ankete cevap verenlerin %90'ından fazlası, siyasi bağlılığın istikrarlı bir şekilde yeterli veya istekli olduğunu olarak raporlamıştır (14-16). Bu durumdan sapmalar genellikle yerel veya ulusal seçimleri takip eden liderlik, politika ve idari değişimleri yansıtmaktadır. Faz V sırasında ulusal ağlar siyasi bağlılığın, belediye başkanlarının ve diğer politik delegelerin ağ toplantılarına ve etkinliklere aktif katılım ve de ağa ve yerel projelere kaynak aktarma isteklilikleri ile gösterildiğini raporlamışlardır.

DSÖ Akreditasyonu

DSÖ etiketi yüksek tanınırlık ve saygı barındırır. DSÖ akreditasyonu, ulusal ağların çalışmalarını onaylamak ve yeni üyeleri çekmek anlamında destek sağlamaktadır. Sağlıklı şehirler yaklaşımlarını kullanmak isteyen yerel liderler, uluslararası anlamda tanınır olan ve Avrupa'da 1000'ün üzerinde şehrin katıldığı DSÖ hareketinin kredibilitesinden kazanım sağlayacaktır. Bölüm 4, Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağları'na katılan ağların katma değerlerini anlatmaktadır.

Sağlıklı şehirlerin katma değerinin gösterilmesi

Sağlıklı şehirler üzerine iletişim, hem süreci hem de sonuçları içermektedir. Sağlıklı şehirlerin profilini yükseltmek medya ve tanıtım çalışmaları açısından belirgin bir amaç olabilir fakat, iletişim çalışmaları aynı zamanda pratik uygulamalar ve paydaşlara yönelik özel olarak düzenlenen bir süreçtir. Ağlar herhangi bir girişimde bulunurken paylaşımı, birliktelikler kurmayı, sonuçları yaymayı ve yerel bakış açısını temsil etmeyi nasıl daha kolay bir hale getirebileceklerini stratejik olarak düşünmelidir.

“Sağlık, insanların büyüdüğü ve yaşlandıkları ortamların, sahip oldukları sosyoekonomik koşulların ve seçtikleri yaşam biçimlerinin bir sonucudur. Bütün bunlar direk olarak yerel yönetimlerle ilgilidir, yerel yönetimlerin sağlığa etki eden bu koşulları yönlendirme ve kontrol etme gücü mevcuttur. Bu sebeple şehirlerin doktorları belediye başkanlarıdır.”

–Recep Altepe, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı, Çevreci Tesis Ödülleri Açılış Konuşması, İstanbul, 1 Mart 2013

Bazı ağlar, hedeflerine yönelik farklı yöntemleri bir araya getirmek için iletişim stratejileri ve kampanyalar geliştirmiştir. Sağlıklı şehirlerin iletişimi için pratik yöntemler arasında konferanslar, ağ organizasyonları, gazeteler, makaleler, medya çalışmaları, sosyal medya, internet siteleri, telekonferanslar, internet tabanlı seminerler ve çevrimiçi veri araçları yer alır. Ağlar, belediye başkanlarını, profesyonelleri, ortakları ve olası üyeleri hedefleyen iletişim inisiyatifleri ve projeler geliştirmektedir (Kutu 5).

Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı, promosyon ürünleri ve iyi geliştirilmiş bir internet sitesine dayanan bir iletişim planına sahiptir. Bu, üyelerine geniş çaplı bir iletişim ağı sağlar; içeriğinde aylık bir e-bülten, bilgilendirme belgeleri ve üyelerin saha çalışmaları bulunmaktadır.

Birleşik Krallık Ağı, yakın zamanda olası üyeleri için broşür ve bilgilendirme paketlerini ulusal çapta dağıtmış ve bunun sonucunda olumlu niyet beyan eden 22 muhtemel üye kazanmıştır. Ağın halihazırdaki üyelerine bu sayıda şehrin eklenmesi ağın üye sayısını iki katına çıkaracaktır.

Macaristan ağı, 2011’de “Macaristan’daki DSÖ Sağlıklı Şehirler Programı” başlıklı 55 sayfalık bir kitapçık çıkarmış ve içeriğinde Avrupa programı ile ilgili bilgiler, ağın yapısı ve kriterleri ve şehirlerin saha çalışmaları ele alınmıştır (17). Bu kitapçık tüm ulusal liderlere, organizasyonlara ve tüm Macar şehirlerine dağıtılmıştır.

Hırvat ağı, düzenli olarak kendisinin *Epoch for Health* adlı dergisinde sağlıklı şehirler üzerine bilimsel makaleler yayınlamaktadır.

Kısım 2’de yer alan Polonya profilinde, başarılı bir yıllık hibe yarışması anlatılmaktadır; bu yarışmada şehirlerin üyelik aidatlarıyla fonlanabilecek projeler alınmaktadır. Bu uygulama yenilikleri tetiklemekte ve şehirlerin kaynak ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Kutu5. Sağlıklı şehirleri desteklemek: ödüller ve yarışmalar

Ulusal ağların başarıları ortak kuruluşlarından ödüller almakta ve ulusal ağlar da aynı şekilde yerel başarıları desteklemek için kendi ödül sistemlerini üretmektedir.

Sağlıklı şehirlere verilen ödüller:

Çek Sağlıklı Şehirler Ağı, üye şehirlerini Çek Cumhuriyeti Yerel Gündem 21 Sürdürülebilir Gelişim Konseyindeki en yüksek başarıyı elde etmeleri için desteklemektedir. Ağın programa dahil olması ve çalışmaları aynı zamanda ulusal değerlendirme sistemine sağlık boyutunun da eklenmesini sağlamıştır.

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı, ulusal seviyede planlamayı destekleyen uzun vadeli bir programa sahiptir ve Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Engelleme Merkezleri’nden ulusal ölçekte halk sağlığı kapasitesini artırma konusundaki başarısından dolayı ödül almıştır.

Sağlıklı şehirlere verilen ulusal ağ ödülleri

İtalya ve Türkiye Sağlıklı Şehirler Ağları kendi üyelerine yönelik prestij ödülleri geliştirmiştir. Bu yarışmalar şehirleri başarılı olmaya teşvik etmekte ve aynı zamanda ağların en iyi uygulamalar konusundaki örnekleri biriktirmesine yardımcı olmaktadır.

İtalyan Ağı yenilik, vatandaşların katılımı ve transfer edilebilirlik sunan projelere sahip şehirlere “Sağlık Oskarı” vermektedir.

Türkiye Ağı ise DSÖ’ye sunduğu 2013’deki yıllık raporunda yarışmasına 19 üyesinin 57 proje ile katıldığını belirtmiştir. Ödül için seçim kriterleri arasında sağlıklı şehirler prensiplerine bağlılık ve özellikle de tüm politikalarda sağlık alanında eşitliğine odaklanma ve ayrıca sağlık, sosyal, ekonomik ve çevresel gündemi birleştirme yer almaktadır.

Aşağıda sağlıklı şehirleri geliştirmek için anahtar konular yer almaktadır.

- Politik liderlerin ulusal ağlara ve şehir ağlarına katılımı gereklidir.
- DSÖ akreditasyonu kredibilitiyi artırır, yeni üyeleri çeker ve ağ imkanlarıyla katma değer sağlar.
- Sağlıklı şehirler üzerine iletişim kurmak, stratejik süreçleri tetikler ve destekleyici ürünlerin çıkmasını sağlar.

En iyi uygulamaları paylaşmak

Değişim için gerekli imkanları sağlamak, sağlıklı şehirler yaklaşımını uygulamak için öğrenmek ve kapasiteyi artırmak tüm ulusal ağların çalışmalarının kalbindedir. Buna, ağın kendi programları ve en iyi uygulamaları ve ulusal ve uluslararası alanda mevcut olan tavsiyelerin kullanılması yoluyla şehirler tarafından oluşturulan bilgilerin paylaşılması dahildir. Ağlar farklı yöntemlerle bilgi paylaşırlar ve farklı roller üstlenirler.

Deneyim Merkezleri

Sağlık, yerel yönetim ve sürdürülebilir kalkınma hakkında yeterince politik tavsiye ve öneri bulunmaktadır. Ulusal ağlar kendi ülkelerinde çok önemli bir rol oynayarak, bilgi ve değişim üzerine platformlar oluşturabilirler. Politikalar açısından zenginliğin olduğu bir ortamda ulusal ağlar bu politikaları toplar, çözümler, adapte eder ve yorumlar ve ardından halka sunar. Yöntem, vaka çalışmaları, gazeteler, bilimsel makaleler ve diğer materyalleri üretirler ve bunları genel olarak araştırma kurumları ve diğer deneyimli organizasyonlarla işbirliği içinde yaparlar.

Örnek olarak, Çek Cumhuriyeti şehirlerin stratejik yönetimi üzerine gelişmiş bilgi araçlarına sahiptir. Ağın birkaç veri tabanı ve araçları bulunmaktadır ve bunlar metot üzerine destek, e-öğrenme imkanları ve en iyi uygulamalara ulaşmayı sağlamaktadır (Kısım 2'deki kaynak kutusuna bakınız). Ağ, aynı zamanda ulusal stratejiler üzerine de bir veri tabanına sahiptir. Bu araçlar Çek şehirlerinin yerel, bölgesel ve ulusal stratejileri ve bunlarla ilgili gösterge ve bütçe sistemlerini uyumlulaştırmasına yardımcı olur. Nispeten daha yeni olan ağlar, internet siteleri oluşturmaya ve kaynaklar üretmeye daha yüksek öncelik vermektedir, buna örnek olarak Birleşik Krallık verilebilir.

Konferanslar ve Organizasyonlar

Ulusal ağlar prestijli ulusal ve uluslararası konferanslar, eğitimler ve diğer organizasyonlar (örnek olarak yaz okulları ve sağlık festivalleri) yoluyla veri yaymaktadır. Yıllık ve teknik konferansları sayesinde yerel yönetimlere forumlar sunarak yerel yönetimlerin ulusal ortaklarla ortak ve güçlü bir birliktelik kurması için bilgileri geliştirir ve yayarlar. Norveç ağı, Norveç'teki en prestijli halk sağlığı konferansının ortak yürütücüsüdür (Profile bakınız). Yeni bir ağ olan Belçikalı Fransızca-Konuşanlar Ağı, ağın büyümesi için gerekli temelleri paylaşmaya odaklanmıştır. Daha uzun bir süre önce kurulmuş Almanya Ağı, konferansların önemini fark etmiş ve bir Yeterlilik Merkezi kurarak sağlık konferanslarının organize edilmesine yön vermiştir (Profile bakınız).

Bölgesel ve tematik ağlar

Bazı ulusal ağlar ise birbirinden uzakta olan şehirleri dikkate alarak veya yeni konular yaratmak için tematik veya bölgesel ağlar oluşturmaktadır, bu tür alt ağlarda bölgesel ortaklar da yer alabilmektedir. Tematik ağlar kısa süreli veya uzun süreli zaman aralıklarına göre organize edilebilir. Örnek olarak Fransız ağının beş bölgesel alt ağı bulunmaktadır, her birinin içinde 10-15 şehir bulunmaktadır ve her bir şehir yılda ikişer toplantı yapmaktadır. Bu toplantılar, düzenleyen şehirlere yakın olduğundan, şehirlerden daha fazla temsilci ve politikacı katılım sağlamakta böylece değişim için daha zengin bir ortam sağlanmaktadır. İsveç ağı, sağlıklı kent planlaması ve tasarımı, sosyoekonomik sağlık birikimleri perspektifleri, sağlıklı yaşlanma ve demografik gelişme konuları üzerinde tematik alt ağlarla çalışmaktadır. Bu tematik ağlar geniş bir yelpazeye sahip profesyonellerden proje uygulamaları konusunda direkt yardım almalarına fırsat tanımakta ve iyi ve kötü uygulamalardan ve diğerlerinin deneyimlerinden veri toplamalarını sağlamaktadır.

Uluslararası en iyi uygulamaları ve prensipleri adapte etmek

Pek çok ulusal ağ, DSÖ ve diğer organizasyonlar tarafından geliştirilen rehber ve araçları, Avrupa Komisyonu, kalkınma ajansları, üniversiteler veya sürdürülebilir kalkınma kurumları tarafından fonlanan ve yerel yönetimleri kapsayan projeleri kullanmaktadır. Bölüm 4'te ulusal ağların Sağlık 2020'yi nasıl uygulamaya koydukları ve istişare, konferanslar, çalıştaylar ve direkt olarak çevirilerle Sağlık 2020'yi nasıl stratejik olarak yerel seviyeye yaydıkları hakkında pek çok örnek verilmektedir. Kısım 2'deki ülke profilleri, uluslararası yöntemlerin kullanımındaki çeşitli örnekleri ortaya koymaktadır (bakınız Hırvatistan, Danimarka, Macaristan ve Portekiz). Bu yöntemlerin kullanımı sayesinde yerel uygulamalar konusunda bilgiler artmaktadır ve bu ise bir ülkedeki tüm şehirler için önemli bir değerdir.

En iyi uygulamaların paylaşımı için aşağıdakiler en önemli konular arasındadır.

- Ulusal ağlar deneyim ve mükemmelliğin merkezleri olmalıdır.
- Konferanslar ve organizasyonlar, çeşitli konular hakkında farkındalık yaratma, bilgileri paylaşma ve toplama, ağ çalışmaları yapma ve ortaklıklar oluşturma veya güçlendirme için fırsatlar yaratır.
- Bölgesel ağlar, uzak mesafelerden kaynaklı sorunları çözmeye destek olmakta ve bilgi paylaşımı için daha zengin bir ortam oluşturmaktadır.
- Tematik ağlar, ağların profesyonellerle daha geniş çapta bir ilişki kurmasına imkan vererek özel deneyim alanları oluşturmalarını sağlar.
- Ulusal ağlar, yerel yönetimlerin başarılı bir şekilde uygulamasına imkan vermek için uluslararası tavsiyeleri adapte edebilmektedir.

Yeni yaklaşımlar için kapasite geliştirme

Sağlıklı şehirler ağlarının çalışmaları, DSÖ tarafından üretilen yöntemleri kullanarak halk sağlığı ve sürdürülebilir gelişme önceliklerine cevap vermek için yerel seviyenin kapasitesini inşa etmeyi hedefler. Bunu aşağıda tanımlanan anahtar fonksiyonları yerine getirerek yaparlar.

Bilgi ve uygulamadaki boşlukları tanımlama

Ulusal ağlar politikaların uygulanmasında ve deneyim ve yeteneklerin hayata geçirilmesindeki boşlukları belirler ve yenilikçi, etkili, geniş çapta yayılabilecek etkin yaklaşımları yerleştirmek için bu boşluklar konusunda eğitim programları geliştirir. Yukarıda belirtildiği gibi, tematik bir çalışma grubu veya ortak projeler oluşturabilir; şehirler ise genellikle uzmanların desteği ile yeni yaklaşımları geliştirme noktasında görev alırlar. Bu da yerel kapasiteyi ve kurumsal etkinliği artırır. Ağ projelerinin sonuçları, en iyi uygulamalara ilişkin veri tabanları, uygulamaya yönelik rehberler ve diğer kaynaklar ile halka sunulur ve politik alandaki bilgi boşluklarını doldurur. Bu uzmanlık, ulusal ağların ulusal seviyede halk sağlığı liderleri olarak konumlanmasını sağlar.

Örnek olarak, Bölüm 2'deki İsrail ve Türkiye Ağlarının profillerinde, ulusal ortakların yerel seviyeyi şehir sağlık profilleri üretmek için nasıl desteklediklerini göstermektedir. İsrail ağı, ortaklarından ve maddi kaynaklarından yararlanarak uzmanlardan oluşan bir ekibi şehirleri, şehir sağlık profili üretmek konusunda doğrudan desteklemek için kullanmaktadır. Bu uzman ekip Sağlık Bakanlığı, Merkezi İstatistik Ofisi, üniversitelerin temsilcileri ile nüfus anketleri alanında bir uzman içermektedir. Türkiye Ağı ise ulusal ortaklarla birlikte çalışarak Türkiye'nin 81 şehrinin tamamında 75 göstergeden oluşan şehir profilleri oluşturmuş ve ulusal anlamda değerli bir görsel atlas hazırlamıştır.

Eğitim sağlama

Sağlıklı şehirler ağlarına katılan profesyoneller ve siyasi aktörler, eğitimlere katılmakta ve şehir sağlık politikalarının uygulaması için liderliklerini ve diğer yeteneklerini geliştirmektedir. Ulusal ağların yıllık raporları eğitimin önemli bir odak alan olduğunu ve ağların yaklaşık %90'ının yılda bir ya da daha fazla eğitim düzenlediğini göstermiştir. Çoğu ağ, eğitimi doğrudan ağlarının belirgin bir hedefi veya stratejisi olarak tanımlamaktadırlar. Eğitim etkinlikleri ayrıca, Finlandiya'nın PAKKA (alkol önleme) projesi ve Danimarka'nın yenilik ajansları projesi gibi Bölüm 2'de açıklanan projelerin önemli bir ögesini oluşturmaktadır. Bölüm 2 ayrıca Hırvatistan, İsrail, İtalya ve Norveç ülke profillerinde eğitimin halk sağlığı kapasitesi ve sağlıklı şehir liderliğini geliştirmesine değinen makaleleri içermektedir (Kutu 6).

Ağlar ayrıca profesyonel yapılar ve üniversiteler ile stratejik olarak çalışmaktadırlar. Bu şekilde, bazı ulusal ağlar profesyonel eğitimi etkilemişlerdir. Örnek olarak, Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı, Ulusal Halk Sağlığı Okulu ile işbirliği yapmaktadır ve elde edilen bir sonuç da sağlıklı şehir içeriğinin Ulusal Halk Sağlığı Okulu'nda verilen üst lisans programlarının ders programı içine girmesi şeklinde olmuştur. Hırvat Sağlıklı Şehirler ağının çalışmaları ise yüksek lisans eğitim dahil güneydoğu Avrupa'ya odaklanan çeşitli akademik inisiyatifler içerisinde yer alması sayesinde kendi sınırlarını aşmıştır.

Anahtar çıktılara ulaşmak

Ulusal ağlar DSÖ aşamalarının temaları üzerinde çalışırlar. Faz V (2009-2013) temaları arasında tüm politikalarda sağlık ve sağlık alanında eşitlik, özenli ve destekleyici çevreler, sağlıklı yaşam ve sağlıklı şehir ortamı vardır. Birçok ağ dört temanın tamamında projeler yürütmüştür. Bu temaların farkındalığını arttırmak ve şehirler arasındaki deneyim paylaşımı için fırsatlar yaratmak dört alanın hepsinde önemli

Kutu 6. Şehirlerde kapasiteyi artırmayı hedefleyen girişimlerin örnekleri

- **Hırvatistan:** toplumsal sağlık ihtiyaçlarını değerlendirmek için hızlı bir değer biçme aracı ve uzun soluklu bir yaz okulu.
- **Danimarka:** işyeri sağlığı ve sigara bırakma önerileri üzerine kitapçık ve yayınlar.
- **Fransa:** şehir meclisi seçimleri sonrası yeni politikacılar için bir bilgilendirme seti. Sette bir USB harici bellek içinde dört kısa video, iki sunum ile broşürler ve internet sitesi adresi olan bir dolma kalem bulunmaktadır.
- **Almanya:** üye şehirlerce işletilen sekiz uzmanlık alanındaki yeterlilik merkezleri (Bölüm 2'deki profile bakınız).
- **İsrail:** yıllık olarak, Sağlık Bakanlığının bölgesel sağlık geliştiricileriyle ortaklık geliştirme, stratejik sağlık planlaması ve sağlıklı ve aktif yaşam için ulusal program gibi başlıklar üzerine düzenlenen iki günlük atölyeler.
- **İtalya:** idareciler ve teknikerler için sağlıklı şehir temaları üzerine bölgesel eğitim atölyeleri (Bölüm 2'deki İtalya profilinde politikacıların eğitimi kısmına bakınız).
- **Rus Federasyonu:** Yerel idareciler ve toplumlar için belediye halk sağlığı okulu adında bir üniversite ile ortak bir eğitim inisiyatifi.
- **Birleşik Krallık:** eğitim oturumları, Faz V öncelikleri üzerine uzman sınıfları, tematik alt gruplar (toplum gelişimi gibi) ve yıllık üç eğitim etkinliği.

faaliyetlerdir. Sonuçlar arasında yayınlar, medya çalışmaları, konferanslar, dersler, ortaklarca yapılan konferanslarda atölyeler, yayınlar, broşürler ve çevrimiçi malzemeler ve DSÖ yayınlarının tercümeleri bulunmaktadır. Tablo 1, ulusal ağlar tarafından yapılan işin hacmini göstermek için ek aktiviteleri özetlemektedir.

Ulusal ağlar sağlıklı şehirlerinin ana temalarını benimsemişler ve yerel ve ulusal öncelikler kapsamında uygulamaya koymuşlardır. Fransız ağı aktif hareketlilik konusunda hazırladığı bir yayın ile ilginç bir örnek oluşturmaktadır; bu yayında Fransa'daki mevcut politika ve planların yerel yönetimler tarafından tüm politikalarda sağlık stratejisiyle uyumlu bir şekilde nasıl daha iyi kullanılabileceği ve koordine edilebileceğine ilişkin rol, fırsatları ve sağlık argümanları ortaya konmuştur. Sosyal açıdan hassas gruplara yönelik tavsiyeler, göstergeler, örnek olay incelemeleri ve 12 bilgi formuna sahip bu yayın, birleştirici ve etkin bir süreç ile öncelikli bir alanda rehberlik sağlamaktadır.

Şehirleri değişim sürecinde desteklemek

Ulusal ağlar, ulusal organizasyon ve çalışmalar içerisindeki değişimlere uyum sağlar ve tepki verir. Örnek olarak, Danimarka'da 2007 yılında sağlığın geliştirilmesine ilişkin sorumlulukların merkezden alınarak belediyelere verilmesi ulusal ağı üye sayısında önemli bir artışa neden olmuş ve üye sayısı 14'ten 70'e çıkmıştır (toplam 98 belediye içinde). Bu durum, ağı organizasyon yapısını ve stratejisini yeni sorumluluklara sahip şehirler ve kasabaları desteklemek için değiştirmesini ve onlara sağlığın geliştirilmesi konusunda bilgi alma, tartışma ve yeteneklerini geliştirme konusunda bir platform sunmasını tetiklemiştir.

Tablo 1. Faz V kapsamında ulusal ağların faaliyetlerinden örnekler

Faz V temaları	Ulusal ağlarca yürütülen ilgili faaliyetler
Tüm politikalarda sağlık ve sağlıkta eşitlik	• DSÖ Avrupa Sağlık Politikası Çerçevesi Sağlık 2020 konusunda farkındalığı arttırmak • Şehir politikaları ve planları üzerine raporlama ve kalite değerlendirmesi • Göstergeler ve şehir sağlık profilleri üzerine çalışma • Sağlıkta eşitlik farkındalığı arttırmak için atölyeler • Sağlık etki değerlendirmesi eğitimi • Yerel önleyici projeler • Yoksulluk sınırı altında yaşayan çocuklu ailelere destek veren projeler • Tek ebeveynli ailelerin ihtiyaçlarını değerlendiren projeler
Özenli ve destekleyici çevreler	• DSÖ yayınlarının tercümesi • Yaşlanma ve bunama üzerine projeler • Yaş dostu şehirler, aktif hareketlilik ve sağlıklı iskan gibi başlıkları üzerine kitaplar ve internet kaynakları • Yerel kalkınmaya gençleri dahil eden projeler • Fiziksel aktiviteye yönelik DSÖ projelerine katılım • Sağlık okuryazarlığı ve sağlıklı yaşlanma üzerine üye şehirleri eğitme • Sağlık okuryazarlığı ile vatandaşları destekleme ve ergenlere odaklanma
Sağlıklı Yaşam	• Alkol, tütün ve fiziksel aktivite üzerine ortaklarla birlikte kaynak üretimi • Sağlıklı şehir planlaması üzerine bir video • Gençler arasında alkol tüketimini azaltmak üzerine projeler • Çeşitli kampanyalar (tütün veya yaralanma gibi) • Tütün, alkol, beslenme ve fiziksel aktivite konularında alt ağlar • Aktif şehirler üzerine kitapçıklar ve araç kiti • Aktif şehirler için bir stratejik plan geliştirme • Dumansız şehirler ile alakalı eğitimler • Çocuk ve obezite ile alakalı projeler • Bilgi paylaşımı ve sosyal iletişim yaratmak için kuşaklar arası bir proje
Sağlıklı şehir ortamları	• Stratejik planlamada kullanmak için sağlık göstergelerinin geliştirilmesi • Fiziksel aktivite konusunda şehir planlarını dahil eden tematik alt ağlar • Yaşlanma ve fiziksel aktivite gibi konularla alakalı ulusal, stratejik gruplar ve ortaklıklarla çalışmalar • Sağlıklı şehir konferanslarında örnek olay incelemelerini toplamak • Ulusal hükümet ve profesyonel yapılar ile ortaklıklar geliştirmek • Vatandaşların fiziksel aktivite gerçekleştirebileceği kentsel alanlar yaratmak • Trafik sakinleştirme, mimari engelleri kaldırma, şehir mobilyalarını yeniden geliştirme ve yürüyüş ve bisiklet yolları oluşturma dahil birçok eylemi kapsayan hareketlilik ve erişim çalışmaları

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı 2002'den bu yana sağlık planlamasını eyalet bazında desteklemiştir. Ağ, Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile ortaklaşa olarak sağlık ve refah sistemini yerelleştirmeye destek vermek için bir bölgeler programı başlatmıştır. Hükümetteki değişiklikler yerelleştirme işlemini geçici olarak durdurmuş olsa da ağ, bölgesel sağlık profillerini ve stratejik planları geliştirmek konusunda bölgeleri desteklemeye devam etmiştir. Yeni bir sağlık hizmetleri kanunu 2008'de geçmiştir ve bölgesel seviyede planlamayı yasal bir zorunluluk haline getirmiştir ve bölgesel sağlık planları kaynak aktarımının %80'i için temel oluşturmaya başlamıştır. Planlama için yasal zorunluluklar destek olmuş olsa da uygulama sorununu çözmemiştir ve Ağ bu nedenle bölgeleri yüksek saygı gören bir eğitim programı ile desteklemeye devam etmiştir (Bölüm 2'deki ülke profiline bakınız).

Yerel ve ulusal kaynakları artırmak

Bir ağın parçası olmak, şehirlerin diğerlerinin deneyimlerinden öğrenmesine ve büyük hatalardan kaçınmasına imkan vermektedir. Bir ağa üyelik, şehirlere örnek olarak, eğitim, danışmanlık ve ortak projeler üzerinden uzmanlık ve desteğe erişim verir. Ulusal ağlar genellikle şehirlere, onlar adına Avrupa Birliği fonlarına, ulusal ve diğer hibelere başvurarak kaynak sağlarlar.

Bir ağın koordinasyon ekibi, ağ içindeki sosyal ve bilişsel sermayeyi, asgari ve hatta sıfır maddi kaynak ile önemli sonuçlar elde etmek için harekete geçirebilir. Yunan ağı, Bölüm 2'de ilgi çekici bir toplum direnci başarısı sunmaktadır. Proje fonlaması olmadan, 33 şehirdeki okullara önleyici sağlık programı yerleştirmiştir. Ağ 15000'in üzerinde çocuk ve ailelerine destek olacak şekilde okullarda, toplum içerisinde, sağlık sektöründe ve şehir idarecileri arasında gönüllüleri ve ulusal partnerleri harekete geçirmiştir. Bu eşitlik tabanlı proje toplumların gücünü ve ekonomik sıkıntılara karşı dirençlerini ortaya koymuştur.

Alman Sağlıklı Şehirler Ağı, sağlık sigortacılarının etkili önleyici projelerin gelecekteki tedavi masraflarını azaltacağına inandıkları için ağa ait projelere kaynak sağladıklarını belirtmiştir.

Bölüm 2'deki İsveç profili, sağlıktaki eşitsizliklerin devasa ekonomik maliyetlerini göstermeye çalışan, yerel eylem karşısındaki üç kilit engeli ortaya çıkartan bir projenin genel hatlarını çizmektedir. Bu engeller genel olarak, bir sektörde alınan kararların birden çok sektörü nasıl etkilediği konusunda bilgi ve sorumluluk eksikliği ile alakalıdır. Proje bu yükümlülük boşluğunun, eğer bir önlem alınmaz ise artan bir şekilde kuşaktan kuşağa geçen insani ve mali bedeli olduğunu göstermiştir.

Aşağıdakiler yeni yaklaşımlar için kapasite inşasında anahtar noktalardır.

- Ulusal ağlar politik arenadaki bilgi ve uygulama deneyimi eksiklerini belirler ve yeni yaklaşımlar geliştirip yayarlar.
- Eğitim, ulusal ağ faaliyetinin stratejik bir alanıdır, ağın kendisinden öteye uzanarak halk sağlığı kapasitesi ve liderliği etkileme potansiyeline sahiptir.
- Sağlıklı şehirler ağlarında yer almak, halk sağlığı zorluklarına karşı yeni yaklaşımlar için yerel taahhütler yaratır.
- Ulusal ağlar şehirleri değişim süresince destekler ve onlara ulusal önceliklere ve yasal zorunluluklara daha iyi cevap verme konusunda yardım ederler.
- Ulusal ağlar entelektüel, insani ve maddi kaynakları geliştirerek şehirlere katma değer sağlar.

Ulusal ortaklıklar, işbirliği ve tesir

Yukarıdaki alanlarda başarı, ulusal sağlıklı şehirler ağlarını devlet içerisinde ve dışından aktörler için ulusal düzeyde ve bazı ağlar için uluslararası düzeyde çekici ortaklar haline getirmektedir. Ortaklıklar ağların teknik ve maddi kaynaklarını azamiye çıkararak ve yöneterek yerel seviyedeki değişimi ve yerel düzeydeki halk sağlığı kapasitesini güçlendirmesine ve sağlamlaştırmasına imkan sağlamaktadır. Ortaklıklar, karmaşık konularda en iyi pratikleri geliştirmek için iki yönlü bir kanal sağlamaktadır. Başarılı ortaklıklar bir ulusal ağın güvenilirliğini artırır ve şehirlerin ulusal halk sağlığı gündemini biçimlendirme konusunda seslerini duyurmasını sağlar. Hem yerel hem de ulusal bir yön gerektiren bu ikili rol yıllar boyunca ulusal ağları zorlamıştır. Etkin koordinasyon yetenekleri ve kaynakların etkili kullanımını gerektirir. Birkaç ağ, ortaklıkları ağ yapıları içerisine dahil ederek veya işbirliği anlaşmaları ile resmileştirmeye çalışmışlardır. Bazı ağların ulusal aktörler ile ağların kurulumunda başlamış olan tarihsel ortaklıkları vardır (Tablo2).

Tablo2.Avrupa'daki ulusal sağlıklı şehirler ağlarının ortakları, 2013

Ortak tipi	Ağ sayısı
Sağlık bakanlığı (ulusal ajanslar ve ulusal enstitüler (halk sağlığı ya da sağlığın geliştirilmesine yönelik olanlar dahil)	18
STK'lar (yerel yönetimlerin birimleri ve akademik ortaklar dahil)	16
Diğer bakanlıklar ya da devlet kurumları	13

Sağlık bakanlıkları ve ajansları ile işbirliği

“...Ağ sağlık eşitsizlikleriyle mücadelede önemli bir aktör olduğunu da göstermiştir. Sistematik ve stratejik olarak, hayat kalitemize ve ömür beklentimize zarar veren ana risk faktörleri üzerinde çalışan Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı, sağlıkta eşitsizlik ile baş etme konusunda bilgi ve beceriyi geliştirme ve bakış açılarını değiştirme konusundaki katma değerini kanıtlamıştır.”

– Astrid Krag, Eski Sağlık Bakanı, Danimarka (2011–2014)

Akredite edilmiş ulusal ağların çoğu ulusal sağlık bakanlığı veya bakanlığın bir ajansı ile ortaklık kurduklarını bildirmişlerdir. Birçok ağ ulusal halk sağlığı okulları ya da enstitüleri ile işbirliğindedir. Örnek olarak Portekiz ağı ülkenin ulusal halk sağlığı okulu ile üye şehirlere eğitim sağlamak için beraber çalışmaktadır.

Ulusal ağların sağlık bakanlıkları ve ajansları ile işbirliği konusunda verdikleri bilgiler aşağıdaki alanlara odaklıdır (16):

- teknik rehberlik
- bilgi paylaşımı
- bakanlık temsilcilerinin ağ toplantılarına katılmaları
- ulusal ağ temsilcilerin ulusal komitelere veya çalışma gruplarına katılmaları
- bakanlık temsilcilerinin ağ yönlendirme gruplarına katılmaları
- Programlar, yayınlar, eğitimler, etkinlikler ve koordinasyon için kaynaklar.

Birçok ağ projeleri ve girişimleri için kendi sağlık bakanlıklarından düzenli fon elde etmektedir. Bu ilişkilerin uzunluğu bakanlıkların sağlıklı şehirlerin katma değerini tanıdığını göstermektedir. Danimarka Sağlık Bakanlığı, Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağına dokuz sene üst üste proje fonu vermiştir. İsveç hükümeti, İsveç Sağlıklı Şehirler Ağını değerlendirmiş ve Ağın politik çerçevede bir boşluğu doldurduğunu ve pozitif ve destekleyici bir rol oynadığını gösteren oldukça pozitif sonuçlar elde etmiştir. Bunların sonucu olarak, Ağ yeni üyeler çekmek için hükümetten fon kazanmıştır.

Diğer bakanlıklar ve ulusal ajanslar ile işbirliği

Ulusal ağlar ayrıca, ulaşım ve şehir idaresi, yol güvenliği, çevre, bölgesel gelişim, ulusal istatistikler, sürdürülebilir gelişme, spor, eğitim, çalışma ve sosyal işler gibi başlıklardan sorumlu diğer birçok bakanlık ve ajanslarla etkileşim halindedir (16). Sağlık sektörü dışındaki ortakların katılımı ağın zamanla değişen öncelikli eylem alanlarının yansıması olarak görülebilir. Önceden bahsedildiği gibi, Bölüm 2'de sunulan Yunanistan profili Yunanistan Eğitim Bakanlığının ulusal ağ ile nasıl geniş çaplı sağlık tarama projesi uygulamak için işbirliği yaptığına bir örnektir.

STK'lar ve akademik ortaklar ile işbirliği

Ağlar, profesyonel kurumlar da dahil olmak üzere STK'larla kanser, sağlık hizmetleri teknolojileri, fiziksel aktivite, beslenme, gönüllülük, ruh sağlığı, kalp damar sağlığı, sağlığın geliştirilmesi, şehir gelişimi, ağız sağlığı, sigara ve tütün ve yaşlılıkla ilgili konular gibi geniş bir yelpazede ortaklıklar kurmaktadır (16). Bunun içine, örnek olarak, okullarda sağlık, yaş dostu şehirler ve iklim değişikliğine odaklı diğer ağlar da girer. Ulusal ağların etkileşime girdiği profesyonel kurumlar arasında doktorlar, şehir ve bölge plancıları, çevre mühendisleri, şehir mimarları ve dışçiler için olanlar vardır. Birçok ağ kendi ulusal yerel yönetim birlikleri ya da vakfı ile de ortaklık kurmuştur. Ulusal ağlar gelişmekte olan ulusal ağ inisiyatiflerine uzmanlık sağlayan ve değerlendirme desteği veren akademik ortaklara sahiptirler.

Ulusal politikalar ve önceliklere cevap

Ulusal sağlıklı şehirler ağları ulusal seviyede çekici ortaklardır, çünkü ulusal sağlık önceliklerine yenilikçi ve aktarılabilir yaklaşımlarla etkin cevap verebilme yeteneklerini kanıtlamışlardır.

Ağlar, sağlıkta eşitlik, tüm politikalarda sağlık ve iyi yönetim gibi önemli kavramları sağlık göstergeleri hakkındaki kanıtlar ile ülkeyi ilgilendiren pratik tematik projeler içinde bir araya getirirler.

Bu yayının 2. bölümü ağların şehirlerin ulusal önceliklere yerel çözümler üretmelerine yardımcı olduğunun birçok örneğini taşımaktadır.

Danimarka ağı eşsiz bir yaklaşımda bulunarak yenilikçi mikro projeler veya prototipler geliştirmiş ülkenin ulusal gündeminde belirtilen 11 tematik alana cevap vermiştir. Tüm politikalarda sağlık yaklaşımlarına dayanan deneyimler, şehirlerin yeni fikirleri sektörler arası şekilde, en az masraf ile şehir seviyesine çıkarmadan önce test etmelerine izin vermiştir. Değerlendirmeyi takiben, 28 prototip yayınlanmış ve dağıtılmıştır. Proje ağı çalışmaları sayesinde Amerika'nın yeniden keşfedilmesine gerek kalmayacağını göstermiştir. Finlandiya'daki şehirler ise bir alkol yasasını desteklemek üzere, şirketler, ticaret kuruluşları, toplum grupları ve aileler ile yerel ortaklıklar geliştirip küçük yaştakilere alkol verilmesini önlemek üzere yöntemler geliştirmiştir.

Macaristan ağına "Şekle Gir Macaristan" programı ile gençler arasında obeziteyi etkileyen sağlık belirleyicileri üzerinde çalışmak için okul ortamları kullanılmıştır.

Ulusal bir etki yaratmak

Ulusal sağlıklı şehirler ağlarının önemli bir hedefi de ulusal halk sağlığı politikasını, şehirlerin pozitif sağlık sonuçları yaratmak için ihtiyaç duydukları destekleyici şartları oluşturma amacıyla etkilemektir. Ulusal ağlar, hükümet ve diğer büyük yapıların gündem, politika ve pratiklerini etkileyen ve onlara cevap veren süreçler üzerinden ve yerel seviyenin önemli temsilcileri olarak ulusal seviyede etki yaratmaktadır. Ağlar zaman içerisinde, ortak girişimler ve projeler üzerinden sağlıklı şehirler yaklaşımının fark yarattığını göstererek tanınırlık kazanmışlardır. Sağlık bakanlıklarının bazı ulusal ağlara sunmaya devam ettiği kaynak desteği, bakanlıkların sağlıklı şehirler çalışmalarına değer verdiklerini göstermektedir. Benzer olarak, bakanlıklar ve diğer ulusal yönetimler ulusal ağları, danışma süreçlerinde, sağlık üzerine yerel seviyenin sesini duyurmasına yardımcı olan uzman organizasyonlar olarak davet etmektedirler. Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı, kendisine aynı zamanda bağışlar yapan ülkenin Sağlık Müdürlüğü ile istikrarlı bir şekilde çalışmıştır. Bu yayın için yapılan ankette Norveç Ağı, Norveç'in 2012 Halk Sağlığı Kanunu ve resmi raporunu anlatmıştır; halk sağlığı sorumluluğu yerel yönetimlere verilmiştir ve bu Ağ açısından bir zaferdir. Yeni kanun kabul edildiğinden beri, Ağ yönetimin her seviyesinden daha fazla ilgi görmektedir. Federal Sağlık Bakanlığı, Almanya'nın 16 eyaletinin sağlık bakanlıklarınca uygulamaya koyulan yeni sağlık mevzuatı yapılandırılırken Alman Sağlıklı Şehirler Ağına danışmıştır. Federal Bakanlık Ağı toplumun duruşunu yansıtan bir bildirge vermesini talep etmiştir. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği benzer şekilde kendi Sağlık Bakanlığı ile çalışarak, DSÖ'nün Sağlık 2020 politika belgesi üzerine yerel yönetimin görüşlerini sunmuştur. Ağ Sağlık 2020 belgesinin kısa şeklini tercüme etmiş, üyeler arasında bir anket ile beraber dolaştırmış ve belge konusundaki yerel görüşü ortaya koymuştur.

Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı, Portekiz'in 2009-2013 ulusal sağlık planının taslak çalışmasına katılmıştır. Ağ ayrıca Ulusal Alkol ve Sağlık Forumu ile Sağlık Genel Müdürünce yönetilen edilen Önleme ve Tütün Kontrolü Teknik Danışma Grubu içinde de yer almaktadır.

Ulusal ağlar ulusal seviyeye hitap etse bile ulusal kurumlar da başarılı ulusal ağ faaliyetlerini yaygınlaştırmıştır. Bölgesel ve ulusal yapılar İsrail Ağına dumsız şehir rehberini kullanmaktadır.

İsrail'deki bir ulusal program içinde yer alan aktif ve sağlıklı yaşama yönelik yerel yaklaşım ulusal ağın deneyimlerine dayanmaktadır; Spor Bakanlığı ise ağın aktif şehir rehberini ülkedeki tüm belediyelerin spor müdürlerine herkes için spor vizyonunu geliştirmek için dağıtmıştır.

Aşağıdakiler ulusal ortaklıklar ve işbirliği üzerine anahtar noktalardır.

- Ulusal ağ koordinatörleri açısından ortaklıklar kurmak zorlu bir alandır.
- Ortaklıklar, kaynakları artıran ve her seviyede bilgi ve kapasite inşa eden iki yönlü bir süreç içinde şehirlere ve ulusal aktörlere geniş çaplı faydalar sunar.
- Sağlıklı şehir ağları ile ortaklıklar kurmak, bakanlıkların sağlık alanındaki önceliklerini ve politikalarını daha iyi ulaştırmasına yardım edebilir.
- Ulusal sağlık bakanlıkları çoğu ulusal ağ için anahtar ortaklardır.
- Ulusal ağlar, odak alanları sağlığı etkileyen diğer ulusal bakanlıklar ve organizasyonlar ile etkileşime girerler.
- Ortaklıklar kurmak ulusal ağların, ulusal halk sağlığı politikaları üzerine etki etmesini sağlayabilir.

Ulusal ağ liderliğinin etkisi

Yukarıdaki bölümler ulusal ağların, sağlıklı şehirlerin hedeflerini yerine getirmede başarı elde etmesine yardımcı olan özelliklerini ve DSÖ tarafından ulusal ağlar için belirlenen iş tanımının altını çizmiştir. Ulusal ağlar bu fonksiyonlar üzerinden hem yerel hem de ulusal seviyede, politik yenilikler yaratmak ve değişimi tetiklemek için çalışmaktadır. Ulusal ağlar hem yerel hem de ulusal aktörlere aşağıdakiler konusunda kapasitelerini ortaya koyarak birçok fayda sunmaktadır:

- Politik aktörler ile etkileşime geçerek ve stratejik ortaklıklar ve etkili iletişimi geliştirerek sağlıklı şehirlerin güvenilirliği ve profillerini yerel ve ulusal düzeyde yükseltmek;
- Sağlığın göstergelerine yönelik ve sağlığı tüm politikalara yerleştiren eşitlik temelli, iyi yönetim yaklaşımlarını benimseme konusunda şehirleri destekleyerek yerel kurumsal etkinliği güçlendirmek;
- Sağlık üzerine bilgi ve sürdürülebilir gelişim için bir etkileşim sağlamak – internet araçları, yayınlar, konferanslar ve etkinlikler aracılığı ile bilgi üretmek ve yaymak - bir ulusal kaynak oluşturmak;
- Standartlar koyarak, eğitim ve rehberlik sunarak en iyi uygulamaları teşvik etmek, ağ çalışmaları ve paylaşım için fırsatlar yaratmak ve etkin bir yerel yaygınlaştırma modeli sunmak;
- Yeni fikirler, politikalar ve çalışma yöntemleri üretmek için etkin bir test alanı sağlamak;
- Bakanlıkları ve ajanslar, STK'lar ve akademik enstitüler dahil ulusal kurumlarla ortaklıklar inşa etmek;
- Yerel ihtiyaçları ve uzmanlığı ulusal politikaları bilgilendirmek için netleştirmek.

Sonraki kısım yukarıdaki başarılar temelinde, ulusal ağların liderlik etmesi için elzem olan organizasyon yapılarını tanımlamaktadır.

3. Ulusal ağların organizasyon ve liderliği

Önceki kısım ulusal ağların ortak amaçlara ulaşmak için yerine getirdiği genel fonksiyonları özetlemiştir. Ancak geniş bir yelpazedeki ortaklıklara rağmen, her bir ulusal sağlıklı şehirler ağının karakteri, yapısı ve öncelikleri farklılık gösterebilir. Bu tip farklılıklar, her bir ağın içinde yer aldığı ulusal bağlamı ve DSÖ Avrupa Bölgesindeki yerel yönetimlerin farklı maddi durumlarını yansıtabilir.

Koordinatörler, ulusal sağlıklı şehirler ağlarının işlevsel ve yapısal özelliklerinden önemli başarı faktörleri olarak bahsederler (15,16). Sağlıklı şehir hedeflerini uygulamaya koymada şehirleri ve ortakları şeffaf olarak dahil etmek için ve herhangi bir fonksiyon veya hizmeti yürütmek için temel oluştururlar. Ulusal ağların nasıl etkili bir şekilde organize edileceğini hakkında elde edilen bilgiler ulusal ağların akreditasyon şartlarının temelini oluşturmuştur (10) (Ek2).

Bu kısım ulusal ağların paylaştığı ortak özellikleri gözden geçirmekte ve başarılı ulusal sağlıklı şehirler ağları geliştirmek için esnek öneriler sunmaktadır.

Bir ağ başlatmak

Ulusal ağlar çeşitli aktörlerce kurulmuştur, bu aktörler neticede koordinasyon yapılarını ve bazı durumlarda kaynakları etkilemiştir. Çoğu ağ, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı içerisindeki şehirlerin inisiyatifi ile kurulmuştur. Bölüm 1'de belirtildiği gibi, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın üyeleri, Faz II sırasında kendi ülkelerinde bir ulusal ağ başlatmak ile yükümlüydüler ve birçok ulusal ağ bunun sonucu olarak 1990'ların başında kurulmuştur. Diğer ağlar, okulların ya da halk sağlığı enstitülerinin, sağlık bakanlıkları ya da yerel yönetim kuruluşlarının inisiyatifleri üzerinden başlamıştır. Bu yayının 2. Bölümü her bir ağın nasıl kurulduğuna dair daha fazla bilgiyi ülke profillerinde vermektedir. Genellikle, bir grup paydaşa sağlıklı şehirler kavramlarının sunulmasından sonra kurallara dayalı tüzel bir organizasyonun oluşturulması arasında 2-3 yıl geçmektedir. Ek 3 bir ağ başlatmak ve kurmak için öneriler sunmaktadır.

Yapıları kurmak

Çoğu ağ kendi ülkelerinde tüzel yapılar olarak kayıtlıdır. Ulusal ağların çoğu kendilerini birlikler olarak tanımlarlar, ancak resmi olarak STK, kar amacı gütmeyen kuruluş veya yasal kurum olarak kayıtlı olabilirler. Az sayıda ağ, farklı tüzel yapıların altındaki birimler olarak oluştuğundan tüzel bir kişiliğe sahip değildir.

Ulusal ağlar benzer düzenleyici özelliklere ve idari yapılara sahiptirler, ancak karakterleri farklı olabilir. Her ağ resmi kurallara ve/veya tüzüğe sahiptir, bunlar ağın değerlerini, hedeflerini, işlevsel yapılarını,

çalışma yöntemlerini, üyelik kriterlerini ve yasal ve mali yükümlülüklerini ortaya koyar. Bir ağın üyeleri topluca bir genel kurul oluştururlar, bu kurul yıllık olarak toplanır. Genel kurul ağın ana yönetim yapısıdır ve her üye ağın tüzüğünde belirtildiği şekilde oy hakkını kullanır. Çoğu ağ yapısı içinde üye şehirlerin belediye başkanlarının (ya da temsilcisinin) ve koordinatörün katılımı şart koşulur. Genel kurul ağın stratejik yönünü belirler ve alakalı stratejileri ve çalışma planlarını kabul eder ve yönlendirme kurulu seçer. Yönlendirme kurulu iş planının uygulanmasını destekler ve o konuda tavsiyeler verir. Çoğu ulusal ağın genel kurulu ağın politik başkanını (başkan veya kurul başkanı) da seçer.

Koordinasyon

Her ağ bir sekreterliğe sahiptir, burada koordinatör ve bazı teknik ve idari personel konuşlanmıştır ve ağın günlük işlerini yürütür. Ulusal ağın sekreterliğinin veya ana koordinasyon yapısının ev sahibi, genellikle ulusal ağa, ücretsiz ofis alanı ve ekipmanı, bilgi teknolojileri ve iletişim desteği ve uzman personele erişim gibi önemli maddi ve teknik kaynaklar sağlar. Tablo 3, DSÖ tarafından akredite edilmiş 20 Avrupa ulusal sağlıklı şehirler ağında günümüzde mevcut olan dört tip konumu göstermektedir. Çoğu koordinasyon yapısı, ev sahibi şehir veya organizasyon içinde kalıcı bir yere sahiptir. Fakat İtalya'da koordinasyon merkezinin yeri, yeni bir başkan ulusal ağa liderlik için seçildiğinde şehir değiştirmektedir. Her yer yukarıda listelenenlerden öte faydalar ve bazı dezavantajlar sunar, bunlar aşağıda açıklanmış ve Ek 3'te özetlenmiştir.

Tablo3. Faz V sırasında DSÖ akreditasyonuna sahip 20 ulusal sağlıklı şehirler ağında koordinasyon yapılarının konumu

Koordinasyon yapısının konumu	Ağ sayısı
Yerel yönetim	10
Ulusal halk sağlığı okulu ya da enstitüsü veya üniversite	5
Yerel yönetimlerin birlikleri	2
Bağımsız	3

Şehirler

Yerel yönetimlerde konumlanmış ulusal ağlar ya politik liderliği ve ulusal ağın başkanlık fonksiyonunu bir süreliğine almış şehrin ev sahipliğindedir ya da DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı içindeki bir şehir tarafından idare edilirler. Bir Ulusal Ağ Koordinatörü aynı zamanda DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyesinin de koordinatörü olabilir. Yerel yönetim içerisinde konumlanmak ulusal ağa sağlıklı şehirleri uygulamanın gerçekleri ve zorluklarına dair günlük iç görüşler sağlar. Şehrin konumu Ulusal Ağ

Koordinatörünü genellikle ulusal ağın politik lideri ile yakın iletişime yerleştirerek, hızlı idari kararları kolaylaştırır. Değişen başkanlığa sahip ulusal ağlar koordinasyon masraflarını üye şehirler arasında dağıtma şansından faydalanırlar.

Şehirler teknik ve idari kaynaklara değerli erişim sağlarlar da, bazı dezavantajları vardır. Örneğin, politik liderlikteki değişim ve ev sahibi şehirdeki ekonomik kararlar ağın erişimindeki kaynakları kötü etkileyebilir. Ağın başkanlığının dönüşümlü yapılması koordinasyon masraflarını paylaştırsa da görev değişimlerinde öngörü, bilgi ve deneyim açısından çok şey kaybedilebilir. Ülkenin başkenti dışında veya coğrafi olarak merkezde olmayan bir yerde konumlanmak ulusal organizasyonlar ile iletişim, diyalog ve ortaklık kurma ve tüm üyelerce kolay bir şekilde erişilebilecek ağ fırsatlarını sağlamada zorluk yaratabilir.

Ulusal organizasyonlar içinde yer alan ağlar

Ulusal halk sağlığı enstitüleri, okulları ve üniversiteler ülkelerin iyi bilinen ve saygın kuruluşlarıdır. Bu nedenle bu ulusal kuruluşların, ulusal ağlara fayda sağlayabilecek şekilde diğer lider kurumlar ve hükümet ile ortaklıkları bulunur. Bu kurumlar politik yerel uygulama deneyimleri ile araştırmalar arasında bir köprü kurmakta ve ulusal ağların politikacılar ve ulusal partnerlerle olan müzakerelerinde bir yandan uzmanlık bilgileri sunmakta ve diğer yandan kredibilitelerini artırmaktadır. Eğitim ve profesyonel yardım sunmakta ve ağ faaliyetleri üzerinde araştırma ve değerlendirme çalışmaları yapabilmektedir. Dahası bir koordinatörün ifadesine göre ağ politik değişimlerden daha iyi korunmuş ve sağlıklı şehir yaklaşımının ilerici fikirlerini reformlar karşısında daha iyi elinde tutmayı başarmıştır.

Ulusal halk sağlığı enstitüleri, okulları ve üniversitelere programları ve araştırmaları için sağlanan fonlar zaman içinde farklılık göstermektedir, bu durum sağlıklı şehirlerin koordinasyonunu etkilemektedir. Bağış toplamak ve proje değerlendirmesi yürütmek zaman alan ve dikkate değer idari çalışma gerektiren işlerdir. Ayrıca akademik odaklı bir enstitü ve kamu kurumları açısından etkin ve karşılıklı faydaya dayanan çalışma ilişkileri kurmak için birbirlerinin işleyişini anlamak da uzun zaman alabilmektedir. Merkezi bir ulusal enstitü içerisinde yer alan ve enstitünün liderliğinde çalışan bir ağ kendi tüzel kişiliğini kurmakta zorlanmıştır.

Yerel yönetimlerin birlikleri

Kendi ülkelerinin yerel yönetimlerinin ulusal birlikleri içerisinde kurulan iki ağ konumlarını doğal bir yapı olarak görmüşlerdir. Yukarıda belirtildiği gibi, altyapıya ilişkin kaynaklardan (insan kaynakları ve muhasebe gibi) ve bakanlıklar ve ulusal organizasyonlar ile organizasyonun kolaylaştırabileceği ortaklıklardan faydalanmışlardır. Belirli bir negatif yön belirtilmemiştir.

Bağımsız

Üç ağ bağımsız yapılmışlardır. Bir ağ ofis alanını aynı yardım olarak bir ulusal enstitüden almış, bir ikincisi yerel otoritelerin bir kuruluşundan ofis alanını kiralamıştır ve üçüncüsü ise hiçbir ortak ile ilişkili olmayan bir ofis alanı kiralamaktadır. Bu ağlar net bir kimlik geliştirmeyi başarmışlar ve serbestçe kendi üyelerinin fikirlerini temsil etmişlerdir. Bu tip organizasyonun dezavantajı dış fonlamaya fazlaca bağlı olmalarıdır.

Politik ve teknik liderlik

“İnsanları lider ve politikacı olsunlar diye eğittik. Sağlıklı şehir ve bölgelerin proje koordinatörlerinden bazıları belediye başkanı (Dubrovnik, Rijeka, Vinkovci) ve bazıları ise belediye başkan yardımcısı (Labin, Poreč) oldular, bazı eyalet sağlık birimi yöneticileri ise parlamento üyesi oldular ve bir belediye koordinatörü ise Sağlık Bakanı oldu.”
–Slobodan Lang, Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

Güçlü liderlik ve adanmışlık sağlıklı şehirlerin her aşamasının merkezinde olmuştur. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler ağı Faz VI'ya girerken, Sağlık 2020 bu gündemi önemli ölçüde güçlendirmektedir. Politik ve teknik liderliğin bir karışımı hem ulusal ağ seviyesinde hem de şehir seviyesinde sağlıklı şehirlerin stratejik hedeflerine dayanan değişim için ön koşulları oluşturmak adına gereklidir. Politik liderlik ve adanmışlık ulusal ağlara daha fazla meşruluk sunar ve seslerini ulusal ölçekte güçlü bir şekilde duyurmalarına imkan verir. Ulusal ağların, politikacıları aktif olarak dahil etmek ve taahhütlerini sürdürmek için kullandıkları çeşitli yollar vardır.

Şehirlerde resmi politik adanmışlık

Üyelik kriterleri, şehirlerin ağa katılım konusunda resmi bir karar almalarını şart koşar. Bunun içinde sağlıklı şehirlerin hedef ve çalışmalarına yönelik taahhüt ve ağa üyelik aidatı ödemek de vardır. Ağa üyelik aidatı şartı, belediye meclislerinin üyeliklerini her sene resmi olarak değerlendirmesini ve onaylamasını da gerektirir.

Ağın bütünü için bir siyasi temsilci

Çoğu ulusal ağ, ulusal ağı temsil etmesi için bir politik yönetici ya da başkan seçer. Bu genellikle üye şehirlerden birisinin belediye başkanı ya da başkan yardımcısıdır. Ancak bazı ağlar, bölgesel vali veya seçkin bir akademisyen gibi diğer kişilerce de yönetilirler. Ağın başkanı belediyeler ile diğer idareler, ulusal kurum ve kuruluşlarla olan iletişimi kolaylaştırır ve ağı uluslararası yönlendirme gruplarında temsil ederler.

Politikacıların yönlendirme komitelerinde yer alması

Birçok ulusal ağ, politikacılardan yönlendirme gruplarında aktif olarak yararlanmaktadır. Örnek olarak, Portekiz Ağı, politikacıları doğrudan yönetim kuruluna dahil etmektedir, bu kurul ayrı bir koordinatörler teknik grubunca desteklenmektedir. Bu şekilde politikacılar düzenli bir şekilde forumlara katılarak fikirleri ve en iyi pratikleri paylaşmış olurlar. Bir ikinci politik katılım modeli de karışık bir yönlendirme grubu sahibi olmaktır. Bu ise politik ve teknik temsilcileri tek bir yapı içinde bir araya getirir. Üçüncü bir model de sadece politikacılardan oluşan yönlendirme komitesine sahip olmaktır, bu komiteler ağın hedef ve stratejilerini şehir koordinatörlerinin desteği ile belirler.

Ulusal ağ stratejileri

Bugün, yeni kurulmuş sağlıklı şehirler ağlarının biri dışındakilerin hepsi bir stratejik plan ya da dengine sahiptir. Bu ağlardan altısı ağlarının hedef ve vizyonunu kendi tüzük veya kuralları içine yerleştirmişlerdir. Bu, ağ için uzun vadeli bir çerçeve çizer ve kısa ve orta vadeli eylem planlarının benimsenmesi için temel oluşturur. İki ulusal ağ, kendi stratejilerini yazmamakta ancak doğrudan DSÖ çerçevelerini uygulamaktadır. On ağ, ulusal ağ stratejileri üretmiştir. Bazı ulusal ağlar stratejik planlarını politik seçim döngüleri ile eş zamanlı hale getirerek daha yüksek katılım ve destek yakalamaya çalışmaktadırlar.

Ulusal ağ stratejileri, şehirleri destekleme amaçlarını yerine getirirken birbiriyle kesişen üç alana hitap eder: iç liderlik ve yönetim yapıları; kaynakların ve merkezi fonksiyonların idaresi; ve iletişim bazlı fonksiyonlar. Ulusal ağlar bu açıdan kendi yönetim yapılarını ve çalışma mekanizmalarını, üyelerine sundukları hizmetlerin etkinliği ve kalitesini nasıl etkilediğini görmek için aktif olarak değerlendirmeye yüksek öncelik verirler. Bu ise ağın sürdürülebilirliğini destekler çünkü şehirler üyeliğin günlük işlerindeki katma değerini görebildiğinde aktif kalır ve üyelik aidatlarıyla katkıda bulunur. Yerel bilgi ve uzmanlığın ağın ortak bir kaynağı olarak birikmesi, yerel yönetimlere maddi ve teknik kaynaklar sunan stratejik ortaklıklar kurmasına ve hibelerden yararlanmalarına yardımcı olur. 5. Fazın sonunda ulusal ağların yıllık raporları iletişim stratejilerinin geliştirilmesine daha fazla önem verildiğini ortaya koymuştur (16).

Üyeliğin idaresi

Ulusal sağlıklı şehirler ağları liderlik sunmak zorundadırlar ve bunu başarmadaki becerileri doğrudan üye şehirlerin ana değer ve çalışma programlarına bağlılıklarına bağlıdır. Ulusal ağlar asgari düzeyde katılım olmadan yenilikler için gerekli bilgilere ulaşamazlar. Ağların bu bağlılığı elde etmek için kullandıkları önemli bir yöntem şehirlere yönelik üyelik kriterleri belirlemektir. Üyelik kriterleri şehirler açısından bir temel oluşturur ve ulusal ağların ulusal ortaklarla müzakerelerinde bir kalite temeli yaratır. Tüm akredite edilmiş ulusal sağlıklı şehirler ağları iş tanımlarında (Ek 2'ye bakınız) belirlenen asgari üyelik kriterlerini uyguluyorlar, ancak çoğu ağ bunların ötesine geçer.

Kalabalık bir üye sayısına sahip olan ulusal ağlar yerel yönetimlerin görüşlerini tam anlamıyla temsil edebilir ve bir ulusal oyuncu rolünü üstlenebilir. Ancak, ulusal ağlar için bir ikilem, ağa güvenilirliğini sağlayan yüksek standartları korurken, ülkelerindeki sağlıklı şehirler hareketini arttırmak ve genişletmektir. Zayıf kriterler ağa katılımı artırır ancak yerel çalışmalarının kalitesini riske atar. Katı kriterler de katılımı sınırlandırabilir. Ulusal ağların büyümesi sonuç olarak kendi üyelerini destekleme kapasiteleri ile sınırlıdır. Bir ağ geliştikçe, yeni üyelerin eğitim ve gelişme ihtiyaçları ile baş etmek için çözümler bulmalıdır.

Ulusal ağlar için Faz V'teki DSÖ şartnamesi, ulusal ağ üyelerinin %50'sinin belgede belirtilen kriterleri karşılamasını zorunlu kılmıştır. Bu kriterler ağa üyeliğinin akışkan olduğu gerçeğini yansıtır.

Uzun vadede ise yeni şehirler ağına katılır ve kriterleri benimsemek için zamana ihtiyaç duyarlar, ayrıca şehirlerin faaliyet ve kendisini adama açısından daha etkin veya daha az etkin olduğu dönemler de olur. Örnek olarak yerel seçimin ardından gelen değişimler bir şehrin ağ içindeki katılımını genellikle etkiler. Ulusal ağlar ve şehirler bu değişimlere uyum sağlamak için alana ihtiyaç duyarlar. Ulusal ağlar, liderlik değişimi yaşamış şehirlere yaklaşımlarında, yeni politikacılarla tanışarak, sağlıklı şehirler ağının katma değeri konusunda farkındalık yaratarak ve devam eden katılımlarını cesaretlendirerek, ileriye dönük davrandıklarını raporlamışlardır.

Katılım

Bu yayında tanıtılan ulusal ağlar, 904'ü belediye, 52'si bölgesel veya eyalet idaresi ve 23'ü ortak organizasyonlar olan toplam 1137 üyeyi bir araya getirmektedirler. Ulusal ağlardaki üyelik Faz V boyunca denge göstermiştir ve sayılarda ufak oynamalar vardır. Bir istisna iki ulusal sağlığı destekleyen ağ ile birleşen ve üye sayısını büyük ölçüde artıran Yunanistan ağıdır.

Birçok ulusal ağ üyeliklerini yerel yönetimlerle (kasabalar, şehirler, eyalet veya bölgeler) sınırlı tutsa da beş ağ ortak organizasyonların da üye olmasına (gözlemci konumu ile) izin vermiştir. Bu tip üyeler tipik olarak sağlık, şehir ve sürdürülebilir gelişim konularını ele alan bakanlıklar ve STK'lardır. Slovenya'da Sağlık Bakanlığı, Faz V süresince (2009-2013) ağın üyesi olmuştur, ancak oy hakkı yoktur; İsrail'de ise beş bakanlık ağın üyesidir. Çek Cumhuriyeti, Slovenya ve Rusya Federasyonu'ndaki ağlar üyeliklerini STK'lara açmışlardır, bunun yanında Birleşik Krallık'taki ağ, bu yayın yazılırken üyeliğini bölgesel ve ulusal organizasyonlara açma sürecindedir.

Maddi kaynaklar

Çoğu ağ sağlık bakanlıkları gibi kurumlar tarafından verilen kısa dönemli bağışlar ile başlatılmıştır, ancak ağlar sürdürülebilir kalmak için bağımsız kaynaklar bulmak zorundadırlar. Akredite edilmiş 20 ulusal ağın biri dışındaki tamamı üyelik aidatlarıyla işlemektedir. Çoğu ulusal ağ geniş bir yelpazedeki ulusal kuruluşlardan gelen ulusal bağışlar ile Avrupa Birliği'nce fonlanan projeler dahil olmak üzere dış kaynaklardan yararlanmaktadır. Fon sunan çoğu kurum koordinasyon masraflarını karşılar ve bu da sunulan katkıyı çok önemli kılar. Üyelik aidatları genellikle tam zamanlı bir koordinatörü karşılamak için yetersizdir. Sadece altı ağ 2013 yılında tam zamanlı ve maaşlı bir koordinatöre sahiptir ve dört ağ yarı zamanlı ve maaşlı bir koordinatöre sahiptir (16). Kalan ağlar gönüllülere bağlıdır. Bir süre için, beş ağ tam zamanlı teknik destek ve iki ağ da tam zamanlı idari destek kullanmıştır. On ağ yarı zamanlı idari destek ve beşi de yarı zamanlı teknik desteğe sahiptir.

Değerlendirme

On iki ağ faaliyetlerini düzenli olarak değerlendirmektedir (16). Bunun yanında dışarıdan fonlanan projeler genellikle proje sonuçlarının değerlendirilmesini gerektirir, bireysel olarak ulusal bir ağın bir bütün olarak kapsamlı ve dışarıdan bir değerlendirmesi genellikle ağlar için fazla masraflı olmaktadır. Ağlar genellikle resmi olmayan, ucuz değerlendirme yöntemlerini tercih etmektedirler, örneğin ağları üzerine bir bütün olarak geri bildirim almak için yıllık genel kurullarını ve konferanslarını bir fırsat olarak kullanırlar. Ağlar faaliyetlerinin sonuçlarını yıllık ve stratejik planları ile ölçerler ve anketlerden faydalanır veya ağ değerlendirmesinde yuvarlak masa toplantıları düzenlerler. 2013'te 12 ulusal ağ ayrıca şehirlerinden yıllık raporlar aldıklarını bildirmişlerdir. 15 ağ ise ağ için bir bütün olarak yıllık bir rapor yazıp yayınlamışlardır (16).

Şehirlerin ihtiyaçlarını karşılama

Bütün ağların ana hedefi üyelerin ihtiyaçlarını karşılamaktır ve bu odak tüm ağ fonksiyonları ve faaliyetlerinin içinde yer alır. Ulusal ağların, Kısım 2'de detaylı şekilde verilen, başarı ve fonksiyonları, şehirlerin sağlıklı şehirler ağına katılmaları ve ağın cevabı için dört geniş teşvik ve fayda alanı ortaya çıkarmıştır.

- Güvenilirlik yeni yaklaşımlarla kazanılabilir. Sağlıklı şehirler, DSÖ ve uluslararası onaylanmış yaklaşımların tanınırlığı ve saygınlığını taşırlar. Başka şehirler ile güçlerini birleştirmek artan güç sağlar.
- Sağlıklı şehirler ağları bilgi bariyerlerini aşabilir ve çok sayıda politik öneri ile baş edebilirler. Ulusal ağlar, uluslararası ve ulusal seviyelerden bilgi biriktirirler ve bunun üzerine hareket etmek için net bir vizyon, hedefler ve yöntemler sunarlar.
- Yeni yerel yaklaşımları denerken belirsizlikler azaltılabilir. Ulusal ağlar kapasite ve yetenekler inşa etmek için fırsatlar sunar ve yerel yeniliği mümkün kılmak için uzmanlığa başvururlar.
- Kaynaklar üzerindeki sınırlar aşılabilir. Ağlar, geniş bir alan yaratarak tek başına hareket etmekten daha etkili olunmasını sağlarlar. Ağlar projeler için kaynakları harekete geçirir, eğitim ve değerlendirme için katkıda bulunabilecek uzman ortakları dahil eder ve öğrenme fırsatları yaratırlar.

4. Avrupa boyutu

Bu yayındaki önceki bölümler ulusal ağların ülke seviyesinde nasıl işlediklerine odaklanmıştır. Bu bölüm ulusal ağların Avrupa seviyesinde Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının sağlıklı şehirlere yönelik hedeflerini daha iyi yerine getirmek için DSÖ ile nasıl işbirliği yaptıklarını incelemektedir. Ağın üyeleri bir akreditasyon sürecinden geçer ve bu süreçte ulusal ağlar ve üye şehirleri için işleyiş tanımında belirlen kriterlere uyduklarını göstermelidirler (Ek 2'ye bakınız) ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının hedeflerine resmi bir taahhütte bulunmalıdırlar.

Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının nihai amacı ulusal sağlıklı şehirler ağını ve üye belediye ve kasabaları sağlıklı şehirlerin her aşamasındaki hedeflerine ulaşmakta desteklemektir. Faz VI'ya geçerken (2014-2018), Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı ve DSÖ tercih edilebilir yerel sağlık sonuçları yaratmak, ulusal hükümetler ile işbirliğini arttırmak, ulusal ağlar ve şehirler arasındaki paylaşım için bir platform yaratmak ve sağlıklı şehirler hareketini DSÖ Avrupa Bölgesinde yaymak için ulusal politikaları etkilemek amacıyla işbirliği yapacak ve çalışacaktır. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı ayrıca diğer Avrupalı ve küresel ağlar ile Faz VI'nın hedeflerini ilerletmek için karşılıklı fayda sağlayacak ortaklıklar inşa etmeyi amaçlayacaktır.

Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının işlevleri üç katmanlıdır: politik, stratejik ve teknik. Bu alanlarda çalışmak her ulusal ağın aşağıdaki alanları desteklemesini gerektirir:

- sağlığın göstergelerine, sağlıkta eşitliğe ve herkes için sağlık ve sürdürülebilir gelişimin prensiplerine yönelik çalışmak;
- sağlıklı şehirlerin politik ve sosyal gündemlerine yerleştirme;
- katılımcı yönetim ve entegre sağlık planlamasını destekleme; ve
- Avrupa ve küresel halk sağlığı önceliklerini destekleme ve entegre etme.

Önceki bölümlerde birçok örnek sunulmuştur. Dördüncü bölüm ile ilgili olarak ulusal ağların DSÖ'nün Avrupa politikası çerçevesi Sağlık 2020'yi nasıl desteklediklerine yönelik pratik bir örnek aşağıda verilmiştir. Bu bölüm Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının katma değeri ve özellikleri ile sağlıklı şehirler Faz VI sırasında daha güçlü liderlik rolünü üstlenme potansiyelinin daha fazla incelemesi ile devam edecektir.

Sağlık 2020 için zemin hazırlamak

Ulusal sağlıklı şehirler ağlarının Kopenhag'da gerçekleşen bir 2013 yıllık toplantısında, DSÖ ulusal sağlıklı şehirler ağı koordinatörlerini Sağlık 2020, Avrupa sağlık ve refah politikası (Kısım 1'e bakınız) üzerine bilgilendirmiştir. DSÖ'nün Avrupalı Üye Ülkeleri Sağlık 2020'yi uygulamada desteklemek için ürettiği paket tanıtılmıştır. Koordinatörler Sağlık 2020 paketini ulusal ağlar ve üye şehirleri için nasıl adapte edebilecekleri ve bunun için ihtiyaç duyacakları pratik desteği tartışmışlardır. Ayrıca Sağlık 2020 konusunda kendi ülkelerinde hem ulusal hem de yerel seviyelerde farkındalık artırma deneyimlerini de paylaşmışlar ve bu sonrasında bir bilgilendirme yazısında özetlenmiş ve geliştirilmiştir. Genel bakışları, sadece yeni bir politikanın farkındalığını arttırmak için değil aynı zamanda yerelde bunu pratiğe dökmek için de ulusal ağların gücüne bir vasiyet olmuştur.

Hırvat ağı, Sağlık 2020'nin eklemlendiği, ülkenin ulusal sağlık stratejisinin çalışma grubunda yer almıştır. Dahası, belgeyi yıllık iş toplantısında tanıtmış, yıllık yaz okulunda yedi kurs düzenlemiş, video sunumları hazırlamış, ağın sağlık dergisinde bir makale yayınlamış ve Sağlık 2020'yi 93 Sırp şehrine, bir Sırp şehirleri ve kasabaları birliği toplantısında tanıtmıştır.

Türkiye Ağı, yönetim ile istişare sürecinde yer alarak politikaya yerelin bakışını sunma fırsatı bulmuştur. Ağ bir anket hazırlamış ve aşağıdaki başlıklara değinen sorularla tüm üyelerine göndermiştir:

- şehirlerde sağlığın geliştirilmesi için gerekli eylemler;
- sağlıkta yerel eşitsizlikleri azaltmanın önündeki engeller;
- ulusal seviyede sağlığı geliştirmek ve Sağlık 2020'yi başarılı kılmak için gereken ortak eylem;
- şehirlerin Sağlık 2020 farkındalığını arttırmayı nasıl planladıkları; ve
- ulusal seviyede liderliği kimin alması gerektiği.

Sonuçlar Türkiye Sağlık Bakanlığı'na ve DSÖ Avrupa Bölge Ofisine, Türkiye'de Sağlık 2020 üzerine yerel görüşün bir özeti olarak sunulmuştur.

Danimarka ağı, Danimarka Sağlık Bakanı, DSÖ Avrupa Bölge Direktörü, Kopenhag Belediye Başkanı, Kopenhag'dan yerel bir meclis siyasetçisi ve vatandaşların katıldığı yüksek profilli bir konferansta yer almıştır. Sağlık 2020 belgesinin bir tercümesi bütün ağ üyelerine dağıtılmış ve çevrimiçi olarak erişime koyulmuştur. Dahası, ağ düzenli olarak Sağlık 2020 hakkında üyelerine, sağlıklı şehirler Faz VI'nın başlangıcı bağlamında, bilgi vermiştir.

Fransız ulusal ağı liderlik üzerine odaklanmayı planlamış ve Sağlık 2020'yi kendi iletişim stratejisinin merkezi yapmaya başlamıştır, bu ağın genel sunumlarını, broşürlerini ve internet sitesini etkilemiştir. Diğer ağlar gibi Fransız ağı da kendi yıllık konferansında Sağlık 2020 farkındalığını arttırmıştır ve sonrasında konu üzerine beş bölgesel konferans daha düzenlemiştir. Örnek olarak, güneydeki bölgesel ağı ruh sağlığını güçlendirmek için belediyeleri de katan bir yaklaşımla, Sağlık 2020 ile alakalı vaka çalışmalarına odaklanmıştır. Ayrıca Sağlık 2020'yi yerel düzeyde uygulamaya koymak için kolaylaştırıcı faktörleri tanımlama amacıyla olan atölyeler de yapmaktadırlar.

Yunan, İsrail, İtalyan ve Norveç ağları benzer olarak yıllık konferanslarını dıştan ve uzman katılım ile yapmışlardır. Yunan ağının belediye başkanları yıllık toplantılarında kabul etmişlerdir ve ağ sonrasında ağ ile Sağlık Bakanlığı arasında bir işbirliği protokolü başlatmıştır. İsrail ağı konferansında sağlık için liderlik ve katılımcı yönetim ile sürdürülebilir gelişim üzerine odaklanmıştır. İtalyan ve Norveç ağlarının ikisi de Sağlık 2020'yi kendi iletişim stratejileri içine doğrudan eklemekten bahsetmişlerdir ve İsrail ve Norveç ağları Sağlık 2020'yi kendi ağlarının stratejik çerçevesine eklelemeye değinmişlerdir.

Bu örnekler, ulusal sağlıklı şehirler ağlarının yeni politika ve kavramları tanıtmak ve bunları şehirlerin çalışmalarına ve vatandaşların hayatlarına yerleştirmek için takındıkları sistematik yaklaşımları net bir şekilde göstermektedir.

Avrupa'da ağ çalışmaları ve paylaşım

Ağ çalışmaları ve paylaşım Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının güçlü özelliklerindendir. Faz V'de (2009-2013) yıllık DSÖ iş ve teknik konferansları ve ulusal ağ koordinatörleri toplantıları olmak üzere ulusal ağlar yılda iki kere toplanmışlardır. Bu daha küçük toplantılar koordinatörlere en iyi

uygulamalar ve işlevsel, yapısal ve stratejik konular üzerine deneyimleri tartışmak ve paylaşmak ve sağlıklı şehirlerin anahtar temaları üzerine eğitime erişmek için önemli fırsatlar sağlamıştır. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının toplantıları ayrıca DSÖ ile sağlıklı şehirlerin geleceği hakkında, sağlıklı şehirler için Faz VI çerçevesinin gelişimi gibi stratejik konuları tartışma fırsatı sağlamaktadır.

Bir dönem, Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliği yayınlanmamış iç bildiri yazıları üretmiştir, bunlar koordinatörler için kilit önem taşıyan konulara odaklanmış ve paylaşımı kolaylaştıran bir araç oluşturmuşlardır. Örneğin, 2012'deki bilgilendirme belgesi 11 ulusal ağın aşağıdaki başlıklar konusundaki çalışma örneklerini sunmuştur: ulusal ağların Faz V'deki başarıları ve etkileri; organizasyon ve liderlik; ve eğitim araçları (Kutu 6). Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları ulusal ağ koordinatörleri için önde gelen dış uzmanlar desteği ile toplum direnci, sağlık okuryazarlığı ve e-öğrenme gibi konularda eğitim düzenlemiştir. Bu toplantıların raporları ve bilgilendirme belgeleri ulusal ağ gelişimi için faydalı araçlar olmuş ve bu yayında bilgi olarak kullanılmıştır.

Bu yayın için uygulanan ankete verilen 20 cevaptan 18'inde diğer ulusal ağlarla nasıl işbirliği yaptıklarını veya onlardan nasıl öğrendiklerini gösteren örnekler sunulmuştur:

- Diğer ağlarca üretilen araçları adapte etme: örnek olarak, İtalya ve Norveç'teki politikacılar için eğitim materyalleri Danimarka, Fransa ve İsveç ağlarına ilham vermiştir ve Danimarka'nın yenilik ajansları çalışması Rusya Federasyonu ve İsveç ağlarınca kullanılmıştır (ülke profillerine bakınız);
- Diğer ulusal ağların yapısal ve işlevsel özelliklerinin belirlenmesi çalışmalarını kendi yapılarını geliştirmede bilgi olarak kullanma;
- Koordinatörlerin görevleriyle alakalı engel ve bariyerleri nasıl aşacaklarına dair deneyimleri paylaşma - örneğin, hem şehir hem de ulusal ağın koordinatörü rollerinin nasıl dengeleneceği veya şehirler pasifleşince ne yapılacağı;
- Lisanın bir engel olmadığı, coğrafi olarak yakın ülkelerin konferanslarında yer almak, örneğin Kuzey ülkeleri ve Fransızca konuşan ülkeler arasında;
- Diğer ulusal ağlarca oluşturulan, bülten gibi, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı boyunca dağıtılan ve ulusal ağın internet sitesinde erişime açılan malzemelerden yararlanma;
- Çalışma gezileri ve şehir ziyaretleri: örnek olarak, Danimarka ulusal ağının temsilcilerinin toplum direnci, gönüllülük ve güçlendirme üzerine bilgi kazanmak için Birleşik Krallık'a bir gezi düzenlemesi; ve
- Civitas Elan adındaki ortak projeye katılan belediye başkanlarınca, kendi şehirlerinde temiz ve erişilebilir hareketlilik çözümleri geliştirmek için ortak bir görev bildirgesi imzalanması(19,20).

Birleşik projeler ve inisiyatifler

12 ulusal ağ 2013 senesinde resmi ve gayri resmi olarak diğer sağlıklı şehirler ağlarıyla iletişimde olduklarını raporlamıştır (16). Örnek olarak, Çek Ağı, Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Kurumu (Kutu 7) ile ortak bir projede gönüllü olarak işbirliği yapmıştır. Avusturya, Alman ve Slovak Ağları Faz V sırasında resmi bir işbirliği anlaşması imzalayarak Avrupa Komisyonu fonlaması açısından başarılı uygulamalara yön vermiştir.

DSÖ Avrupa Bölgesi içinde ulusal sağlıklı şehirler ağları

Hırvat Ağı, güneydoğu Avrupa ülkelerini, Güneydoğu Avrupa Sağlık Ağı (21); hükümet seviyesinde DSÖ tarafından teknik olarak desteklenen ve sağlık ve barışı bölgede geliştirmek isteyen bir forum vasıtasıyla sağlıklı şehirleri desteklemiştir.

Kutu 7. Baltık bölgesi işbirliği

Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Kurumu 1998’de Baltık Bölgesindeki kentsel alanlarda sağlık durumunu geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Kurum 2002’den itibaren DSÖ’nün işbirliği merkezi olarak görev yapmıştır. Hem ulusal sağlıklı şehirler ağı ve üye şehirleri ile şu şekilde çalışır:

- Şehir hedeflerini gerçekleştirmek ve yeni kentlerin katılımını sağlamak;
- Yerel seviyeye deneyim getirerek bir kapasite oluşturmak;
- Bölgedeki sağlıklı şehirlerin görünürlüğünü sağlamak;
- Bölgenin durumunun iyileştirmesi için veri ve en iyi uygulama sistemleri geliştirmek;
- tüm seviyelerde ağ oluşturmak; ve
- yerel, ulusal ve uluslararası kurumlarla araştırma ve geliştirme işbirliği oluşturmak.

Kurum, sağlık hakkındaki tüm politikalarda, sağlık okuryazarlığında, sağlık eşitliğinde, sağlık üzerine sosyal göstergelerde, gönüllülük ve sosyal iyileştirmede geniş dağılımlı uluslararası projeler ve uygulamalar geliştirmektedir.

Kurum Finlandiya Turku’da bulunmaktadır.

Kaynak: Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Kurumu [internet sitesi] (22).

Baltık Bölgesi İşbirliği

Baltık Bölgesi ile ulusal ağlar arasında yıllardır enerjik bir işbirliği bulunmaktadır, bu işbirliği pek çok ortak organizasyon ve projenin gerçekleşmesine sebep olmuştur. Bunlardan biri HEPRO’dur, bu inisiyatif 2005’de kurulmuş ve sekiz Baltık sağlıklı şehri yüksek etkili nüfus araştırmasına dahil etmiştir. Norveç Ağı bu sistemi 2006’da ulusal seviyede adapte edip yaygınlaştırmıştır. Bu proje daha sonra daha da evrimleşip HEPROGRESS’e dönüşmüştür (2010–2012) ve Letonya’da bölgesel seviyede Østfold İdari Bölgesi Konsülü (Norveç) ve Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Kurumu’nun (Kutu 8) ortak inisiyatifi olarak uygulanmaya başlamıştır.

Avrupa Ağının katma değeri

Bu yayın için yapılmış olan araştırma, ulusal ağ koordinatörlerinin sekiz alanda Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı’nın katma değeri hakkında değerlendirme yapmalarını istemiştir. Tüm 20 akredite edilmiş ulusal ağ sorulan sorulara “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “tarafsızım”, “katılmıyorum” veya “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde cevaplar vermişlerdir.

Dokuz ağ, kendi ulusal ağlarının 2008’den bu yana, DSÖ ve diğer ağlarla ilişkilerinin fayda sağladığı hususuna “kesinlikle katılmıştır” ve 10 ağ “katılmış”, bir ağ ise “tarafsız” olarak görüş belirtmiştir. Çoğu ağ 2008’den bu yana ağlarının daha kuvvetli bir pozisyonda olduğunu belirtmiştir, (6) (“kesinlikle katılıyorum” ve (9)’u “katılıyorum” yanıtlarını vermiştir). Bu hususta dört ağ tarafsız görüş bildirmiştir ve bir ağ da henüz 2011’de kurulmuş olduğundan bu soruyu uygulanabilir bulmamıştır.

Kutu8. HEPRO– sağlıklı şehirlerin ulusal ağlarında Avrupa’da bir ortaklık örneği

Avrupa seviyesinde dikkate değer bir proje olan HEPRO (Baltık Denizi Bölgesinde Sağlık ve Sosyal İyileştirme) 2005-2008 yılları arasında sekiz sağlıklı şehirler ağı ve 32 ortak tarafından DSÖ’nün profesyonel desteği ile uygulanmıştır. Bu proje Avrupa Birliği tarafından da, BSR INTERREG IIIB programının bir parçası halinde müşterek olarak finanse edilmiştir ve Norveç’teki Østfold İdari Bölgesi Konsülü tarafından yönetilmiştir. HEPRO kendi kendine raporlamaya dayanan veriler sağlayan nüfus araştırmaları yürütmek için bir model geliştirmiştir. Risk etmenleri ve sağlık koşulları hususundaki içebakış, halk sağlığı politikalarının planlaması, tasarlanması ve değerlendirmesi için kullanılmıştır. Bu veriler halk sağlığının zaman içinde gelişimini gözlemlemek amacı gütmektedir. Bu araştırmaya toplamda 70 000 Avrupalı katılmıştır.

Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı HEPRO’yu 2006’daki Norgesperfilen (Norveç profili) araştırması ile takip etmiştir. 11 yerel yönetim dahilindeki 11 000 Norveçliden veri toplanmıştır. Østfold İdari Bölgesi Konsülü, HEPRO’dan gelen bilgiyi geliştirmiş ve Letonya’daki Vizdeme Bölgesi ve Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Kurumu ile birlikte oluşturulan bir proje olan HEPROGRESS’e dönüştürmüştür (2011–2012). Proje’nin adı “Sağlıkla ilgili sosyal ve cinsiyet eşitsizliği ve sosyal ve ekonomik katılım engelleri – kanıtlanmış yerel politikalar, müdahaleler ve yetkilendirme planlamasıdır” ve sağlık araştırmaları, yerel karar vericiler ve her politikada sağlığı geliştirmek çalışmalarından oluşmaktadır.

Kaynak: Hepro Topluluğu [internet sitesi] (23).

Tablo 4. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağına katılımın katma değeri

Faydalar	Katılıyorum	Tarafsız	Katılmıyorum
1. Kuvvetlendirilmiş üyelik kriterleri	12	7	1
2. Ağın ulusal seviyede meşruluğunun güçlendirilmesi	17	3	
3. Kuvvetlendirilmiş yerel politik taahhütler	9	9	2
4. Faz IV’ün ana temalarının bir veya daha fazlasında çalışabilme için kapasite artırımı	12	8	
5. Geliştirilmiş stratejik yönlendirme	16	3	1
6. İlgi çekici ulusal ve uluslararası ortaklar	15	5	
7. İlgi çekici ve daha fazla fonlama	4	10	6
8. Yeni şehirlerin katılımını cesaretlendirmek	13	5	2

Ağlardan, bu çalışmanın ötesinde, Tablo 4’de özetlendiği gibi bu katma değer in sekiz belirlenmiş alana nasıl uygulandığı konusunu tanımlamaları istenmiştir.

Tablo 4 Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının, sağlıklı şehirler ağının ulusal duruşu üzerine oldukça büyük bir etkisi olduğunu ve buna ek olarak yasallaşmasına katkısını vurgulamaktadır. Bununla ilgili olarak, koordinatörlerin büyük bölümü Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının ortakları etkilemekte yardımcı olduğu konusunda anlaşılmıştır, fakat bu durumun fonlama fırsatlarını genişletmediğini belirtmiştir. Koordinatörlerin yarısından fazlası Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarına üyeliklerinin şehir kriterlerini kuvvetlendirdiğini hissetmektedir.

Koordinatörlerin yarısından fazlası Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliği'ne katılımları ile yeni şehir üyelerinin etkilediklerini düşünmekte, yarısından azı da yerel politik taahhütleri güçlendirdiğini düşünmektedir. Koordinatörlerin çoğu Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağına üyeliklerinin, kendi ağlarının stratejik yönelimini güçlendirdiği konusunda anlaşılmıştır.

Liderlik hedefi

Sağlık 2020, DSÖ sağlıklı şehirler programı için net bir eylem ve liderlik çerçevesi sunmuştur ve sağlığın geniş çaplı belirleyicilerine ait sağlam kanıtlarla desteklemiştir. Beşinci Yıllık İş ve Teknik Toplantı ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Teknik Konferansı ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Faz V (2009-2013) Eylül 2013'de İzmir'de gerçekleşmiştir; DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Zsuzsanna Jakab Sağlık 2020 hakkındaki sunumunda Sağlıklı Şehirler Programını “tekerleğin yola değdiği yer” (18) olarak nitelendirmiştir. Sağlıklı şehirler, kolektif bir Avrupa hareketi olarak, Sağlık 2020'nin yerelde uygulamasında için ihtiyaç duyduğu pratik uygulama deneyimi hakkında geniş bir bilgi ve beceriye sahiptir.

Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları bunu başarmak için ulusal ağların üyelerini sağlıklı şehirlerde yaşam kalitesi ve sürdürülebilirliği geliştirmelerine imkan verecek rol ve fonksiyonları güçlendirerek yol alacaktır. Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları, kolektif olarak ülkeler içerisindeki üye ağlarını genişletmek ve DSÖ Avrupa Bölgesi'nde akredite olmuş ulusal ağların sayısını artırmak için çalışmaktadır.

Bölüm 2

Ülke profilleri

Bölüm 2, DSÖ tarafından akredite edilmiş 20 ulusal sağlıklı şehirler ağının profillerini sunmaktadır. Her profil içinde:

- istatistiki bilgiler: toplam nüfus; şehirlerde yaşayan nüfus oranı; sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus oranı; ağın kurulduğu yıl ve ağın toplam üye sayısı;
- ağın geçmişi, gelişimi ve ana öncelikleri üzerine bilgiler;
- önemli başarıları anlatan bilgiler;
- ağın internet sitesi üzerinden daha fazla bilgi kaynakları; ve
- iletişim bilgileri yer almaktadır.

Ulusal ağ koordinatörleri ulusal kaynaklar üzerinden nüfus bilgilerini vermişlerdir. Koordinatörlerin kendi ulusal istatistik kurumlarından sağladıkları nüfus verileri Birleşmiş Milletler 2012 rakamları ile karşılaştırılmıştır (24). İki rakam grubu arasındaki birçok ülke için özellikle şehirlerde yaşayan nüfus oranlarındaki tutarsızlıklar, ülkeler arası şehir tanımındaki farklılığı göstermiştir. Karşılaştırmayı sağlamak için, bu yayında Birleşmiş Milletler rakamları kullanılmıştır. Veri kaynakları ve tanımlar Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Bölümü internet sitesi üzerinden erişilebilirdir (25).

Ulusal ağlar ülke profillerine ait içeriği bu yayının editörünce incelenmiş bir anket aracılığı ile sağlamıştır. Ülke profilleri incelemeyen geçmiş ve son taslaklar ulusal ağlara onay için geri gönderilmiştir (teşekkür kısmındaki katkıda bulunanlar kısmına bakınız.)

Dile dayalı bir ağ olan ve sadece Valon bölgesini kapsayarak tüm Belçika'yı kapsamayan Belçika Fransızca-konuşan Sağlıklı Şehirler Ağı hakkında özel bir not düşülmüştür.

Belçika(Valon)

Réseau Belge Francophone des Villes-Santé de l'OMS

Ülke bilgileri(Valon)

Nüfus:3.5milyon (10.8milyon tüm Belçika için)
Şehir nüfusu: %97.5 (tüm Belçika için)
Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %13

Ağ bilgileri

Kuruluş: 2009
Üyeler: 9

Lisana dayalı bir ağ

Belçika anayasası, Fransızca, Flamanca ve Almanca konuşan toplumlar olmak üzere üç kültürel toplum tanımaktadır. Bu toplumlar kültür, küçük çocuklar için destek ve sağlığın geliştirilmesi dahil birçok alandan sorumludur. Anayasa ayrıca üç ayrı bölge tanımlamıştır, bunlar da ekonomik gelişme ve bazı sağlık hizmetlerinin idaresinden sorumludur.

Bu yönetim yapısında, tek bir ulusal sağlıklı şehirler ağı oluşturmak ideal olmamıştır, çünkü her dil toplumu içerisindeki şehirler farklı gruplara, benzersiz politik içeriklere sahiptirler. Belçika'daki sağlıklı şehirler hareketi idari yapıları içinde hareket etmek zorunda olduğundan, kendisini merkezden uzaklaşmış federal seviyeler ile vatandaşlara daha yakın konumlandırmıştır. Bu profil, DSÖ tarafından akredite edilmiş Valon'daki Belçika Fransızca konuşan Sağlıklı Şehirler Ağı'nın çalışmalarını sunmaktadır.

Geçmiş

Sağlıklı şehirlerin Belçika'daki geçmişi uzundur. Liège ili DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın 1991'den beri üyesidir. Fransızca konuşan sağlıklı şehirler ağı 2002'den beri vardır, ancak bir tüzel kurum olarak 2009'da ağa kurumsal bir çerçeve katabilmek için kurulmuştur. DSÖ Belçika Fransızca konuşan Sağlıklı Şehirler Ağı'nı 2011'de akredite etmiştir; Ağ bugün dokuz üye şehre sahiptir. Ağ belediye alanlarındaki nüfusa göre yıllık bir aidat (€500–2500) ödeyen üyelerince fonlanır.

©Belgian-French-speakingHealthyCities NetworkWallonia

Siyasi liderlik ve stratejik ortaklıklar

Ağ bir Yönetim Kurulunca idare edilir; bu kurul her üye şehirce aday gösterilen bir seçilmiş politikacıdan oluşur. Georges Pire ağın başkanlığını yapar, sağlıktan sorumlu Liège İli Vekilidir ve bir DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyesi olan Liège Sağlıklı Şehrinin başkan yardımcısı ve başıdır. Michel di Mattia, La Louviere Şehri Sağlıktan sorumlu Belediye Meclis Üyesi ve Ağın başkan yardımcısıdır. Mouscron Şehri Ağın sekreterliğine ev sahipliği yapar. Ağ, Batı Hainaut, Huy-Waremme, Liège ve Verviers'deki yerel sağlık merkezleri ve Liège Üniversitesi Halk Sağlığı Bölümü ile ortaklıklar kurmuştur. Bu merkezler Ağa danışmanlık ve yönetsel destek sunarlar.

Hedefler

Kurumun amacı Ağı geliştirerek şehirleri herkes için sağlık hedeflerine ulaşma konusunda desteklemektir. Ağın genel amacı 2012'de yeniden belirlenmiştir:

- Valon'daki Belçika Fransızca konuşan Sağlıklı Şehirler Ağı hakkında farkındalık yaratmak;
- üye şehirlerde sağlıklı şehirler yaklaşımları geliştirmek; ve
- düzenli toplantılar yaparak ve üyeler arası işbirliği ile deneyim, bilgi, çalışma yöntemleri ve ortak eylem paylaşımını sağlamak.

Ağ, ilerideki koordinasyon toplantılarında DSÖ Sağlık 2020 politikasını kendi çalışma programı içine ekleyecektir.

Şehirlere katma değer sunma

Ağa üyeliğin ana avantajı koordinatörler arasındaki etkileşimin kalitesidir. Küçük bir ağ olmak derin ve zengin bir paylaşıma imkan verir. Ağın içinde bulunmak şehirlere aşağıdakileri sunar:

- eylemlerini iyileştirme ve güçlendirme;
- tüm çalışmalarına daha fazla tutarlılık getirme;
- politikalarının görünürlüğünü arttırma;
- sağlık üzerine yerel politikaların rol ve etkileri ile eylem için sorumlulukların daha iyi anlaşılmasını sağlama;
- ihtiyaca göre şekillenmiş yeni süreçler kurma;
- sosyal uyum ve yerel demokrasiyi güçlendirme; ve
- ortak inisiyatifler ve paylaşılan kaynaklar üzerinden bir ölçek ekonomisinden kazanç sağlama.

Ağ yıllık tematik çalışma günleri etkinliğini düzenler. 2013'te şehir koordinatörleri ve Ağın ortakları, Ağın 2010'daki sektörler arası çalışma ve 2011'de katılım üzerine gerçekleştirdiği toplantıların sonuçlarını daha belirgin bir hale getirecek bir araç yayınlama hedefi koymuştur. Bu aracın geliştirilmesini desteklemek için Ağ, vaka çalışmaları toplayacak ve tüm koordinatörlerle Ağdan beklentileri üzerine mülakatlar yapacaktır. Sonuçlar 2014'te hazır olacaktır.

Geleceğin yönü

Ağ 2014 senesinde üye şehirlerde mahalle düzeyinde sosyal uyumu geliştirmek güçlendirmek için ortak bir çalışmayla uzmanlığını artırma üstüne odaklanacaktır.

Çevrimiçi olmak: üyeler, ortaklar ve halk için bir kaynak yaratmak

Ağ genç bir organizasyondur. Sağlıklı şehirler, katılım ve sektörler arası işbirliğinin anahtar konuları çerçevesinde ilk çalışmaların ardından, halk genelinde farkındalık yaratarak ve daha çok şehri ve kasabayı katılma konusunda cesaretlendirerek Ağın etkisini yaymak uygun görünmüştür. Bu amaçla kendisini oluşturan üyelerinin ve kendi görünürlüğüne arttırmak için bir internet sitesi yapmaya odaklanmıştır. Bu ayrıca bilgi takası için bir alan ve paylaşım için bir platform olarak da geliştirilmiştir. Önemli bir hedef, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler programındaki şehirlere açık olan bilgi ve haberleri güçlendirmektir.

©Belgian French-speaking Healthy Cities Network Wallonia

İnternet sitesi, Ağın ortakları ve vatandaşlar için güçlü sağlıklı şehir örnekleri sunmaktadır. İnternet sitesi kullanıma 2013'te girmiştir. Üye şehirlerin beklentilerini karşılamasını sağlamak için sitede düzenli iyileştirmeler yapılacaktır.

©BelgianFrench-speakingHealthyCities Network/Vallonia

“Sağlıklı bir şehir olmak bu etiketi taşıyan şehirlere ve kasabalara kesin bir katma değer eklemektedir. Aslında, siyasi seviyede, Sağlıklı Şehirler projesi, Valon'daki eylemlerimizde daha fazla bütünlük ve şeffaflık sağlamaktadır. Sağlıklı şehirler ayrıca şehirleri nüfusun refahına odaklanmak için de cesaretlendirmektedir.

Liège ili ağın bir parçasıdır ve sağlıklı şehirler kavramlarını yerel politikalar içine eklemiştir. Herkes projenin felsefesi ile daha iyi çalışmak için uğraşüyor. Örnek olarak Charleroi Sağlıklı Şehri, meclislerinde alınan tüm kararlara refah konusunu dahil etmiştir. Belediye, tüm danışmanlarının çevre, kent veya diğer alanlardaki tüm projelerin insanların refahı üzerindeki etkisini değerlendirirken kullandığı bir araç yaratmıştır.

Ağ çalışmaları ve etkileşimin ülkemizde önemi bir başkadır. 2013'te ağ temsilcileri tüm üye şehirleri ziyaret etmiş ve sağlıklı şehirler projesinin sorumluluğunu alan yerel politikacılar ve koordinatörlerle görüşmüşlerdir. Bu çalışmanın sonuçları 2014'te sunulacaktır ve Ağın evrimini mevcut üye şehirlerin

ihtiyaçlarına göre ve DSÖ Sağlıklı Şehirlere programı Faz VI hedeflerine uygun olarak yönlendirecektir.”

–Georges Pire, Liège İli, İl Vekili

İletişim bilgileri

Valerie Misson

Koordinatör

Réseau Belge Francophone des Villes-Santé de l’OMS, asbl (RBF)

Liège, Belçika

Eposta: marie.marechal@provincedeliege.be

İnternet sitesi: <http://www.reseau-ville-sante.be>

Ülke bilgileri

Nüfus:4.3milyon
Şehir Nüfusu:%58
Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus:%95

Ağ bilgileri

Kuruluş:1992
Üyeler:52

Geçmiş

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı ilk olarak 1991'de, Hırvatistan Cumhuriyeti bağımsız bir devlet olduğu yıl kurulmuştur ve 1992'den beri yasal olarak kayıtlı bir sosyal toplum örgütü olarak çalışmaktadır. Ancak, Hırvatistan'daki sağlıklı şehirlerin tarihi 1987'ye, Zagreb şehri DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağına katılan ilk şehirlerden biri olduğu zamana dayanır. Bugün Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı, içlerinde yaşayanların sağlık ve hayat kalitesini arttırmaya adanmış şehir ve bölgelerden oluşan gönüllü ve açık bir kuruluştur. Ağ ana olarak bağışlar ve üyelik ödenekleri ile fonlanır.

Stratejik organizasyon

Ağ, Andrija Štampar Halk Sağlığı Okulu içerisinde örgütlenmiş ve burada konumlanmıştır; 1927'de kurulan okul Avrupa'daki en eski halk sağlığı okullarından biridir. Doğrudan çeviri ile "Halkın Sağlığı Okuludur" ve ismin önerdiği gibi her zaman teoriyi pratiğe dökmek için uğraşmıştır. Halk sağlığı uzmanları Hırvatistan'da yerel otoriteleri sağlıklı şehirler kavramını uygulamaya koymak konusunda cesaretlendiren ve konuyu kucaklayan ilk gruptur ve onları akademik bilgi ve araştırma araçları ile desteklemişlerdir. Sağlıklı şehirler, akademisyenlerin gerçek ihtiyaç ve imkanlara erişmesine ve daha iyi bir hayat yaratmak adına vatandaşlara ulaşmasına ve onları desteklemesine imkan sağlamıştır. Bu araştırma ve uygulama güvenilir, güçlü, yerel ve ulusal politika yapıcılarının dikkatini çeken sonuçlar yaratmaktadır.

Vatandaşlara odaklı bir misyon

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı, vatandaşları ve yerel toplulukları belediye, eyalet ve ulusal seviyelerde plan ve politikalara doğru gelişen bir süreç içine dahil eden aşağıdan yukarı bir yaklaşım uygulamaktadır. Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı'nın misyonu sağlık kaynaklarının planlanması ve idaresi için yerel kapasiteyi aşağıdakileri geliştirme amacı ile güçlendirmektir: çevre kalitesi; sağlıklı yaşam tarzları yaratan şartlar; ve vatandaşların ihtiyaçlarına cevap veren hizmetlere erişim. Özgün bir yaklaşıma sahip Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı yerel topluluklar içerisindeki farklılıkları savunmaktadır. Pratikte bunun anlamı toplumlar içindeki mevcut kaynakları ve ihtiyaçları tanımlamak ve toplulukların bireysel karakterlerine sağlık planlaması sırasında saygı göstermektir. Evrensel, herkese uyan bir çözüm yoktur.

Üst seviye bir mükemmelliğe ulaşmak

Ağ, gelecek senelerde faaliyetlerini daha üst seviyelere ulaştırmak için güçlendirmeyi planlamaktadır. Bunu, Ağın ve faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlayarak ve politik karar vericiler, kamu yöneticileri ve vatandaşların katılımı ile toplumlar içerisinde hayat kalitesi ve sağlığı geliştirmek için etkin ortak müdahaleler tasarlayarak ve uygulamaya koyarak yapacaktır. Ağın eylem öncelikleri aşağıdaki gibidir:

- şehir ve bölgesel üyelerinin rollerini Ağın tüzüğü, kuralları, üyelerin ihtiyaçları ve üyelik gerekliliklerini gözden geçirerek netleştirmek;
- yerel yeterlilikleri geliştirerek, tasarlanmış eğitim paketleri sunarak üyeleri daha güçlü bir hale getirmek ve halk sağlığı kapasitesini geliştirmek ve şehirler ve eyaletler arası işbirliği alanlarını tanımlamak;
- tüm Ağ'a net bir odak alanı (başlık ve yöntemler) sunan tematik çalışmalar ve zamanında bilgi ve teknolojinin kullanımına odaklı eğitim toplantıları;
- anahtar tartışmaları vurgulayarak, anahtar paydaşları katarak, ulusal ve yerel seviyelerde lobi faaliyetlerinde bulunarak ve üyeler ile Ağ arasında paylaşımı tetikleyerek her seviyede etkin iletişim; ve
- rolleri ve görevleri belirli olan destek ekipleri oluşturarak ve sürdürülebilir finansman sağlayarak Ağın gelişimi için gerekli kaynakları tanımlamak.

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı İnternet Sitesi (<http://www.zdravi-gradovi.com.hr>)

İngilizce bilgi için “English” üzerine tıklayınız. Ağın organizasyonu üzerine materyaller ve yıllık raporlar ile faaliyetler erişimdedir.

“Network activities” anahtar belgelere, Küresel Sağlık Programı Saygınlık Ödülü dahil erişim verir.

“HRVATSKI” tıklayarak Hırvatça bilgilere ulaşın, sonra “Povezani zdravljem” tıklayın. Bu bölüm Ağın kendi dergisi "Sağlık Çağı" (Epohe zdravlja) dahil, anahtar belgeler içermektedir.

“Djelotvorno znanje za zdravlje” tıklayarak “Sağlık için etkili bilgilere” ulaşın.

Yapılar kurmak

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı 25 yıldan fazla bir süredir şehir ve eyaletlerin kapasitesini arttırarak, sağlık politikalarını geliştirmeye ve uygulamaya koyulmasına çalışmaktadır. Ağ, şehir ve bölgeleri

destekleyerek yeterlilikler üretmek için çeşitli araçlar geliştirmiş ve halk sağlığı planlamasını merkezden eyalet ve şehir seviyelerine göre yeniden düzenleme için destek olmuştur, böylece kaynakların yerel önceliklere yönlendirilmesini sağlamıştır.

Sağlık için planla

“Sağlık için planla” eşsiz bir çalışma programıdır, bölgelerin halk sağlığı kapasitelerini ve idarelerini güçlendirir. Halk sağlığı sektörü için toplumun sağlık ihtiyaçlarını değerlendirmede, öncelikler belirlemede, sağlık için plan yapmada ve son olarak kaliteli hizmetlerin temininin sağlanmasında onlara yardımcı olur.

Program çok disiplinli ve sektörler arası bir yaklaşımı, toplum ile kalıcı danışmayı ve nitel analiz kullanımını içselleştirir. Eğitim programı yürürlükteki idari araçlar, halk sağlığı teori ve pratiği ve Birleşik Devletler Hastalık Kontrolü ve Önleme Merkezleri Sağlıklı Planla kaynaklarından (26) faydalanarak geliştirilmiştir.

Mart 2002 ve Mart 2009 arasında, 20 bölgeden 220 katılımcı ve Zagreb şehrinden (bir bölge konumuna sahiptir) 24 katılımcı ile sekiz çalışma grubunda program tamamlanmıştır. Her eyalet bir sağlık profili ve öncelikli sağlık ihtiyaçları ve bunlara cevap vermek için belirlenen eylemlere göre bir sağlık planı üretmişlerdir.

Bu program geçtiğimiz 12 yıl içerisinde birkaç bakanlık ve bölgesel yönetimce desteklenmiştir. Sağlık için planla akademik toplum ile yerel ve ulusal yönetimler arasında işbirliği için iyi bir uygulama modelidir. Eğitim programı Birleşik Devletler Hastalık Kontrolü ve Önleme Merkezlerinden, 16 Ocak 2013'de bir saygınlık ödülü dahil, sayısız program ödülü almıştır. Birleşik Devletler Hastalık Kontrolü ve Önleme Merkezleri programı "ülkenin sağlık kapasitesini güçlendirmek ve sağlığı geliştirmek yönetim ve liderliği geliştiren örnek bir program..." (26) olarak tanımlamıştır.

Hızlı değer biçme prosedürü

Karmaşa sonrası şartlar, kısıtlı imkanlar ve şehirlerdeki çalışmalara yönelik temel oluşturma ihtiyacı nedeniyle Hırvatistan Sağlıklı Şehirler Ağı, toplumsal sağlık ihtiyaçlarını değerlendirmek için bir hızlı değer biçme yöntemi geliştirmiştir. Toplumsal sağlık ihtiyaçlarını değerlendirmek için hızlı değer biçme prosedürü, bir grup problem hakkında, büyük profesyonel zaman ve maddi kaynak harcamadan kısa bir süre içerisinde bilgi edinme yöntemidir. Başlangıçtan bitişe iki ay kadar süren katılımcı bir süreçtir. Farklı vatandaş gruplarının temsilcileri, yerel yönetimler, kurumlar, organizasyonlar ve STK'ları ihtiyaç ve çözümleri tanımlayan bir sürecin içine dahil eder.

Aşağıdaki Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı şehirleri hızlı değer biçme prosedürlerine sahiptir: Crikvenica, Karlovac, Labin, Metkovic, Porec, Pula, Rijeka, Slatina, Split, Dubrovnik, Varazdin, Vinkovci ve Zagreb. 1996 ve 2011 arasında, 13 Hırvat şehri hızlı değer biçme prosedürünü yürütmüştür. Bu belgeler belirli toplumsal ihtiyaçlara özeldir ve bilimsel olarak sağlam ve eylem odaklıdır. Hızlı değer biçme prosedürünün güvenilirliği, katılımcılar ve panelistlerin seçiminde kullanılan katı kurallarla; bilgi kaynakları, makaleler, gözlemlerin seçimine dair bir süreçle; ve halk sağlığı, epidemiyoloji ve tıp bilimi alanındaki uzmanların araştırmalarından elde edilen göstergeler artırılmıştır. Hızlı değer biçme prosedürünü uygulamak şehirlere anahtar paydaşlar arasında öncelikli ve tematik gruplar üzerinden ittifaklar kurma ve sürdürme fırsatı tanımıştır.

Eylem araştırması

Ağın iyi oturmuş bir ortak eylem araştırması yürütme geçmişi vardır, bu bir yaparak öğrenme yöntemidir. Bu tip araştırmalar, şehirlerin vatandaşların ihtiyaçlarını etkili yöntemlerle fark etme ve cevap verme yeteneğini geliştirir. Ağ, 2005 ile 2013 arasında pratik araştırmayı yaşlı insanlar için bakım, gençler arasında erken alkol alımının nedenleri ve sonuçları, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, palyatif bakımın geliştirilmesi ve son olarak tek ebeveynli ailelerin ihtiyaçlarını değerlendirme üzerine Hırvatistan sağlıklı şehirlerindeki politikalarla sürdürmüştür.

“Halk sağlığı, sağlık politikası ve siyaseti kavramları son 100 yıl içinde Hırvatistan'da (öncesinde Yugoslavya) her zaman mevcuttu. Ülkemiz Avrupa'nın kesişen yollarında bulunmaktadır, dinler, imparatorluklar ve ideolojiler buluşmuşlardır.

Son yüzyılın başlarında, Avrupa'nın tümü politika yapmanın tek yolu olarak siyasi partileri gösterdiklerinde Andrija Štampar adında bir adam “hayır” dedi. Dedi ki, gelecek ortaklıklardadır, insanlar birey olarak, ailelerin parçası olarak, iş yerinde ve toplum içerisinde kendi sağlıklarından sorumlu olacaktır; ve doktorlar, terapistten çok öğretmen olmalıdır. O zamanlarda Halk Sağlığı Okulumuz sağlık üzerine fikirler ve eylemler için kalıcı bir altın madeni olarak kurulmuştur. 1939'da Henrik Sigerist Dubrovnik'te, Yugoslavya'nın geleceğini bilmediğini ancak Ivan Meštrović ve Andrija Štampar'ın çalışmalarının sonsuza dek kalacağını söylemiştir. Meštrović güzel Balkan kadınlarının ünlü heykellerini yapmıştır ve Štampar onların yüzlerine bir gülümseme eklemiştir (çocuklarının hayatlarını kurtararak).

Dünya savaşları arasında Štampar, Milletler Cemiyetinin bir uzmanı olarak dünya çapında Harvard'dan Çin'e kadar gezmiştir ve kendi sağlık politikası fikirlerini küresel olarak denemiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, DSÖ'yü kuracak olan Geçici Komisyonun başına getirilmiştir. DSÖ'nün tüm politikalar için sağlık ve sağlıklı şehirler yaklaşımı onun çalışmaları ve DSÖ'nün ilk toplantısında benimsenen sağlık tanımı temelinde geliştirilmiştir.

Zagreb başlangıçtan itibaren (1987) sağlıklı şehirler hareketinin bir parçası idi. O tarihten bu yana bir Sağlıklı Şehirler Ağı Destek Merkezi (Štampar Okulu'nda) ile bir şehirler ağı kurarak ve ağ çalışmalarına yönelik araçlar geliştirerek (yaz okulları, sağlık fuarları, eğitim paketleri, tematik toplantılar, bir dergi vs.) devam ettik. İnsanları politikacılar ve liderler olmaları için eğittik. Birçok sağlıklı şehir ve eyalet proje koordinatörü belediye başkanları (Dubrovnik, Rijeka ve Vinkovci) veya belediye başkan yardımcıları (Labin ve Poreč) oldular, bazı eyalet sağlık bölümü liderleri parlamento üyesi oldular ve bir şehir koordinatörü sağlık bakanı oldu.

[Eski Yugoslavya'daki karışıklık] sırasında, 'iyilik meydan okuması' kavramını başlattık, soykırımı engelleyecek noktaya kadar etkili oldu. Francois-Xavier Bagnoud (FXB) Sağlık ve İnsan Hakları Merkezi'nin Harvard Üniversitesindeki kurulumuna katıldık ve soykırımın önlenmesi adına ilk adımı atan bizler olduk. Şu anda 'iyilik politikasını' savunuyoruz ve 100 yıllık deneyimimizi genişletiyoruz. Bununla birlikte hırs ve dar görüşlülük politikalarına karşı duruyoruz. 100 yıl boyunca, sağlık politikası gelişimini fikirler, araştırmalar, ağ kurulumu, eğitim ile ve zorlukların karşısına çıkarak ve eyleme önderlik ederek uyguladık. Çok şey yaptık ve birçok deneyimler kazandık. Güçlüydük, güçlüyüz ve güçlü olmaya devam edeceğiz. Gelecekte korkumuz yok. Yeni zorluklarla karşılaşmaya hazırız. İhtiyacı olan insanlara yardım ederek, yeni bilgiler öğreneceğiz ve kendimiz daha iyi insanlar olacağız.”

–Slobodan Lang, Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı ve Andrija Štampar Halk Sağlığı Okulu, Emekli Profesör

İletişim bilgileri

Selma Šogorić

Hırvat Sağlıklı Şehirler Ağı Koordinatörü

Zagreb, Hırvatistan

Eposta: ssogoric@snz.hr

Ülke bilgileri

Nüfus:10.6milyon
Şehir nüfusu:%73
Sağlıklı şehirlerde yaşayan
nüfus:%57

Ağ bilgileri

Kuruluş:1994
Üyeler:125

Geçmiş

Çek Cumhuriyeti'ndeki ilk DSÖ Sağlıklı şehirler faaliyetleri 1992 yılında ülkenin Sağlık Bakanlığı'nın desteğiyle başlamıştır. 1994 yılında, Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri tüzel bir kurum olarak 11 şehir ve kasaba ile kurulmuştur. Ağın misyonu belediyeler ve profesyonel kurumları sistematik olarak sağlık, hayat kalitesi ve sürdürülebilir gelişme için plan ve politikaların oluşturulması ve uygulamaya koyulmasını desteklemek için bir araya getirmektir. Bugün Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri, tüzüğünde bu alanlara dair düzenli çalışmalara yer veren Çek Cumhuriyeti'nde tek yerel yönetim birliğidir. Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri sağlık ve Yerel Gündem 21 için yöntemler üzerine ulusal bir liderdir.

Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirlerinin üyeliği tüm yerel yönetimlere açıktır (kasabalar, şehirler, bölge ve alt bölgeler dahil). Kapsayıcı olmak ağın yerel eylem grupları ile kırsal gelişim için de (Yerel Yönetimler Kurumu ve Avrupa Kırsal Gelişim Ağı) çalışıyor demektir. Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri ülkenin nüfusunun %56'sından fazlasına hitap etmektedir.

Organizasyon

Tüzel yapı olarak Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir müdür tarafından idare edilir. Ağ tam ve yarı zamanlı, ulusal otoritelerden ve hükümetten bağımsız olan, çalışanlarının bulunduğu bir ofise sahiptir. Bu ofis üyeler için projeler ve hizmetler üretmek, hükümet yapıları ve diğer ortaklar ile işbirliği yapmak, dış kaynak yaratımı ve proje idaresinden sorumludur. Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirlerinin müdürü, ofisi, proje idarecileri ve yöneticiler ile kurum için danışmanlık ve üye şehirleri doğrudan destek sunan bölgesel yöntem bilimci destekleri ile yönetmektedir. Ağ üyelik aidatları ve dış kaynaklar (ulusal hibeler ve Avrupa Birliği Programları gibi) ile fonlanmaktadır.

Ortaklıklar

Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri aralarında bakanlıklar, sağlık ve sürdürülebilir gelişme ile ilgilenen resmi kurum ve kuruluşların da bulunduğu birçok ulusal kurum ve kuruluş ile mükemmel ortaklıklar kurmuştur. Ayrıca üniversiteler ve çevresel, sosyal ve ekonomik alanlarda işleyen diğer belediye bağıntılı veya profesyonel kuruluş ve STK'lar ile de çalışmaktadır. Bu işbirliği resmi ikili anlaşmalar

temelinde yapılmaktadır. Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri düzenli olarak Enerji Şehirleri, ICLEI - Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler ve Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi gibi uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.

Anahtar faaliyet alanları

Ağ, üyelerini yöntemsel destek, danışmanlık, eğitim, bilgi teknolojileri araçları, dış uzmanların ve ortakların erişimi ve değerlendirmesi ile aşağıdaki başlıklarda desteklemeye öncelik vermektedir:

- yerel ve bölgesel seviyede sağlık ve sürdürülebilir gelişmeye doğru stratejik planlama ve idare;
- aktif toplum planlaması ve kamu etkileşimi (örnek olarak toplum forumları ve yuvarlak masalar ve toplum planlarının geliştirilmesi üzerinden);
- projeler, konferanslar ve yıllık en az üç kere düzenlenen ulusal etkinlik dahil ağ faaliyetleri; dışarıdan fonlanan projeler içinde yer alan üyeler, yerel faaliyetler için finansman yaratabilmektedir.
- ağ etkinliklerinde, ağın internet tabanlı iyi uygulamalar veri tabanında ve medyada iyi uygulamaların ve ilham veren çalışmaların aktif paylaşımı;
- koordinatörler ve politikacılar için eğitim ve çalışma, akredite edilmiş eğitim etkinliklerini yılda en az üç kere düzenleme; ve
- sağlıklı ve aktif yaşlanma, fiziksel aktivite, sağlık okur yazarlığı, gönüllülük, gençliğin dahil olması, adil ticaret, kurumsal sosyal sorumluluk, sürdürülebilir üretim ve tüketim, sosyal katılım, eko-etkinlik ve sürdürülebilir taşıma gibi başlıkları savunma, kampanyalarını yapma ve teşvik etme becerileri.

Ağ, gelecekte üye şehirlerindeki stratejik ve tematik yaklaşımların kalitesi üzerine odaklanmaya devam etmeyi ve kurumun mali dengesini garantilemek için çalışmayı hedeflemektedir.

Çevrimiçi kaynaklar

Aşağıdaki kaynaklara erişilebilir:

- ağ internet sitesi (www.ZdravaMesta.cz);
- geniş bir yelpazede İngilizce bilgi (www.HealthyCities.cz);
- bir iyi uygulamalar veri tabanı (www.DobraPraxe.cz), bir kısmı İngilizce (www.good-practice.eu);
- DataPlan, yerel bir stratejik yönetim aracı (www.dataplan.info);ve
- stratejiler için ulusal bir veri tabanı (www.databaze-strategie.cz).

Belediyelerin kalite değerlendirmesi–sağlık ve yerel sürdürülebilirlik üzerine

Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri uzun süredir, yerel sağlık ve sürdürülebilir gelişmenin stratejik idaresi için faaliyet ve inisiyatifleri şeffaf şekilde ölçme, değerlendirme ve derecelendirme işinde yer almaktadır. Çek Cumhuriyetinin Sağlıklı Şehirleri, ortakları ile beraber 2006 yılından beri Yerel Gündem 21 ve Sağlıklı Şehir programının uygulanmasında şehir gelişimlerini belirlemek için çalışmaktadır. Bunun

sonucunda Çek Cumhuriyeti'nin Sürdürülebilir Gelişimden sorumlu Hükümet Konseyince resmen onaylanmış 21 göstergeden oluşan çalışması onaylanmıştır. Bu göstergeler "D"den "A"ya dört başarı kategorisi içinde sınıflandırılmışlardır, "D" başlangıç seviyesi beklentilerini yansıtırken, "A" detaylı, uzun vadeli, stratejik süreçleri yansıtmaktadır (27). Şehirlerce toplanan bilgiler yıllık olarak derecelendirilir ve halka açık bir veri tabanında sunulur.

2011'de Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri "D", "C" ve "B" kategorilerini geçmişler ancak halen "A" standardını yakalayamamışlardır. Bu nedenle Çek Cumhuriyeti Sağlıklı Şehirleri, şehirlerin sağlık ve sürdürülebilirlik durumunu yerel seviyede ölçecek bir araç ve rehberlik oluşturma hedefi koymuştur. Bu, yerel yönetim süreçlerini belirlemekten öte, sonuçları göstermeye odaklanmıştır. Çek Cumhuriyeti Yerel Gündem 21 Çalışma Grubu, bir uzmanlar ekibi ve dört pilot şehir ile ortaklık içerisinde, Ağ 2012'de sonuçlanan ve 2013'te kullanıma çıkarılan Yerel Gündem 21 değerlendirmesi için bir yöntem üretmeye başlamıştır.

Değerlendirme aracı bir sürdürülebilir kalkınma başarıları ölçümünü standart hale getirmiş ve yerel seviyede en iyi uygulamaları ortaya çıkarmıştır. Değerlendirmenin temelinde Aalborg Taahhütleri içinde köklenmiş temalar ile bir grup başlık vardır (28). Bu başlıklar: yerel stratejik yönetim ve şehir planlaması, çevre, sağlık, sürdürülebilir tüketim ve üretim, taşıma ve hareketlilik, yerel ekonomi ve girişimcilik, eğitim, kültür ve yerel adetler, sosyal çevre ve küresel sorumluluktur. Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri yöntem içinde sağlık başlığını güçlendirmiştir.

Yukarıdaki her başlık için, bir ulusal uzman grubu bir gösterge seti hazırlamıştır. Bu set daha sonra dört pilot şehirde 2011-2012 yıllarında test edilmiştir. Sağlık için yerel eylemi üç gösterge alanı değerlendirmiştir: 1) sağlıklı planlama ve karar verme için kullanılan yaklaşımlar, 2) bir bütün olarak sağlığın teşviki ve 3) belediye bölgesinde yaşayanlarının sağlık durumu.

Belediyeler, tüm alakalı konu ve alanlara müdahale eden, özelleşmiş, sürdürülebilir gelişim denetimleri hazırlamışlardır. Uzmanlar, belediyelere devamlı danışmanlık yaparak, sonuçlar, öneriler, şartlar ve telkinler konusunda geri bildirim vermişlerdir. Yerel öz denetim tamamlandığında, sonuçlar ulusal uzmanlara bir görüş için sunulmuştur. Bu uzmanların arasında üniversite temsilcileri, araştırmacılar ve ulusal kurumların uzmanları yer almaktadır. Değerlendirme süreci tüm alakalı yerel ve ulusal aktörlere açık hale getirilmiştir. Yerel Gündem 21 değerlendirmesi yöntemi İngilizceye çevrilmiş ve Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri internet sitesinde erişilebilir haldedir (29).

2013'te Birleşmiş Milletler'in uluslararası yarışması LivCom kapsamında (Yaşanabilir Toplamlar için Uluslararası Ödüller) başarılı olan Chrudim Şehri, öz denetim prosedürünü kullanmıştır. Bir yıllık süreçten sonra ise şehir "A" derecesi ile ödüllendirilmiştir. Elde edilen görüşler artılardan bahsetmiş olsa da zorlukları da belirtmiştir. Chrudim'in denetim raporu yerel ve ulusal seviyede erişilebilir hale getirilmiş ve Çek Cumhuriyeti'nin Sağlıklı Şehirleri internet sitesinde erişime açılmıştır. Daha fazla Çek sağlıklı şehir yönetime ilgi göstermiş olup 2014 ve devamında süreci üstleneceklerdir.

Chrudim şehri için bu süreç, sağlık ve sürdürülebilir gelişime günlük uygulamalarla nasıl ulaşılacağına dair büyük bir ders olmuştur. Ulusal seviyede, sonuçlar kılavuzun kendisini de içermiştir fakat ayrıca sürdürülebilirlik konusunda ortak bir anlayışı egemen kılmak için değişik ortakların nasıl bir araya getirilebileceği konusunda değerli deneyimler sunmuştur. Ayrıca belediyelerin sahip olduğu potansiyel ile uzmanların fikirlerini birleştirmeye yardım etmiştir. İki taraf da çok şey öğrenmiştir.

©HealthyCitiesoftheCzechRepublic

“Ülkenin birçok yerindeki Çek Cumhuriyeti’nin Sağlıklı Şehirleri, yerel otoritelerin tümünden idaresi ve faaliyetlerini geliştirmeye, sağlık desteği ve hastalık önleme, sürdürülebilir gelişim, stratejik planlama ve idare veya kamu etkileşimi gibi çeşitli başlıklara odaklanarak yardımcı olmaktadır.

Dürüst olmak gerekirse, bu başlıkların tümü ülkemizde halen yenidir ve ulusal ve yerel düzeylerde genellikle günlük pratiklerin bir parçasını oluşturmaz. Kurumumuz belediyelere sağlık ve sürdürülebilir gelişimi pratikte elde etmenin yollarını bulmada yardımcı olmaya çalışmaktadır. Bunu sadece üyelerimize verdiğimiz sağlam kurum içi danışmalık, yöntemsel ve uygulamaya koyma desteği ile değil, aynı zamanda özellikle kanıtlanmış başarılı pratikleri sunup paylaşarak da sağlıyoruz. Bu bilgi ve deneyimlerin, zaman ve kaynaklardan tasarruf ve çok daha fazlasının paylaşılması, kurumumuzun gerçekten birlikte çalışmaya iten şeylerdir - üyelerimiz bu iyi uygulamaları bir sır olarak saklamazlar.”

– Petr Hermann, Litomerice Şehri ve Çek Cumhuriyeti’nin Sağlıklı Şehirleri Başkanı

©HealthyCitiesoftheCzechRepublic

“Çek Cumhuriyeti’nin Sağlıklı Şehirlerine üye oluşumuzla, toplum planlaması süreci ve karar verme süreçlerindeki ve şehirdeki yaşam üzerine kamu etkileşimi tümüyle doğal bir hal aldı. Bugün, 10 senelik üyeliğin ardından, içinde halkın yer aldığı projeler ve faaliyetler düzinelere ulaşmıştır. Eğer bir şehir veya bölgenin sürdürülebilir gelişimini çok ciddiye alırsak, değişimlerin vatandaşlarımızın daha iyi yaşam kalitesine ulaşmaları için gerçekleştiklerini kanıtlamak zorundayız. Bu süreçte Sağlıklı Şehir ve Yerel Gündem 21 programlarınca ve onların kriterleri ile desteklendik. Bize neyi doğru yaptığımızı gösterdiler ve ilgimizi gerektiren zayıf noktaları ve problemleri tanımlamada yardımcı oldular. Para ve enerji tasarrufu sağlarken bize ileriye dönük açık bir yol göstermiştir.”

– Petr Reznicek, Chrudim Belediye Başkanı

İletişim bilgileri

Petr Svec

Müdür ve Ulusal Koordinatör, Sağlıklı Şehir Projesi

Çek Cumhuriyeti’nin Sağlıklı Şehirleri

Prag, Çek Cumhuriyeti

Eposta: praha@nszm.cz

Ülke bilgileri

Nüfus:5.6milyon
Şehir nüfusu:%87
Sağlıklı şehirlerde yaşayan
nüfus:%84

Ağ bilgileri

kuruluş:1991
Üyeler:60

Geçmiş

Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı 1991'de sağlık gelişimi ve hastalık önleme için yöntem ve rehberlik geliştirmek ve bu işi yerele yerleştirmek amacı ile kurulmuştur.

Bugün bağımsız bir STK olarak yapılanmıştır ve üyelik aidatlarıyla fonlanmaktadır. Ağ işleyiş yapısını ve stratejisini 2000'deki sağlıklı geliştirme sorumluluğunun belediyelere verildiği ulusal reform nedeniyle yeniden düzenlemiştir. Ağın üye sayısı o zamandan beri kayda değer şekilde artmıştır; belediyeler ve sağlık profesyonelleri, Ağı bir tartışma, öğrenme ve yerel düzeyde sağlığın teşviki ve hastalıkların önlenmesine dair stratejilerin geliştirileceği bir alan olarak görmüşlerdir. Ağın üyeleri hem Ağın yöntemlerini geliştirme hem de bunları günlük pratiklere uygulamada yer alırlar, böylece Danimarka'daki 98 belediye ve beş idari bölgeye örnek teşkil ederler. Danimarka belediyelerinin üçte ikisini ve iki bölgeyi temsil eden Ağ, ulusal olarak tanınan oturmuş bir STK haline gelmiştir.

Stratejik odak

Ağ, yıllık eylem planları ile uygulamaya koyulan dört hareket alanına odaklanan dört yıllık stratejilerle (2013-2016) işlemektedir. Bu odak alanları arasında:

- sektörler arasında hastalık önleme ve sağlık teşviki konusunda hem yerel hem de ulusal düzeylerde işbirliği;
 - tüm vatandaşlar için sağlıklı bir yaşam olanağı yaratarak sağlıkta eşitlik;
 - etkin önleme inisiyatiflerini geliştirmek amacı ile yapısal hastalık önleme; ve
 - sağlığın geliştirilmesi ve hastalık önleme konusunda profesyonel standartları iyileştirme bulunmaktadır.
- Ağ, deneyim paylaşımı ve belirli konularda uzmanlık ve uygulama yöntemleri üretmek için alt ağlar kurmaktadır. Ağın mevcut dokuz alt ağı tütün, alkol, beslenme ve fiziksel aktivite, tüm politikalarda sağlık, sağlıklı çalışma alanları, iş ve sağlık, sağlıkta doğanın kullanımı ve ruh sağlığı başlıkları üzerine çalışmaktadırlar. Bazıları 20. senesine giren bu alt ağlar, en iyi uygulamaları geliştirmekte, profesyonel standartları yükseltmeyi hedeflemekte ve ulaşılması zor hedef gruplarla nasıl etkileşime girileceğine yönelik bilgiler sunmaktadır.

Ulusal ortaklık ve uzmanlık

Ağ, ulusal öncelikli alanlardaki düzenli çalışmalarıyla hükümet, Danimarka STK'ları ve idari bölge kurumları ve belediyelerince bir ulusal kaynak olarak görülen uzmanlığa sahiptir. Örnek olarak Danimarka Sağlık ve İlaç Otoritesi, Ağ 2013'te belediye çalışanları için dersler üretmek amacıyla görevlendirmiştir; Sağlık Bakanlığı ise Ağ'a, sağlığın geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesi konusunda yerel çalışmalar için dokuz yıllık bir fon sağlamıştır.

Ağ, dört anahtar ortağa sahiptir, bunlar ayrıca Ağın kurulunda da yer almaktadırlar: Danimarka Sağlık ve İlaç Otoritesi, Ulusal Halk sağlığı Enstitüsü, beş idari bölge ve Danimarka Yerel Yönetimi. Ağ, diğer STK'lar, ulusal kurullar ve araştırma enstitüleri ile ortak ilgi alanları ve kendi projeleri ve faaliyetlerinin amaçlarına uygun olarak ortaklıklar kurmaktadır.

Gelenek ve yenilikle bir gelecek

Ağ, önümüzdeki senelerde DSÖ Sağlıklı Şehirler programı Faz VI'nın tema ve hedefleri üzerine çalışarak DSÖ'nün Sağlık 2020 stratejisini uygulamaya koymaya odaklanacaktır. Ağ, işlevsel, iletişimsel ve yenilikçi yöntemleri sağlık ve refah üzerine çalışan üyelerini desteklemek için geliştirmeye artarak odaklanacaktır.

Ağın faaliyetlerinin amacı tüm politikalarda sağlığın uygulanmasında belediyeleri desteklemek ve sağlık göstergelerine mümkün olan en iyi şekilde müdahale etmek olacaktır. Bu faaliyetler alt ağlarca geliştirilmeye devam edecektir. Ağ, 2014'te toplum dayanıklılığı üzerine, aynı anda Faz VI hedeflerine cevap veren ve belediyeler için yeni bir kamu idaresi modeli gelişimine katkıda bulunan bir proje başlatacaktır. Bu yeni model Danimarka'daki nüfus hareketlerine cevap verecektir, vatandaşları dahil eden sağlığın geliştirilmesi çözümlerine odaklı bir refah devleti modeline doğru köklü bir değişimi müjdelemektedir.

Ağ, Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları içinde aktif olmaya, en iyi uygulamalarını paylaşmaya ve Avrupa'nın en iyi uygulama ve araştırmalarını Danimarka'daki belediyelerin erişimine açmaya devam edecektir.

Yenilik ajansları ağı

Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağ 2013'te bir yenilik temsilcileri ağı kurmuştur, ağın içinde 26 şehirden 70 yenilik ajansı bulunmaktadır. Her üye şehir bu ağ içinde yer alması için, amacı sektörler arası işbirliğinin engellerini aşmak olan, 2 ila 4 yerel yönetim çalışanını aday göstermiştir. Amaç, sonuçta vatandaşların sağlığı ve refahına fayda sağlayacak ortaklıklar ve yeni çalışma yöntemleri türetmek için tüm politikalarda sağlığın desteklenmesi adına küçük projeler başlatmaktır.

Ulusal önerilere cevap vermek

Proje, hastalıkların önlenmesi için 11 alanda yaklaşık 300 öneriyle, 2012-2013 senesinde Danimarka Sağlık ve İlaç Otoritesi tarafından ulusal gündeme cevap vermiştir. Proje katılımcılarının bu tema ve öneriler ile çalışması şart koşulmuştur. Sağlık Bakanlığı, Yenilik Ajansları Ağını Danimarka'da tüm politikalarda sağlığı teşvik etmenin bir yolu olarak maddi olarak desteklemiştir.

Belli etmeden

Yenilik Ajansları Ağı 2013'te altı ayda dört gün toplanmışlardır. Toplantılar, atölyeler ve çalışmaları öğrenme günleri olarak düzenlenmiştir. Her proje ekibi temsil ettikleri sektörler üzerinden fikir geliştirmiş ve bunu hedef grupların ihtiyaçlarına uyacak şekilde tasarlamışlardır.

Tam kapsamlı bir proje planlayıp, onu tüm şehirde yürütmek yerine, bir prototip olarak denemişler ve sonra değerlendirmişlerdir. Projelerden birisinin değerli görülmesi halinde değerlendirmenin geri dönüşüne uygun olarak adapte edilen bir belediye inisiyatifine dönüştürülmüştür. Proje yeterince değerli olarak değerlendirilmediğindeyse bırakılmıştır. Bu ise şehirlerin yeni yaklaşımları en az masrafla denemesine imkan vermektedir.

Proje beş değer temelinde işletilmiştir.

1. Başlıkta da belirtildiği gibi “belli etmeden” yaklaşımı, projelerin yenilik üzerindeki katı idare ve planlama kurallarının sınırlayıcı etkisinden kaçınacak kadar küçük olması ihtiyacını yansıtmaktadır.
2. Fikri resmet ve hedef gruba fayda sağlayıp sağlamayacağını ve ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamayacağını test et. Fikrin çözmesi gereken şeyin senin sorunun olmadığını unutm.
3. Sadece yap. Projenin bir prototipini dene ve işe yararsa bir sonraki sefer daha büyüğünü yap.
4. Projenin liderliği için kişisel sorumluluk al.
5. Sektörlerle çalış. İlgili insanlar ile çalış ve eğer bu insanlar projeye bağlı ise çalışmalarının ve arzularının görünür olmasına izin ver. Bu diğerlerinin de ilgilenmesine yol açacaktır.

Değişim için araçlar

Proje Stanford Üniversitesi'nin ihtiyaç, yaklaşım, fayda ve rekabet yöntemi adındaki yeni bir aracını kullanmıştır. Bu, girişimleri hedef grupların ihtiyaçlarına yaklaştırırken ve tasarlayan kişilerin ihtiyaç ve isteklerinden uzaklaştırır. Proje katılımcıları birlikte yaratım ile birlikte üretim araçları ile tanıştırılmışlar ve kişisel güçlendirme ve liderlik üzerine bir günlük eğitim görmüşlerdir. Proje ayrıca katılımcılara tekerleği tekrar icat etme risklerini engelleyen ve içinde profesyonellerin yardım isteyebilecekleri, fikirleri üzerine geri bildirim alabilecekleri ağ çalışmalarının değerini göstermiştir. Proje, vatandaşların sağlık ve refahını geliştirmek için yeni yaklaşım ve fikirleri ortaya koyan 28 prototipin yayınlanması ile sonuçlanmıştır.

Ağın İnternet Sitesi (<http://sund-by-net.dk/danish-healthy-cities-network>)

Yukarıdaki bağlantıya giderek bu belgelerin İngilizcelerine ulaşabilirsiniz:

- Yasalar, Mayıs 2013
- Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı stratejisi 2013–2016
- tüm planlarda sağlık–yayın özeti 2012
- sağlıkta eşitlik–yayın özeti 2011.

“Çapraz sektörel işbirliği, sivil toplumun katılımı, sağlığın geliştirilmesi ve hastalık önleme, modern bir sağlık politikasının bazı anahtar kelimeleridir. Sağlık Bakanı olarak, Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağını, bu ifadelerin nasıl başarı ile geliştirilip uygulamaya koyulabileceğinin yaşayan kanıtı olarak görmekteyim.

Ağ Danimarka'daki belediyelerin yarısından fazlasını dahil etmekte ve on yıllardır ulusal sağlık politikalarını yerel sağlık teşviki ve hastalık önleme üzerinden ulusal düzeyde desteklemektedir. Ağ, önleyici yöntemlerin uygulamaya koyulmasında ve geniş bir yelpazedeki aktörler arasında en iyi uygulamaların paylaşılması konusunda çok değerli ve yenilikçi bir forum olarak kendisini kanıtlamıştır. Ağın değeri, Sağlık Bakanlığı'nın maddi desteği ile de vurgulanmaktadır.

Dahası, Ağ kendisinin sağlıkta eşitsizlikle savaşta önemli bir aktör olduğunu da göstermiştir. Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı sistematik ve stratejik olarak hayat kalitemize ve ömür beklentimize darbe vuran ana risk faktörleri üzerinde çalışarak, sağlıkta eşitsizlik ile baş etme konusunda bilgi ve becerileri geliştirip yeni bir bakış açısı yaratarak katma değerini kanıtlamıştır.

Ağ, Danimarka'daki politik alanlar ve idari seviyeler (hükümet, idari bölgeler, belediyeler) ile sektörler arası işbirliği için bir rol modelidir ve hastalıkların önlenmesine odaklanarak tüm Danimarka vatandaşları için daha uzun yaşam süreleri, daha kaliteli hayatlar sağlamanın anahtarıdır.

Danimarka'da belediyeler, sivil toplum, özel sektör, bölgeler ve idareler arası ortaklıkların hepimize fayda sağlayacağı bir şekilde sağlığı daha ileri bir seviyeye taşıyacak bir sağlığın geliştirilmesi ve hastalık politikasını ortaya koymak benim tutkumdur. İlham kaynaklarından bir tanesi ise Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağıdır.”

–Astrid Krag, eski Sağlık Bakanı, Danimarka (2011–2014)

İletişim bilgileri

Charlotte Lisager Petersen

Danimarka Sağlıklı Şehirler Ağı

c/oKL-Huset, Copenhagen, Danimarka

Eposta: cip@kl.dk

Ülke Bilgileri

Nüfus:5.4 milyon
Şehir nüfusu:84%
Sağlıklı şehirlerde yaşayan
nüfus: 24%

Ağ Bilgileri

Kurulum:1996
Üyeler:20

NATIONAL INSTITUTE
FOR HEALTH AND WELFARE
FINLAND

Geçmiş

Finlandiya Sağlıklı Şehirler Ağı, yedi belediye tarafından 1996 yılında kurulmuştur. Bu belediyeler 2000 yılında, Finlandiya'nın 1986-1998 yılları arası Herkes için Sağlık politikasını destekleyen bir projenin (Terveystä kaikille vuoteen 2000) parçası olarak bir araya gelmişlerdir. Bu proje ilginç sonuçlar vermiş olsa da pek çok soruyu da cevapsız bırakmıştır. Örneğin sağlığa dair iyileştirme sorumluluklarının sektörler arasında nasıl paylaşıldığı netleşmemiştir. Ağ, şehirlerin birbirleriyle deneyimlerini paylaşmalarını ve toplumsal politika yaklaşımları geliştirmelerini sağlamak için kurulmuştur. Ağ, ekonomik durgunluğun sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakları yetersiz kıldığı bir dönemde sağlığın geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesinin sağlık için elzem hale geldiği bir dönemde kurulmuştur.

Bugün Ağın 16 belediye ve dört bölgeden oluşan 20 üyesi bulunmaktadır. Ağ, yıllık eylem planlarını yönlendiren dört yıllık stratejilere göre çalışmaktadır.

Anahtar Hedefler

Ağ, sağlığın geliştirilmesini stratejik bir amaç ve eylem için bir yol gösterici olarak vurgulamak isteyen toplulukları bir araya getirir. Ağın tüm amacı insanların esenlik ve sağlığını, hastalıkları önleyerek ve stratejik yönetim ile artırmaktır. Özellikle sağlık için liderlik, eylem planlaması ve değerlendirme alanları vurgulanmaktadır. Ağ, sağlığın belirleyicileri ve sağlık kazanımlarının değerlendirilmesi yoluyla geliştirilmesine dair eylemlerin metodolojisi üzerine veri üretir ve yayar.

Stratejik ortaklıklar

Ağ, Helsinki'deki Ulusal İyileştirme ve Sağlık Enstitüsü (THL), Sağlık Davranışı ve Sağlığın İyileştirilmesi birimleri tarafından koordine edilmektedir. Bu enstitü, Finlandiya'daki iyi bilinen ve saygı duyulan deneyimli bir enstitüdür. Finlandiya'da geniş ağları bulunmaktadır ve bu ağlar sağlıklı şehirleri desteklemek ve geliştirmek için kullanılabilir. Bu ağ aynı zamanda Turku'da bulunan Baltık Sağlıklı Şehirler Bölgesel Kurumu'yla ve Finlandiya'daki diğer ağ ve projelerle de yakın temas içerisinde sigara, bisiklet, okullarda esenlik ve sağlık eşitsizliği üzerinde birlikte çalışmaktadır. Finlandiya'da sağlığın geliştirilmesi konusunda çok güçlü bir pozisyona sahiptir.

Şehirlerin harekete geçmesini sağlama

Ağ, şehirlerin yapıları itibarıyla var olan sağlığın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi sorumluluklarını yerine getirmelerini daha iyi bir biçimde gerçekleştirmek üzere şehirleri destekler. Örnek olarak, Finlandiya şehirleri her yıl bir sağlık ve iyileştirme raporu sunmalıdır ve her dört yılda bir daha geniş kapsamlı bir çalışma üretmelidir. Şehirler eylemlerini güncel ulusal sağlık hizmetleri yasalarına uygun olarak planlamalıdır. Bunun ötesinde, Ağ ulusal anlamda seferberlik oluşturur ve bunun sayesinde eylemle ilgili yerel ihtiyaçlar ve gereklilikleri anlaşılır kılar ve karşılıklı desteklemesini sağlar, böylece genel anlamda Finlandiya'daki sağlık geliştirmesine katkıda bulunur. Son dönemde yapılan uygulamalar, yerel seviyede sağlığın geliştirmesi üzerine belediye reformlarının tartışıldığı bir seminer ve yine sağlığın tüm politikalarda geliştirilmesi üzerine pratik uygulamaları içeren konu odaklı bir çalıştayıdan oluşmaktadır. Ağ, en iyi uygulamalarını geniş kapsamlı olarak yayar.

Geleceğe bakış

Daha ileriye dönük olarak, Ağ, sağlık eşitsizliği ve sosyal ötekileştirmeye odaklanmayı hedeflemektedir, böylece sağlıkla ilgili problemlerle mücadele için şehirler arası bilgi değişimi ve iyi uygulamaların paylaşılması için fırsatlar yaratılabilecektir. Ulusal anlamda görünürlük ve etkisini geliştirmenin yanı sıra üye sayısını arttırma ve yeni üyeler arama hedefleri bulunmaktadır. Ağ, devletin Sağlık 2015 halk sağlığı programı uygulamasında ulusal liderlik elde etmeyi ve aynı zamanda DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın parçası olmaya devam etmeyi amaçlamaktadır.

Finlandiya Sağlıklı Şehirler Ağı İnternet Sitesi (www.thl.fi/tervekunta)

Sağlıklı şehirlerle ilgili veriler Fince olarak (www.innokyla.fi/web/verkosto475984/materiaalit) internet sitesinde bulunmaktadır. Aynı zamanda yine Fince Sağlıklı Şehirler Ağı gazetesi de bulunmaktadır (www.thl.fi/hyte_verkostokirje).

Innovillage, sağlık ve refahın geliştirilmesine odaklanan birlikte çalışmaya odaklanan araç, etkinlik ve destek imkanlarını sunan İngilizce ve Fince bir kaynaktır. (www.innokyla.fi/about-innovillage).

PAKKA—alkol ve ilgili zararları engellemek için bir yaklaşım

Finlandiya'nın kanunları reşit olmayanlara ve açık bir şekilde sarhoş olan kişilere alkol satışını ve sunumunu yasaklamaktadır. Finlandiya'nın yerel alkol politikası yaklaşımı, PAKKA, ulusal kanunla uyumun sağlanması için yerel oyuncuları harekete geçirme amacını gütmektedir.

Yaklaşım özellikle yerel seviyede uygulanması amacıyla geliştirilmiştir. Aynı zamanda yaşı küçüklere alkol sağlamayı engellemek, sorumluluk sahibi alkol ticaretini desteklemek ve alkol kaynaklı zararları en aza indirmek için resmi danışmanlıkla ve resmi olmayan sosyal kurallarla iç içe çalışmaktadır.

Yaklaşımın ana hedefleri, sorumluluk sahibi alkol ticareti ile lisanslı hizmeti desteklemek ve resmi kurallarla, sorumluluk sahibi marketlerle, madde bağımlılığını engelleme hizmetleri ve medya ve halkla güçleri birleştirmektir.

PAKKA yaklaşımının geliştirilmesi STAKES tarafından yürütülen kapsamlı araştırmaya dayanmaktadır (STAKES, Ulusal Sağlık ve İyileştirme Kurumu'nun 21. Yüzyılın başındaki önde gelen kuruluşudur). Bu model, pek çok Finlandiya şehrinde uygulanmıştır, bunların arasında sağlıklı şehirler de bulunmaktadır. Pori Sağlıklı Şehri, Ağın da katılımıyla daha ileri bir model geliştirmiştir, bazı uygulamalar ulusal anlamda sunulmuştur.

Yaklaşım

- PAKKA'nın çok güçlü bir yaklaşımı vardır.
- Alkol satışı için yaş sınırlaması, alkol satanlar tarafından daha iyi gözlemlenmektedir.
- Alkol, açık bir şekilde sarhoş olduğu belli olan kişilere satılmaz veya sunulmaz.
- Zor satış ve hizmet durumları tanımlanmış ve bu tip durumlardaki davranış yöntemleri geliştirilmiştir.
- Halk, alkolle ilgili zararlar konusunda bilgilendirilmiştir ve medya ile sosyal düzenlemeler alkol tüketimi konusundaki davranışları değiştirmek adına aktif davranış sergilemeye teşvik edilmiştir.
- Alkol tüketiminin, reklamlarının ve satış promosyonlarının küçükleri hedeflemediğinden emin olunmuştur.
- Yerel yöneticiler, halk ve alkol endüstrisi, endüstrinin kendi kendini denetlemesini geliştirmek için bir arada çalışmaktadır. Ortak hedefler, ilgili oyuncularla ortak bir şekilde belirlenir veya alkol satışlarını test ederek firmalar tarafından veya PAKKA projesi tarafından geliştirilmiş satın alma testi üzerinden gözlemlenir.

©NationalInstituteOfHealthandWelfare

Yerel seviyede görünürlük yaratmak

Alkolle ilgili yerel bilinçlendirme ve ilgiyi arttırmak için bazı araçlar kullanılmaktadır. Eylemler şunları içerir:

- Alkol problemleri ve önleme stratejileri üzerine daha fazla toplumsal tartışma yaratmak ve geniş kapsamlı medya stratejileri üretmek;
- gerekli kaynakları güvenceye almak ve karar vericiler ile yöneticilerin kararlılığı;
- yerel girişimleri cesaretlendirmek ve çalışanları PAKKA yaklaşımına adapte etmek için sosyal baskı ve ödüllendirme gibi farklı araçları kullanmak; ve
- bütün toplumun yaş sınırlamalarını kontrol etmesini sağlamak, ayrıca reşit olmayanlara alkol sağlanması ve alkolün resmi yollarla kısıtlanması ve yaşı küçüklerle ailelerin bir arada hareket etmesini sağlamak.

Toparlanma – ortaklığa dayanan bir yaklaşım

Belediyeler bu süreci alkol sağlanmasına odaklanan çalışma gurupları atayarak başlatmıştır. Bu guruplar perakende satış yerleri, lisanslı alkol veren kuruluşlar, ulusal alkol ticareti tekeli (Alko Inc.), ilgili ticari kurumlar, yerel yöneticiler, yerel alkol müfettişleri ve polisle ortak çalışırlar. Bu guruplar alkol tedariki unsurları üzerine konular tartışılır, problemleri belirler ve iyi uygulamaları araştırıp bunları yönlendirirler. Bu gurup aynı zamanda bölgesel ortak ölçüleri de belirler. Bu gurubun eylemleri aşağıdaki unsurları da barındırır:

- toplumsal danışmanlık ve işbirliği organizasyonları olarak da işlev gösterecek madde bağımlılığı üzerine bölgesel forum ve seminerler;
- izleme kampanyaları gerçekleştirmek ve uyarılara ilişkin örnekler sunmak;
- yaşı küçüklere alkol sağlandığı tespit edilirse anında müdahale; ve
- alkol satışı veya sunumu ile belirgin kural dışı uygulamalar tespit edilirse yerel alkol müfettişlerine kolayca raporlama yapılabilecek araçlar oluşturmak.

Güven oluşturmak - işbirliği için temel

PAKKA yaklaşımı çeşitli oyuncuların karşılıklı güvenlerine dayandırılmaktadır. Bu tip bir güveni oluşturmak zaman alır, bu da her eylem ve plan için göz önüne alınması gereken bir unsudur. Örnek olarak, perakende satış ve restoran hizmetlerinde yüksek kalitede eğitim gerekliliği hem var olan endüstrinin çerçevesine yerleştirilmeli hem de kendi içinde bir danışmanlık sistemi olarak uyarlanmalıdır. Aktörler arası samimi güven, sorumlu alkol servisi, satışı, denetlemesi ve madde bağımlılığını önleme için bir ortak uygulamalar grubu kurulumunun başarılı olmasını sağlayacaktır. PAKKA Finlandiya'da alkolle ilgili sorunlar için neyi, nasıl yapabileceğimizi anlamamızı sağlamıştır.

İletişim bilgileri

Marko Harapainen

Finlandiya Sağlıklı Şehirler Ağı Koordinatörü

Sağlık Teşviki Birimi

Sağlık ve Refah için Ulusal Enstitü

Helsinki, Finlandiya

Eposta: marko.harapainen@thl.fi

Ülke Bilgileri

Nüfus: 65.7 milyon
Şehir Nüfusu: %50,3
Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %18

Ağ Bilgileri

Kurulum: 1990
Üyeler: 86

Geçmiş

Ottawa Sağlığın Gelişimi Anlaşması'nın (2) yolunu açan 1986'daki İlk Uluslararası Sağlığın Gelişimi Konferansından hemen sonra, Fransızca konuşan ülkelerden birkaç kişi bir araya gelerek sağlığın gelişimi prensiplerinin etkin yerel eyleme nasıl dönüştürüleceğini planladılar. Fransa'nın Rennes şehrinden bir siyasi temsilci olan Annette Sabouraud liderliğindeki bu tartışma önce Fransızca konuşan sağlıklı şehir ağına ve kısa zaman sonra da Fransa'yı kapsayan bir ağa evrildi.

Organizasyon ve ortaklıklar

Fransız ağı 1990'da bağımsız, resmi olarak belgelenmiş bir kuruluş haline geldi. 86 üyesi, tamamıyla, sağlık politikacısı ve çalışanlardan bir üye ile temsil edilen şehir ya da büyükşehir konseyleridir. Ağ geniş çapta ortaklarla işbirliği yapsa da, sadece yerel konseyler üye olabilmektedir. On üç şehir (Sağlıktan sorumlu belediye başkan yardımcısı tarafından temsil edilen) idare komitesini oluşturmaktadır. Ağın iki tane kalıcı maaşlı çalışanı vardır, bunlar zaman zaman öğrenciler veya proje çalışanlarıncı desteklenirler. İdare grubu, özellikle başkanlık yapan şehir, önemli ek destek sağlamaktadır.

Yıllık üyelik ücreti doğrudan ağın harcamalarının yarısını karşılar ve genellikle sağlık bakanlığından gelen proje hibeleri de diğer yarısını. Diğer kurumsal ortaklar ağın önemli destekçileridir: Halk Sağlığı Okulu ve Sağlık Eğitimi Enstitüsü, ikisi de ücretsiz ofisler, toplantı odaları ve diğer pratik destekler sağlamaktadırlar.

Bölgesel ağ kurulumu

Ağ, yılda 2-3 ulusal etkinlik düzenler. Ancak Fransa geniş bir ülke olduğundan, ağ kurulumuna dair coğrafi engelleri aşmak için 5 adet bölgesel ağ kurulmuştur. Her bölgesel ağ 10-15 şehir kapsar ve yılda iki civarında toplantı düzenler. Bu toplantılar ulusal konferanslardan daha az resmidir ve fikir ve pratiklerin samimiyetle paylaşılmasına izin verir. Toplantıların yakınlığı aynı şehirden birkaç kişinin (hem politikacılar hem de teknik personel) katılmasına izin vermektedir.

Yerel eşitsizlikleri azaltmak için destek hareketi

Ağın genel hedefleri sağlık eşitsizliklerini azaltmak ve tüm yerel politikalarda sağlığı teşvik etmektir. Ağ eylemleri aşağıdaki süreç kullanılarak geliştirilir. Alakalı bir başlık seçer; çalışan şehirler grubu kurar; üyelerin görüşleri ve eylemlerine dair bir araştırma yapar; ulusal bir konferans düzenler; sonuçlara dair bir kitap basar; ve uygun olduğu yerlerde, bölgesel eğitim etkinlikleri düzenlenir. Konferanslar, yayınlar ve diğer ağ ürünleri üyelere ücretsiz sağlanır. Geçen beş yıl içerisinde başlıklar arasında iskan ve sağlık; sağlıklı ebeveynlik; aktif hareketlilik; şehir sağlık profillemesi; ve seyahat edenlerin sağlığını geliştirme yer almaktadır. Ağ şu anda, yerel otoritelerin temel bakım hizmetlerini nasıl geliştirebileceklerine dair ve hava kalitesi ve sağlık üzerine bir seri broşür çıkartmaktadır.

Ulusal önceliklere cevap verme

Ağ, şehirleri, şehir konseyleri ve bölgesel sağlık hizmeti arasında yerel sağlık kontratları yapmaları gibi ulusal önceliklere tepki vermeleri için destekler. Ayrıca ulusal düzeyde sağlıklı şehirleri temsil eder - yeni sağlık yasasının geliştirilmesi, Ulusal Halk Sağlığı Komitesine ve Ulusal Hava Konseyine katılım buna örnek olarak verilebilir.

Karar mercilerini destekleme

Ağ, 2014 belediye seçimlerinde yeni politikacılar için bir bilgi paketi geliştirdi. İçinde sağlık, halk sağlığı ve ağın faaliyetlerine dair etkenler üzerine el ilanları ve sunum slaytları ile tüm politikalarda sağlık, sağlıklı şehir planlaması ve eşitsizlikler üzerine üç kısa film ve makale referansları bulunmaktadır.

Geleceğe bakış

Fransız ağı güçlenmeye devam etmektedir. Ulusal etkinlikler ve bölgesel toplantılara şehir politikacılarının ve teknik personelin katılımı iyi durumdadır. En son ulusal konferans yeşil alanlar, şehir planlaması ve sağlık üzerineydi. Ana başlıklar üzerine konferanslar düzenlemeye ek olarak, ağ küçük bir etkinlik de deneylemiştir. Sağlıklı Şehirler için Ulusal Buluşma adıyla bu tek günlük etkinlik sadece üyelere açık olmuştur ve etkileşimli atölyeler içermiştir. Odak noktası DSÖ'nün Sağlık 2020 stratejisi olmuştur.

© French Healthy Cities Network

Tüm politikalarda sağlık ve sağlık eşitliğini göstermek için, Ağ, barınma ve sağlık, seyahat edenlerin sağlığı ve sağlıklı ebeveynlik gibi birkaç başlık geliştirdi. Aktif hareketlilik başlığı ağ için özellikle başarılı olmuştur. Eğer pratik örnekler ile gösterilmez ise tüm politikalarda sağlık üzerine konuşmanın sadece laftan ibaret kaldığını fark ettik. İnsanları yürümek ya da bisiklet gibi aktif ulaşım yollarını seçmeye cesaretlendirmek birçok cephede önemlidir. Günlük fiziksel faaliyeti arttırır, daha az araba ile daha çekici sokaklar yaratır ve şehrin hava kalitesini iyileştirir.

Çok sektörlü bir yaklaşım

Fransa'daki şehirler aktif hareketliliğin aşağıdakiler ile birlikte çalışarak arttırılabileceğini görmüşlerdir:

- yeni mahallelerin tasarımı iyileştirmek için şehir planlamacıları ile;
- şehrin odak noktalarının yeni yaya haritalarını geliştirmek için yerel iletişim daireleri ile;
- kaldırım genişliğini, kaldırım işaretlerini ve motorlu araçların saatte 20 km'den daha hızlı gidemedikleri paylaşılan yolların sayısını arttırmak için yol hizmetleri ile;
- çocukların okula gidişi için yürüyen otobüs düzenlemek adına okul aile birlikleri ile; ve
- çok türlü taşımacılığı geliştirmek için kamu taşımacılığı sağlayıcılar ile (tek bir yolculukta kişilerin iki veya daha fazla taşıma yöntemi kullanmasına izin veren bağlantılar).

Eylemi tetikleyen bilgi

2010'da, ağ bir ulusal konferans düzenledi, içinde uzmanlar ve belediyeler aktif hareketliliği teşvik konusundaki deneyimlerini paylaştılar. Doğu bölgesi için sağlıklı şehirler ağının liderliğinde, sağlık etkilerini betimleyen ve aktif hareketliliği nasıl yerel konseylerin önceliklerinde yukarı taşınacağını gösteren, güzel çizimlerle dolu 100 sayfalık bir kitap yazıldı ve bir şehir konseyinin sürdürülebilir hareketliliği nasıl geliştirebileceğine dair çeşitli pratik olguları kapsayan 12 bilgi formu (Kutu 9) sağlandı. Kitap net bir şekilde yerel yetkililerin aktif hareketlilik içindeki rollerini, eyleme geçme fırsatlarını ve bu şekilde yapıldığında toplumla bütünleşik faydalarını ortaya koymaktadır.

Var olan çerçeveler üzerine inşa

Bir aktif hareketlilik projesi ya da planı yaratmanın altını çizmekten ziyade yayın, aktif hareketliliğin var olan konsey politikalarına nasıl eklenileceğine dair net bir rehberlik sunuyor. Bu süreç, Fransa'daki alakalı kanuni yerel politikaları ve planları tanımlamak ile başlamaktadır. Bir tablo planın ismini, hangi bölümün planı yürütmekten sorumlu olduğunu, ne sıklıkla gözden geçirileceğini ve kapsadığı coğrafi bölgeyi listelemektedir. Bir bölüm yerel yönetimlerin yerel stratejileri üretebilmeleri için yaklaşımlara adanmıştır. 1200'den fazla kitap kopyası dağıtılmıştır. Ağın internet sitesinden de indirilebilen kitap, ayrıca İngilizce ve Rusça olarak da erişimdedir.

Kutu 9. Fransa'daki aktif hareketlilik üzerine bilgi formları

1. Trafik-sakin alanlar
2. Bisiklet okulları
3. Yürüyerek okula gitmek: yürüyen otobüs
4. Yaya işaretleri
5. Yeşil alanların ve yerlerin geliştirilmesi
6. ICAPS programı [ergenlerin fiziksel faaliyetleri ve oturma davranışları üzerine müdahale]
7. Bir alanın yürünebilirliği
8. Bisiklet paylaşma şemaları
9. Okul oyun alanları geliştirme
10. Yayalar veya bisikletliler için yolculuk zamanı haritaları
11. Toplu taşıma menziline geliştirme
12. Grup yürüyüşleri

Fransız Sağlıklı Şehirler Ağı (www.villes-sante.com)

Fransız ağı üzerine zengin bilgiler ve geniş perspektifte belgeler Fransızca olarak erişilebilirdir. Anahtar belgeler aşağıda listelenmiştir:

- Ağ yasaları ("Le Réseau"ya gidin, sonra "Missions"a geçin);
- Mobilités actives au quotidien, le rôle des collectivités (Spotlight makalesine bakınız), ("Publications"a gidin, sonra "Guides du réseau"a geçin); ve
- La santé en Actions: 20 ans des villes-santé ("Publications"a gidin, sonra "Guides du réseau"ya geçin).

©City of Rennes

"Fransız Sağlıklı Şehirler Ağına artan şekilde ulusal liderlerce danışılmaktadır. Ağın sekiz üyesi Başkan'ın özel danışmanınca şehir sağlığı politikalarını tartışmak için davet edilmişlerdir. Ağ ile, yeni sağlık yasasına değişiklikler sırasında parlamentonun tüm odalarınca görüşülmüştür. Ağ, Fransa için bir ilk olan, Ulusal Temiz Hava Günü'nün düzenlenmesine katılmaktadır. Bu bizim için heyecanlı bir zaman."

– Charlotte Marchandise-Franquet, Belediye Başkan Yardımcısı, Rennes Şehri ve Fransız Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

İletişim bilgileri

Zoë Heritage

Koordinatör, Fransız Sağlıklı Şehirler Ağı

E-posta: zh@villes-sante.com

Ülke bilgileri

Nüfus: 80.5 milyon
Şehir nüfusu: %74
Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus : %25

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1989
Üyeler: 75

Alman Sağlıklı Şehirler Ağının kökleri Ottawa Sağlığın Gelişimi Anlaşması içinde bulunmaktadır (2). Ağ 1988 yılında sekreterlik kurulduğunda başlatılmıştır ve resmi olarak 1989 yılında 10 kurucu şehir ile açılmıştır. Bugün, Ağ 75 üyeye sahiptir ve Mayıs 2014'te 25. yıldönümünü kutlamıştır.

Ağ, toplumlarında sağlığı teşvik etmek isteyen belediyelerden oluşan gönüllü bir kuruluştur. Ağın anahtar amaçları sağlık durumunu raporlama, sivil katılım, kendi kendine yardım inisiyatifleri ve sektörler arası sağlık teşviki yaklaşımlarını uygulamaya koymaktır. Ağın birkaç ortağı vardır, bunların arasında ulusal sağlık sigortacıları ve ulusal düzey kuruluşlardan Federal Eğitim Merkezi, Alman Önleme ve Sağlık Teşviki Vakfı ve Alman Şehir İşleri Enstitüsü gibi organizasyonlar bulunmaktadır. Sağlık sigortacıları bazı Ağ projelerine, Ağın önleyici önlemleri ile tedavi masraflarını düşürmek beklentisi içerisinde yatırım yaparlar.

Vatandaşlarla birlikte yönetmek

Ağın eşsiz bir özelliği vardır: toplum temelli proje ve inisiyatiflere liderlik eden kendi kendine yardım grupları ile çalışır. Kendi kendine yardım gruplarının liderleri veya toplum yönlendirmesindeki inisiyatifler, Ağın yıllık genel toplantılarında, oy kullanma hakkı ile vatandaşları temsil ederler. Toplulukların dahil oluşu Ağa katılım için doğrudan bir kriterdir (Kutu 10). Her şehir iki oya sahiptir - bir oy belediyeleri ve ikinci oy kendi kendine yardım gruplarının bakış açısını temsil eder.

© German Healthy Cities Network

Kutu 10. Alman Sağlıklı Şehirler Ağında yer almak için gereklilikler

1. Sağlıklı şehir kavramlarını ve Ağ hedeflerini bir konsey kararı ile desteklemek.
2. Bir koordinatör atamak ve bir sağlıklı şehir ofisi açmak
3. Sektörler arası işbirliğini destekleyecek yapıları kurmak.
4. Tüm kamu planlaması ve karar alımlarında sağlığı dahil etmek için mekanizmalar yaratmak.
5. Vatandaş katılımı için bir çerçeve oluşturmak.
6. Sağlık üzerine raporlama.
7. Ağ faaliyetlerine katılmak.
8. Bilgi değiş tokuşu.
9. Ağa her dört yılda bir deneyimleri ve başarıları raporlama.

Geleceğe bakış

nüfusa göre değişen bir ücret öderler.

Konuşmacıların konseyi 10 üyeden ve 4 yedekten oluşur, bunlar üç yılda bir yapılan genel kurul tarafından seçilirler. Ağın genel kurulunun yapısını yansıtarak, konseyde beş belediye beş de kendi kendine yardım grubu temsilcisi vardır.

Sekreterlik Ağın hedeflerini ve komitelerini destekler. Potansiyel üyeler için bilgi merkezi ve profesyoneller, bakanlıklar, diğer sağlıklı şehir ağları ve DSÖ dahil ortaklar için anahtar iletişim yeridir. Ofis, sağlıklı şehir programını uygulamaya koymakta olan şehirlere doğrudan destek verir. Ağ dokuz nokta programına göre çalışır, bu Ağın üyelik kriterleri olarak da görev alır (Kutu 10). Üyeler Ağa,

Yeterlilik Merkezleri

Ağ, Almanya çapında birkaç yeterlilik merkezi geliştirmiştir (Tablo 5). Üye belediyeler, özelleşmiş bir alanda engin deneyimleri ile, ağın geri kalanı ile uzman görüşleri iletişim kurmak için yeterli kaynaklar ile, alakalı alanda bir iş başlatmak isteyen üyeler için bir bilgi merkezi olarak hareket ederler.

Tablo 5. Almanya'daki sağlıklı şehirler içerisinde yeterlilik merkezleri

Yer	Uzmanlık alanı
Halle (Saale)	Mahalle tabanlı, vatandaş odaklı, şehir gelişimi
BerlinFriedrichshain-Kreuzberg	Göç, eklemlenme ve sağlık
Frankfurt am Main	Göç ve halk sağlığı
Herne	Sağlık konferansları
Rhein-Kreis Neuss	Çocuk ve ergenlerde sağlık teşviki ve sağlık izleme
Stuttgart	Çocuk ve ergenlerde sağlık geliştirmesi
Kreis Unna	Topluluk sağlık idaresi ve tüketici sağlığı koruması
Cologne	Sağlıklı yaşlanma

Kalitenin iyileştirmesi için on iki kilometre taşı

Ağ 2004'te geniş sağlık etkenlerini kucaklayan ve tüm politikalarda sağlığı dahil etmeyi amaçlayan bir strateji kabul etti. Ağ bu amacı, kendi kendine yardım gruplarını, şehirlerdeki nüfus yapısı değişimlerine hayat akışındaki tepkiler ve yaklaşımlara dayalı birkaç faaliyet alanı üzerinden dahil ederek desteklemektedir. Ağın hedefleri kalite iyileştirmesi için 12 kilometre taşı olarak dile getirilmiştir. (Kutu 11).

Kutu 11. Kalite iyileştirmesi için on iki kilometre taşı

1. Kendi kendine yardım grupları ve inisiyatifleri ile belediyeler arasındaki işbirliğini geliştirme
2. Toplumsal sağlık raporları için belirteçlerin geliştirilmesi ve tanımlanması
3. Toplumsal sağlık hedefleri geliştirme ve ilan etme
4. Sağlık için yerel faaliyet planları geliştirme ve düzenleme
5. Toplumsal kararlar ve sağlığın uyumunu değerlendirecek yöntemler uygulamaya koyma
6. Toplumsal sağlık teşvikini uygulamaya koyarken, toplumların idari uygunluklarını güçlendirme
7. Sağlık şehirler rehberliği üzerinden profil oluşturmak için dokuz nokta programının etkinliğini güçlendirme
8. Düzenli gelişen sağlıklı şehirler faaliyetleri için daha fazla kalite standardı üretme
9. Daha fazla yeterlilik merkezleri kurma
10. Daha fazla bölgesel alt ağlar kurma
11. Ağın dokuz nokta programını daha fazla geliştirme
12. Ağ ve sağlıklı şehirler için finansal kaynakları geliştirme

Ağın Internet sitesi (<http://www.gesunde-staedte-netzwerk.de>)

Internet sitesi sadece Almancadır.

- Ağın fikrini bulmak için “Die Idee” tıklayın;
- Dokuz nokta planı - tüm detayları bulmak için (önce “Die Idee” sonra “9-Punkte-Programm”);
- Yayınlar ve bildiriler için (“Publikationen”); ve
- Yeterlilik merkezleri - ayrıntılı özet ve iletişim detayları için, “Das Netzwerk” sonra “Kompetenzzentren”.

Anahtar başarılar

© German Healthy Cities Network

Sağlıklı Şehirler Haberleri

Ağ, "Sağlıklı Şehirler Haberleri" adında kendi dergisine sahiptir, Ağın sekreterliği tarafından yılda iki kez çıkartılır. Dergi yeni üyeler, ortaklıklar ve Ağın temsil edildiği konferanslar hakkında haberler verir. Üyeler kendi toplumlarında devam eden faaliyet ve projeler üzerine makaleler ile katkıda bulunarak güçlü ve zayıf yönlerini anlatır, iletişim bilgilerini sunarlar.

Yeterlilik forumu

Ağ yeterlilik forumu adıyla yeni bir enstrüman ortaya koymuştur. Bu forum Ağ içindeki mesleki eğitim olarak işlev görür ve Ağ üyeleri arasında derinlemesine profesyonel değişim üretir. Bu atölyeler genellikle bir ila üç gün sürer ve toplumsal hayat için çeşitli ilgi alanlarını kapsar.

Yeterlilik merkezlerinden biri tarafından düzenlenmek zorunda değildir, çünkü konuk konuşmacılar davet edilir. Her atölye etkinliği bir başlık ile ilgilidir ve yer alan üye toplulukların temsilcileri uzmanlık bilgilerini derinleştirebilir ve deneyimlerini paylaşabilirler.

Herkes için sağlıklı büyüme

Herkes için sağlıklı büyüme, çocuk ve ergen sağlığını geliştirmek için "önlem zincirleri" kurmaya istekli topluluklar arasında bir ortaklık sürecidir. Ortaklık süreci Federal Sağlık Eğitimi Merkezince başlatılmış ve Gesundheitliche Chancengleichheit (Sağlık için Eşit Şans) ortaklığı, anahtar toplum organizasyonları ve Alman Sağlıklı Şehirler Ağınca düzenlenmektedir.

Belediyeler sosyal zorluklar yaşayan aile, çocuk ve ergenler için çeşitli destek programları sunmakta ve sağlıkta eşitliği geliştirmeye katkıda bulunmaktadır. Ancak, çeşitli aktörlerin (yerel sağlık otoriteleri, gençlik refah hizmeti ve eğitim alanı gibi) hizmetleri genellikle bir koordinasyon olmadan birlikte var olurlar. Önlem zincirlerinin kurulması hizmetlerin ve yaklaşımların sıradan sorumlulukları ötesinde uyumlanmasına yardımcı olur ve böylece doğumdan profesyonel eğitimin başına kadar daha etkili destek sunar.

“Alman Sağlıklı Şehirler Ağı toplumsal sağlık teşviki ilgilerini temsil eder ve yerel politikaların ilgilerini destekler; böylece belediyeler, özellikle yerleşim yerleriyle ilgili sağlık işlerine bağlı olarak, çoğulcu sağlık sistemimiz içerisinde düzenli artan bir değer edinmiş olurlar.”

– Karsten Mankowsky, Sağlık ve Çevre Bölüm Başkanı, Rhein- Kreis Neuss, Almanya

İletişim bilgileri

Claus Weth

Koordinatör

Alman Sağlıklı Şehirler Ağı

Gesunde-Städte Sekreterlik

Gesundheitsamt Münster

Münster, Almanya

E-posta: gsn@stadt-muenster.de

Ülke bilgileri

Nüfus: 10.8 milyon
Şehir Nüfusu: %62
Sağlıklı Şehirlerde yaşayan nüfus: %53

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1991
Üyeler: 153

Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı ilk olarak 1991'de kuruldu ve sonrasında yasal bir organizasyon olarak 1994'te kayıt altına alındı. Yıllar boyunca, Ağ birçok yeniden düzenlemeyle karşılaştı, daha güçlü olması için tasarlandı. 2011'de, üç Yunan sağlık geliştirme ağı sağlıklı şehirler çatısı altında bütünleşerek birleşmiş Yunan Sağlıklı Şehirler Ağını kurdu. Bugün ağın 153 belediye üyesi var.

Ağ genel kurulunca ve Yönetim Kurulu tarafında idare edilir, bilimsel danışmanlık komitesince desteklenir. Ağın başkanlığını yürüten belediye aynı zamanda Ağın koordinasyon ofisinin de ev sahipliğini yapar. Ağ kar amacı gütmeyen bir kuruluştur ve geliri üyelik ödeneklerinden ve sponsorlulardan oluşur.

Stratejik hedefler ve ortaklıklar

Yunan Sağlıklı Şehirler Ağının genel amacı şehirlere sağlıklı şehirler programını, DSÖ'nün Avrupa ulusal sağlıklı şehirler ağları ve üye şehirleri için belirlediği kriterlere uygun olarak uygulamaya koymaları için ihtiyaç duydukları bilimsel ve teknik desteği sağlamaktır. Ağ, şehirleri aşağıdaki durumlar içinde ve şekillerde destekler:

- sağlıklı şehirler ofisleri açma, yerel personel yetiştirme ve Sağlık 2020 ve Yerel Gündem 21 temelinde yenilikçi yerel programlar geliştirme;
- belediyelerdeki yeni taleplere cevap verme, şehir sağlığı ve sosyal koruma için yeni sorumlulukların merkezden yerele dağıtılması beklentisi gibi;
- yerel vatandaşları eğitime ve yetkilendirme;
- sağlık teşviki, çevresel koruma ve hayat kalitesini iyileştirme üzerine geniş bilgi dağılımı;
- kitle sağlığını etkileyen faktörlerin araştırması ve analizi üzerine bir veri tabanı ve bilgi ağı yaratarak;
- Avrupa Birliği ve ulusal hükümetçe sunulan fırsatları fonlama konusunda hareket ederek;
- Yunan şehirleri arasında ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler ağları yapısı ile işbirliği ve değiş tokuşu destekleyerek; ve
- Ağ sağlık etkenleri üzerine, stratejik ittifaklar ve ortaklıklar ile, lider bir ulusal aktör haline getirerek. Geçmişte, Ağ Çevre Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, iş verenler, sendikalar, diğer STK'lar ve kamu ve özel kurumlar ile yakın çalışmıştır. Ağ şimdi ise Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile DSÖ'nün Avrupa sağlık politikasını çerçevesini - Sağlık 2020 - uygulamaya koyma bağlamında kalıcı, kurumsallaşmış işbirliği anlaşmaları kurmayı amaçlıyor.

Ulusal etki yaratmak

Ağın büyük bir başarısı, 2011'de, sağlık gelişimi üzerine çalışan üç büyük belediye ağını bütünleştirmek olmuştur. Bu sentez Ağın ulusal pozisyonunu iyileştirmiş ve uzmanlık ile kaynak köprüsü kurarak ve yerel yönetimleri güçlendirmek için ortak bir vizyon inşa ederek yeni bir dinamik yaratmıştır.

Ağ hastalık önlemede ulusal çapta etkiye sahip olmuştur. Örnek olarak, 30000'den fazla kadın kemik erimesi için, ağın ana hastalık engelleme programlarından birinin sonucu olarak, test edilmişlerdir.

Ağ ayrıca Vodafone Yunanistan'ın tele tıp programına da katılmaktadır. Onu 28 uç kasaba ve köyde uygulamaya koymuş, bu toplulukları Atina'daki bir hastane ile ilişkilendirmiştir. Tele tıp Vodafone inisiyatifidir ve Vodafone, Vidavo ve Atina Tıp Merkezi arasında bir ortaklıktır. Proje o kadar başarılı olmuştur ki, Sağlık Bakanlığı ve Vodafone hali hazırda projeyi üye olmayan 100 şehre daha genişletmişlerdir.

İhtiyaca cevap veren

Ağ ve üye şehirleri, ekonomik kriz karşısında ve beklenmedik yeni sosyal problemler önünde hızlı tepki vermişlerdir. Ulusal çapta bir ağ ve sosyal güvenlik bariyeri yaratmıştır ve dahası üyeler arasında ekonomik fakirlikten vatandaşları korumak için eyleme geçmeyi kolaylaştıracak bir dayanışma inşa etmeyi başarmıştır.

Yunan Sağlıklı Şehirler Ağının İnternet Sitesi (<http://www.eddyppy.gr>)

Ağın organizasyonu, yapısı, ana faaliyetleri ve yayınları üzerine bilgi ve Ağın üç aylık dergisi (<http://cdn.3dbook.gr/for-free/3dbooks/ygeia-omorfia/ddy-30/index.html#1>) ve bebeklerin ve yeni yürüyenlerin psikomotor gelişimi üzerine koruma ve kontrol programı (www.ddy.gr/LinkClick.aspx?link=Images%2fbanner%2fdenver.pdf&tabid=37&mid=635&language=el-GR) Yunanca olarak erişilebilirdir.

Toplumsal direnç ve ağ kurulumu: ekonomik kriz sırasında çocukların sağlığını korumak

Ekonomik krizin ortasında, Ağ 33 belediyeden 15 000'den fazla çocuğun test edilmesine ön ayak olacak bir sağlık projesi başlatmıştır. Bu eylem Eğitim Bakanlığı ile bir işbirliği anlaşması imzalayarak başlamıştır. Amaç 6-15 yaş arası öğrencilerin sağlık seviyesini klinik olarak ölçmektir. Projenin en büyük zorluğu Ağın harcayacak fonlara sahip olmamasıdır. Bu nedenle ağ içerisindeki kaynakların ve gönüllülerin kullanılmasını gerektirmiştir.

Toplum kaynaklarını toplama

Ağ ofisi projeyi planlamış ve sonrasında koordinatörler ve politikacıları detayları tartışmak ve masaya fikirler getirmeleri için bir iş toplantısına davet etmiştir. Sağlıklı şehirler projesi için sorumlu olan politik temsilcilerin ve sağlıklı şehir koordinatörlerinin yardımı ve gözlemi ile program, şehirlerin sağlık ya da sosyal hizmetler ofislerinde uygulamaya koyulmuştur.

Projeyi başlatmak için, belediye başkanları bir dizi mektup göndermişlerdir. İlk olarak, mektuplar kendi belediyelerindeki her okula, müdürleri proje hakkında bilgilendirmek adına gönderilmiştir. İkinci olarak, her veliye bir mektup gönderilerek çocuklarının sağlık programında yer alması için izin istenmiştir. Başka bir mektup da her belediyedeki tıbbi kuruluşa gönderilerek işbirlikleri istenmiştir. Son olarak, bireysel birer mektup doktor ve diş hekimlerine, proje hakkında bilgi vermek ve gönüllü desteklerini rica etmek için gönderilmiştir. Eğer yeterli gönüllü doktor yoksa, tıp kuruluştan onların yerine gönüllüler göndermeyi taahhüt etmiştir.

Okullarda işlemi harekete geçirmek

Planın can alıcı bir parçası olarak, sağlıklı şehir koordinatörleri her okulu ziyaret etmiş ve detay ve program yöntemlerini okul personeli ile konuşmuşlardır. Bu büyük önem taşır çünkü tüm okul personeli tüm projenin yürütülmesinde anahtar roller oynamıştır.

Muayeneler okullar içinde yapılmış ve 3-4 gün sürmüşlerdir. Her doktor çocukların muayene sonuçlarını Atina Tıp Kurumunca hazırlanan bir forma kaydetmekle yükümlüdür. Her okulda üçer doktor muayeneleri gerçekleştirmiştir: bir çocuk doktoru, bir ortopedist ve bir dişçi. Muayene sonrası, belediye hizmetleri ailelere çocuğun muayene sonuçlarının birer kopyasını göndermiştir, diğer bir kopya da Ağın merkez ofisine istatistiksel analiz için gönderilmiştir. Şehirlerdeki devam eylemleri için temel oluşturacak olan bu analizin sonuçları Sağlık Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanacaktır. Program bahar 2012'de yürürlüğe koyulmuştur ve hiçbir problem ile karşılaşılmamıştır.

İnsanlarca ve onlar için eylem ve delil

Bu proje, sağlıkta eşitlik ve toplumsal direnç konularında sağlıklı şehirler hedeflerine ulaşmak için tasarlanmıştır. Sektörler arası ortak çalışma ve gönüllüler toplama üzerine dayanmıştır. Ağ bu gönüllülere ne kadar teşekkür etse azdır, programı canlı tutan ve büyük başarı kazanmasını sağlayan onlardır. Her belediye sosyal hizmetler, sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, okullar, doktorlar ve aileler arasında ortak çalışma oluşturmayı başarmıştır. Bu işbirliği ile, Ağ ve şehirler çocukların sağlığı konusunda iyi ve güvenilir istatistiksel deliller ve analizler oluşturabilmiştir. Proje, gücü yetmeyen ailelerin çocuklarının doktorlar tarafından görülmesini sağlamıştır. İnsanlar tarafından insanlar için kurulan bir topluluk olarak çalışınca, büyük işler başarabileceğimizi kanıtlamış olduk.

“Şehirleşme Avrupa'nın yüzünü değiştirmiş, şehirlere vatandaşların sağlık ve hayat kalitesini belirleyen sosyal, çevresel ve ekonomik şartları biçimlendirmede büyük roller vermiştir. DSÖ'nün Sağlık 2020 ve Faz VI DSÖ Sağlıklı Şehirler çerçevesi belediye başkanlarının rollerini tanımlamış ve Yunan Sağlıklı Şehirler ağı bu ajanda etrafında Yunan vatandaşlarının bu zor ekonomik şartlar içerisinde hayatlarını iyileştirmek için birleşmiştir.”

– Georgios Patoulis, Amaroussion Şehri Belediye Başkanı ve Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

“Birinci önceliğimiz sağlıkta eşitsizliklerle mücadele etmektir, çünkü bunlar ekonomik kriz, yüksek işsizlik ve ayrıca sağlık, sosyal ve refah harcamalarındaki önemli kesintiler nedeniyle günden güne artmaktadır. Bu sorun, korunmasız kitleleri korumak için önlemler alan Yunan hükümeti ve Sağlık Bakanlığı için büyük önem taşımaktadır. Kaynakların az olduğu bu zamanda, Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı büyümekte ve faaliyetlerini gönüllülerin katkılarıyla genişletmektedir.”

Yannis Tountas, Sosyal ve Önleyici Tıp Profesörü ve Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı Bilimsel Komitesi Başkanı

“Bir doktor olarak, Koslu Hipokrat hakkında eğitim aldım, 'önlem tedaviden daha iyidir' bakışını başlatan kişidir. İyi bir doktor şehrinin yaşayanlarını sağlıklı tutan kişidir, onları sadece tedavi edecek kişi değil. Bir politikacı olarak, Sosyal refah üzerine kurulu iyi inşa edilmiş şehrin önemi üzerine Aristo'nun Politika kavramlarını takip etmeye çalışırım. DSÖ Sağlıklı Şehirler bize, 153 belediyenin gücünü bu iki amaç için de birleştirmede yardım etmiştir.”

– Ioannis Ladopoulos, Chalandri Belediyesi Encümen Üyesi ve Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı Başkan Yardımcısı

“Ekonomik kriz devam eden bir insani kriz getirmiştir. Yerel toplumlar vatandaşların eylem ve ilişkilerini sosyal yabancılaşmayı engellemek ve dayanışma kavramını bir yaşam biçimi haline getirmek için organize etmek yükümlülüğündedirler. Yerel altyapılar, yerel organizasyonlar, yardım kuruluşları ve vatandaşlar şehirlerimizdeki evsizliği ve açlığı yok etmek için birleşmelidir. Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı hayattaki en önemli şey olan sağlığı korumak için bir çatıdır.”

– Christos Gogos, Byron Belediyesi Başkan Vekili ve Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı Genel Sekreteri

İletişim bilgileri

Sotiris Papaspyropoulos

Genel Direktör

Dionysia Papathanasopoulou

Ulusal Koordinatör

Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı

Atina, Yunanistan

Eposta: info@eddyppy.gr

Ülke bilgileri

Nüfus: 9,9 milyon
Şehir nüfusu: %70
Sağlıklı Şehirlerde yaşayan nüfus: %10

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1989
Üyeler: 18

Geçmiş

Pécs şehri DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağının 1988'deki ilk üyelerinden biridir. Sağlıklı şehirler hareketine katılımının erken yıllarında, en önemli görevlerinden biri Macaristan'da bir ulusal sağlıklı şehirler ağı kurmaktır. 1989'dan itibaren şehirler resmi olmayan şekilde sağlıklı şehirler üzerine ağ kurulumu yaptılar ve sonrasında 1992'de 10 şehir Macaristan Sağlıklı Şehirler Vakfını tüzel bir kişilik olarak kurarak bunu resmileştirdi. 2014 yılında Macaristan Sağlıklı Şehirler Vakfı adını Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfına değiştirdi ve çevre ülkelerde yüksek sayıda Macar azınlığın bulunduğu şehirler için Macar ağına katılma fırsatı sunmayı amaçladı. Bugün Vakfın 19 üyesi vardır. Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı sağlıkla ilgili idari ve profesyonel kuruluşlarla ve ulusal, bölgesel ve yerel bazda STK'lar ile işbirliği yapmaktadır. Ulusal ağın koordinasyon ev sahibi olarak Pécs şehri süregelen bir liderlik göstermiştir.

Organizasyon

Belediye başkanları, Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı Genel Kurulu, idari yapısı içerisindeki üye şehirleri doğrudan temsilileri ile ağın stratejik yönünü belirlemektedirler. Genel Kurul yıllık olarak organizasyonun politik lideri olan bir Başkan ve ağın stratejik yönünü belirleyen yedi üyeli bir kurul seçer. Genel Sekreter (ulusal koordinatör) ve yerel koordinatörler ağın günlük operasyonlarından sorumludurlar. Ağın sekreterliği Pécs'te konuşlanmıştır, ofise finansal olarak katkıda bulunur. Ağın faaliyetleri üyelik ödenekleri ile fonlanır. Sağlıklı şehir ağ çalışmaları 25 yıl boyunca herhangi bir organizasyondan düzenli dış bir destek olmadan yürütülmüştür, bu da Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfını Macaristan'ın eşsiz STK'larından biri haline getirir.

Yüksek standartlara ulaşmak

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı yıllık önceliklerini DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler ağının güncel aşamasının merkezi temaları üzerinden belirler. Vakıf yüksek standartlara ulaşmayı öncelikli sayar ve bu nedenle şehirler için, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler programının gereklilik kriterleri temelinde oluşturulan katı üyelik kriterleri koymaktadır. Vakıf yeni şehirlere bu kriterlere uymaları için yardımcı malzemeler üretmekte ve tüm üyelerine, eğitim ve etkinlikler ile devam eden destek sağlamaktadır.

Şehirler yöntemsel yaklaşımları, en iyi uygulamaları ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı içinde öğrenilen dersleri bu etkinlikler içinde paylaşırlar. Vakıf ayrıca, şehir liderlerine, politikacılarına ve yerel sağlıklı şehir programlarının ortaklarına gerektiği şekilde doğrudan destek sağlar.

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfının ana bir başarısı da DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın desteklediği yöntemleri geliştirme ve uygulamaya koyma olmuştur. Temel ürünler şehir sağlık profilleri ve şehir sağlık gelişim planlarıdır, bunlar Vakfın profesyonel ve finansal desteği ile ağ boyunca tanıtılır ve uygulamaya koyulur. Ayrıca üye şehirlere resmi DSÖ sağlık günleri düzenlemeleri için profesyonel malzemeler sağlayarak da yardım eder.

Ulusal bir ortak

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı içindeki şehirler, yenilikçi sağlıklı şehir yöntem ve araçlarını sağlığın geniş çaplı belirleyicilerinin bütünleşik planlaması için kullanan Macaristan'daki ilkler olmuştur. Bu ağa saygınlık kazandırmış ve geniş bir alandan ulusal ortakların ilgisini çekmiştir. Vakıf, hükümetin sağlık konularındaki tartışmalarında düzenli bir katılımcı olmuştur ve Macaristan Ulusal Sağlık Gelişimi Programı alt komitesindeki ortaklardan biridir. Vakıf ayrıca, diğer ulusal STK'ların üyesidir (örnek olarak Ulusal Dumansız Vakfı). Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfının ortaklarının listesi İngilizce olarak İnternet sitesinde bulunabilir.

İleriye yönelmek

Gelecekte, Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları birliği ile işbirliğini güçlendirerek diğer ulusal ağların iyi pratiklerini öğrenmeyi ve bunları Macar şehirleri ile paylaşmayı dilemektedir.

Forma Gir Macaristan

Arka Plan

Forma Gir Macaristan aşırı kilolu ve obez çocukların sayısını toplumsal düzeyde müdahaleler ile azaltma ve önleme için tasarlanmış bir projedir. Bu ulusal proje bir şehrin Avrupa düzeyi bir proje deneyiminin sonucu olarak kök salmıştır. 2006 ve 2008 arasında Pécs'in Sağlıklı Şehir Derneği başka 25 Avrupa şehri ile birleşmiş ve Avrupa Birliği bütçeli Forma Gir Avrupa projesi içinde üç okulun katılımı ile yer almıştır. Bu dönem boyunca, Pécs projeyi Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı üyelerine birkaç kez sunmuştur. Üye şehirlerin ilgisine göre ve Pécs'teki pozitif deneyimlere dayanarak, Forma Şekle Gir Macaristan'ı 2008'de Novartis Macaristan'ın desteği ile başlatmıştır.

Forma Gir öğrencileri okullar ve ailelerin işbirliği ile çocuklarda obezitenin okul ve toplumun fiziksel ve sosyal çevresindeki nedenlerini etkilemek için aktif olarak dahil etmiştir. Bu çocukların kendi sağlıklarına pozitif değişimler getirecek inisiyatifleri tasarlama ve uygulamaya koyma yeterliliklerini inşa edecek eğitimsel müdahalelere odaklanarak başarılmıştır.

Hazırlık

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı üye şehirleri için projeye katılmaları adına bir iç duyuru yaptı. Çağrı Vakfın üye şehirlerindeki okullara açıldı, ancak yerel sağlıklı şehir proje ofisine başvurmaları gerekiyordu.

Hazırlık safhasında, 11 sağlıklı şehirden 15 okulun başvuruları projede yer almaları için seçildi, proje iki okul yılı sürdü: 2009/2010 ve 2010/2011. Proje bir seri sağlık gelişimi ve sağlık teşviki uygulaması eğitim etkinliğine her okuldan iki koordinatör katılımı ile başladı. İki akademik yıl boyunca, çeşitli faaliyetler okullarda düzenlendi, her iki sene de, projenin ve başarılarının şehirdeki diğer ilgilenen okullara sunmak için Forma Gir Haftası ile sonlandı. Forma Gir Haftaları her şehirde okullar ve toplumdan ilgilenen izleyicilere açıldı.

Bütünsel bir yaklaşım

Ağ ana yöntemi olarak inceleme - vizyon - eylem - değişim adında bir model kullanmıştır. Seçim ve kritik yorumlama gibi yetiler yaratmaya odaklanmıştır. Proje obez çocuklara odaklanmamış ve onları yaftalamamıştır, bunun yerine yemek, beslenme ve fiziksel faaliyetlere yönelik, herkesin hayatında önemli olan bütünsel bir yaklaşımın altını çizmiştir.

Yaşam stilleri üzerinde pozitif etki

Proje sonunda, projenin popülerliği ve farkındalığı dahil, iki okul yılının etkisi üzerine bir anket düzenlendi. Ankete projede olmayan okullar ile Forma Gir okulları arasındaki farkı görmek adına sekiz kontrol okulu dahil edilmiştir. Öğrenciler 2674 form doldurdular. Anketin analizi projenin öğrencilerin hayatı üzerinde bu kısa süre zarfında inandırıcı, pozitif etkiler elde ettiğini göstermiştir.

Gelecek için kaynak

Mali destek olmadan, proje eskisi gibi üst düzey organize bir çerçevede devam ettirilemese de, okullar, organize bireysel sağlık programları düzenlemiştir. Yerel sağlıklı şehir koordinatörlerinden aldıkları bilgilere dayanarak Forma Gir Macaristan'ın yöntem ve deneyimlerini kullanmışlardır.

Çevrimiçi kaynaklar

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı internet sitesi (www.hahc.hu) bilgi ve anahtar belgeler sunmaktadır: (“Sağlıklı Şehirler Hakkında”), üye şehirlere bir liste ve bağlantılar (“Üye şehirlerimiz”), ağ faaliyetleri konusunda son haberler (“Haberler” – sadece Macarca), bir ortaklar listesi ve bağlantılar (“Ortaklar”), ağa nasıl katılabileceği bilgisi (“Nasıl katılırım”) ve ağ yayınları ve DSÖ çevirileri (“Yayınlar” – sadece Macarca)

“Avrupa sağlıklı şehirler hareketinin kurucu üyesi ve Macaristan ulusal ağının merkezi Pécs şehri belediye başkanı olarak, proje içerisinde kişi bazında 1990'dan beri bulunmaktayım.

O zamandan beri birçok ulusal ve uluslararası sağlıklı şehirler konferanslarına ve Herkes için Spor gibi özel uluslararası projelerin diğer toplantılarına katıldım.

Bu nedenle sürekli olarak programın gelişimini izleme fırsatına sahiptim. Sağlıklı şehirlerin çok önemli bir proje olduğuna inanıyorum, vatandaşların hayat kalitesini yükseltmek ve zararlı çevresel sonuçları azaltmak şeklindeki kapsayıcı amacı ile karar vericileri arasında politik eğilimlerinden bağımsız olarak geniş siyasi bir mutabakatın ilgisini çekmektedir.

Son 25 yıldır, Macar ulusal ağının üye şehirleri birçok yararlı DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı araçlarını uygulamaya koymuşlardır. Bunlar arasında sağlık profili hazırlama, şehir sağlığı gelişimi planlama ve yakın zamanda, yerel karar verme süreçlerinde yerel yönetim kararları üzerinde kontrol sağlamak için bir sağlık filtresi olarak sağlık etkisi değerlendirmesi de vardır.

Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliğine üyeliğimiz üye şehirlerimize, yerel karar verme süreçlerinde hazırlıktan uygulamaya kadar vatandaşları dahil etmek için çeşitli etkin yöntemler öğrenme fırsatı sağlamış oldu.”

– Zsolt Páva, Pécs Belediye Başkanı, Macaristan ve Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Birliği Başkanı

İletişim bilgisi

Antonio de Blasio,

Ulusal Ağ Koordinatörü

Macarca Konuşan Sağlıklı Şehirler Vakfı

Pécs, Macaristan

Eposta: egvaralap@mail.datanet.hu

Ülke Bilgileri

Nüfus: 8 milyon

Şehir nüfusu: 92%

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: 52%

Ağ Bilgileri

Kuruluş: 1990

Üyeler: 66

Arka Plan

İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı, Sağlık Bakanlığı ile Yerel Yönetimler Federasyonunun ortak bir girişimi olarak İsrail'de 1990 senesinin Mart ayında yapılan ilk çalıştayın ardından kurulmuştur.

© Israel Healthy Cities Network

1997 senesinden bu yana İsrail ağı Yerel Yönetimler Federasyonu'nun bir birimi olarak örgütlenmiştir ve Sağlık Bakanlığı tarafından fonlanmaktadır. Son iki sene içerisinde bu destek Sağlık Bakanlığı Genel Müdürü ve Yerel Yönetimler Federasyonu Genel Müdürü arasında yapılan bir anlaşma ile desteklenmektedir. Bu anlaşmanın bir parçası olarak Sağlık Bakanlığı tam zamanlı ve profesyonel bir ulusal ağ koordinatörünün masraflarını üstlenmiş ve ayrıca dokuz sağlıklı şehir koordinatörünün maaşlarını finanse etmektedir. Ağ üyeliği tüm şehirlere, bakanlıklara, kuruluşlara ve bireylere açıktır.

Stratejik vizyon

Ağın stratejik odağı, entegre yerel sağlık, sağlık alanında eşitlik ve sürdürülebilir politikaları desteklemektir; ayrıca yerel ihtiyaç ve kaynaklara dayalı bölgesel planları desteklemektedir. Ağ, sağlıklı şehirler ve sürdürülebilir kalkınma yaklaşımlarının altında yatan amaç ve önceliklere dayanan üç yıllık stratejik planlarla bu vizyonunu uygulamayı amaçlamaktadır. Mevcut plan (2013-2015) ağın tüm üyelerinin yer aldığı katılımcı bir süreçle oluşturulmuştur. Her iki senede bir genel kurul toplantısıyla seçilen koordinasyon komitesi ve başkanı bu stratejiyi uygulamakta ve ağın çalışmalarını izlemektedir.

Yenilik ve değişim ortakları

Ağ, Sağlık Bakanlığı'nın stratejik amaçlarının benimsenmesi ve yerelde uygulanması için önemli bir platform sağlamakta ve şehirlere direkt destek ve eğitimler sunmaktadır. Yerel Yönetimler Federasyonu da diğer bakanlıkların girişimlerini iletmek ve koordine etmek için Ağa ayrıca destek olmaktadır. Ağ, Sağlık Bakanlığı ve diğer kurumlarla birlikte kurslar da düzenlemektedir. Derslerden birisi İsrail Tıp Kurumu'na verilmiştir; bu ders, sağlığın geliştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma, ortaklıklar, stratejik planlama ve savunuculuk gibi geniş alanları içeren sağlıklı şehirler hakkında gerçekleşmiştir. Ağın hem ortağı hem de üyesi olan İsrail Tıp Kurumu, tıp doktorları için kurulmuş lider bir mesleki ve akademik kurumdur. Mezun olanlar sağlıklı şehirler içerisinde gönüllü olarak çalışmaktadır. Ağ, Sağlık Alanındaki Eşitsizlikleri Azaltmak için Kurumlar Koalisyonu, Yaşam ve Çevre STK'sı ve Yaşlılar Bakanlığı gibi ulusal

kurumlarla ortaklıklar kurarak etkisini ve nüfusunu artırmaktadır.

Ulusal etkiye sahip direkt yerel destek

Ağ, eğitim ve rehberlik etmeye çok büyük önem vermektedir. Tüm üyelere yöntemsel, prosedürel ve tematik alanlarda eğitimler sunulmaktadır ve farklı disiplinlerden oluşan çalışma grupları tarafından pratik kılavuzlar yerel uygulamaları desteklemek için oluşturulmaktadır. Ağın akademik ve pratik materyalleri geniş ölçekte dağıtılmaktadır ve ulusal bir kaynak olarak görülmektedir.

Eğitimler içerisinde sigara kullanımı, sağlıklı besin, fiziksel aktivite, iklim değişikliğine adaptasyon, fon oluşturma, sosyal pazarlama ve ekip çalışması yer almaktadır. Bu eğitim ayrıca sağlıklı şehir profilleri, dumanlı şehirler, aktif şehirler ve sağlıklı beslenmeye yönelik Ağın pratik hedeflerinin uygulanmasını desteklemektedir.

Ulusal Ağ Koordinatörünün ana rollerinden birisi şehir koordinatörlerine planlama, belirli konulardaki çalışmalar ve yerel yönlendirme komitesi toplantıları gibi ana görevlerinde düzenli ve direkt profesyonel destek sunmaktadır. İsrail Ağı, yerel proje planlarını değerlendirmek ve koordinatörlerin projelerini iyileştirmek için adanmış özel bir komiteye ve bütçeye sahiptir.

Ağın görevlerinden birisi, Ağın genel kurulunun ve yönetim organlarının toplantı ve etkinliklerini organize etmektir. Bu etkinlikler sırasında üye şehirler uzmanlıklara erişebilmekte, deneyim ve elde ettikleri sonuçları paylaşabilmekte ve ağın stratejik yönelimine katkıda bulunabilmektedir. Konferanslar genel halka açıktır ve sağlıklı şehir deneyimlerini yaygınlaştırmak için bir platform işlevi görür.

İlerleme

Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının bir üyesi olan İsrail Ağı, DSÖ Sağlık 2020 stratejisinin ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VI Faz hedeflerinin tüm üye şehirlerinde uygulanması için çalışacaktır. Ayrıca ağın diğer bakanlıklar ve STK'larla ortaklıklarını genişletmek için de çalışacaktır.

Şehir Sağlık Profilleri: Beceri ve değişim için yerel bilgileri artırmak

Bir sağlıklı şehir profili oluşturmak Ağa üyeliğin bir şartıdır ve bir şehrin sağlıklı şehir olma yolundaki ilk adımıdır. Şehir sağlık profilleri esenlik, hastalık prevalansı, sosyoekonomik koşullar, yaşam tarzları, çevre koşulları, hizmet kullanımı ve sağlığa etki eden trafik ve suç gibi diğer faktörlerle ilişkili göstergeler yoluyla halk sağlığını tanımlamaktadır. Sağlık alanındaki eşitsizlikleri tanımlama ve yerel karar vericileri bilgilendirme konusunda temel bir araçtır ve sağlık ve sürdürülebilir kalkınma konusunda uzun dönemli stratejik planların temelidir. Bu önemli belgeler ulusal bir kaynaktır ve şehirler arasında kıyaslama yapılmasına imkan verir.

Kapasite konusundaki eşitsizliklerin tanımlanması

Yerel düzeyde beceri ve veri konusunda farklılıkların bulunduğu görüldüğünden ardından Ağ, şehir sağlık profilleri hazırlamak için şehirlere destek olacak bir kılavuz yaratmak amacıyla bir uzman ekip görevlendirmiştir. Bu kılavuz ilk olarak 1996 senesinde yayınlanmış ve dağıtılmış ve ardından çeşitli zamanlarda (internet sitesini inceleyiniz) güncellenmiştir. Bu kılavuzun uygulanması ise birden çok eğitim ve çalıştayla desteklenmiştir. Fakat zaman içerisinde sağlıklı şehir koordinatörlerinin direkt yardıma ihtiyaç duyduğu görülmüş ve 200 senesinde süreci desteklemek ve kontrol etmek amacıyla bir koordinasyon kurulu oluşturulmuştur.

Ortak bir süreç

İlk adım olarak şehirler, Ağın proje koordinatörü ve uzman ekibiyle birlikte çalışacak bir ekip görevlendirmiştir. Bu ekip içerisinde Sağlık Bakanlığı, Merkezi İstatistik Bürosu, üniversiteler ve nüfus sayımı konusunda bir uzman yer almıştır. Şehirler Ağ ile tüm tarafların rollerini ve yararlanacakları hizmete yönelik ödemeleri tanımlayan bir sözleşme imzalamıştır. Ağın proje koordinatörü, şehir sağlık profillerinin hazırlanması sırasında hem bir kolaylaştırıcı hem de şehir koordinatörüne bir danışman olarak hizmet sunmuştur; koordinatör ise raporun yazımından sorumlu olmuştur. Uzman ekip ise tüm süreci desteklemiştir.

Kaynakları ve uzmanlıkları birleştirmek

Bir yerel nüfus araştırması ile ulusal ve yerel kaynaklardan veriler toplanmıştır. Bu ulusal veriler içerisinde Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Merkezi İstatistik Bürosu tarafından ulusal

ölçekte yayınlanan hayati istatistiklerin, sosyo-ekonomik ve çevresel göstergelerin tamamı yer almıştır. Merkezi İstatistik Bürosu, 22 yaş ve üzeri kişilerden rasgele örneklemeler seçerek her bir şehirdeki nüfus ağırlıklarına göre hesaplamalar yapmaktadır. Sağlık Bakanlığı istatistiksel analizler yapmaktadır. Yerel koordinatör ise belediye kaynaklarından yerel verileri toplamaktan sorumludur. Yerel nüfus araştırması ise eğitilmiş anketörlerin yüz yüze yaptığı mülakatlarla gerçekleştirilmektedir. Nüfus araştırmasının katma değeri sağlık eşitsizliklerinin ve belirleyicilerinin tanımlanmasıdır.

Araştırma, halkın sağlıklı davranış şekilleri, çevre konuları, hizmet kullanımı, koşul ve hizmetlerden memnuniyet derecesi gibi alanlardaki davranışları, fikirleri ve beklentileri hakkında bilgiler sunmaktadır.

“Ma'alot- Tarshiha Belediye Başkanı olarak sağlıklı şehir kavramı ve politikalarını 2001 senesinde kabul ettim. 2012 senesinde şehrimizin ilk sağlık profilini İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı'nın profesyonel yönlendirmesi ile tamamladık.

Şehrimizin sağlık profili Ma'alot-Tarshiha'da yaşayanların sağlık durumu, farklı alanlarda ve farklı nüfus grupları için sağlığın sosyal belirleyicileri ve hakkındaki resmi net olarak görmenizi sağladı. Bu kapsamlı veriler bilgiye dayanarak doğru bir şekilde hareket etmemizi ve şehrimizin ihtiyaçlarını karşılamamıza destek oldu.

Bir sağlıklı şehrin temel bileşenlerinden birisi ortaklıklar içerisinde çalışmaktır ve ben de bu önemli aracı şehrimizin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için kullanıyorum.”

– Shlomo Buhbut, Ma'alot-Tarshiha Belediye Başkanı ve Yerel Yönetimler Federasyonu Eski Başkanı

Çalışmalara yönelik önceliklerin tanımlanması

Şehir çalışma grubu eşitsizliklerin belirleyicilerini ve hassas grupları belediye liderlerine danışarak belirlemektedir. Bu konu şehirler arasında farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin A şehrinde belli bir mahallede oturanlar ve İsrail'e göç eşitsizliklerin nedeni olabilirken, N şehrinde ise o şehre gelen sene ana belirleyicilerden birisi olabilmektedir. Profil rapor olarak ilk belediye başkanına ve üst düzey görevlilere ve ardından da yönlendirme kuruluna gösterilir ve çalışmalara yönelik öncelik alanları belirlenir.

İlerleme

Ağ, şehir sağlık profillerini oluşturma konusunda sekiz şehre destek olmuştur. Araştırma fonlarına erişim Ağın yerel masrafları asgariye indirmesine yardımcı olmuştur. Ağ şu anda beş şehre daha yardımcı olma sürecini başlatmıştır.

Ağın internet sitesi (www.healthycities.co.il)

Aşağıdaki yayınlara erişmek için “Publications” bağlantısına tıklayın. İngilizce yayınlar için “English website” üzerine ve ardından “Publications” üzerine tıklayın:

- Aktif ve sağlıklı şehir (İbranice)
- Sağlıklı ve sürdürülebilir şehir – uygulama kılavuzu (İbranice)
- Dumansız şehir – uygulama kılavuzu (İbranice)
- Sağlık ve sürdürülebilirliğe yönelik planlamanın temeli olarak şehir profilleri
- İsrail’de sağlıklı şehirler (2008)
- Haber bültenleri (İbranice).

©Federation of Local Authorities

“İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı, Yerel Yönetimler Federasyonu içerisinde bir birimdir ve bağımsız ve profesyonelce yürütülmektedir. Yerel Yönetimler Federasyonu bir Sağlık Komitesi oluşturmuştur, bu komite sağlık ile yerel yönetimlerin sağlık alanındaki eşitsizlikleri azaltmadaki rolü hakkında çalışmaktadır. Ağ, komitenin görüşmelerine tam olarak katılmaktadır.

Yerel Yönetimler Federasyonu, ulusal koordinatör ve sağlıklı şehir koordinatörleri ile yakın bir şekilde çalışan ve Ağın politik kavramlarını karar vericilere tanıtmak ve yaymak için bir temsilci seçmiştir.

Ağ aynı zamanda sağlıklı şehir kavramlarının yerel seviyede uygulanmasını kolaylaştırmayı hedefleyen ulusal programlarda Yerel Yönetimler Federasyonunun temsilcisidir. Ayrıca Ağ, yerel yönetimlerin meslek örgütlerinin tamamını kapsayan bir konsorsiyumun da ortağıdır.

İnsanların sağlığını ve yaşam kalitesini artırmak için sağlıklı şehir prensiplerini benimseyen yerel yönetimlerin sayısını artırmayı umuyorum.”

– Haim Bibas, Modiin-Maccabim-Reut Belediye Başkanı ve Yerel Yönetimler Federasyonu Başkanı

İletişim Bilgileri

Milka Donchin

İsrail Sağlıklı Şehirler Ağı

E-posta: milka@hadassah.org.il

Ülke bilgileri

Nüfus: 60.6 milyon

Şehir Nüfusu : %69

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %19

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1995

Üye: 73

Geçmiş ve organizasyon

İtalya'daki sağlıklı şehirler hareketi gayri resmi olarak 1989'da başladı. İtalyan Sağlıklı Şehirler Ağı 1995'te bir şehirler ağı olarak kuruldu, 40 şehir sağlık gelişimi ve hastalık engelleme kampanyalarında çalışma amacıyla ortak bir politik anlaşma imzaladılar. Ağ 2001 yılında kar amacı gütmeyen, bağımsız bir kuruluş olarak yeniden başlatıldı. Bugün Ağ dahilinde 73 şehir vardır ve Ekim 2013'de üyelik bölgeler için açılmıştır.

Ağın ana idare yapısı, genel kurul, politikacılardan (belediye başkanları, encümenler ve belediye danışmanları) oluşur. Genel kurul Ağın politik lideri olacak bir başkan seçer ve üyeleri arasından bir idare komitesi oluşturur. Başkan politikacıların önerilerini uygulamaktan sorumlu teknik komiteyi idare edecek ve yönlendirecek olan bir ulusal koordinatör atar. Teknik komite aynı zamanda DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın da üyeleri olan şehirlerin koordinatörlerinden ve İtalyan Sağlıklı Şehirler Ağı'nın üyesi şehirlerin birkaç koordinatöründen oluşur. Teknik komite genel kurulca seçilir. Ağ üyelik ödenekleri ile fonlanır ve işletilir.

Ağın temel gücü idare komitesinin birleşik liderliğinden, Ağ üyelerinin ortak hedeflere ulaşma bağlılığından, güçlü yerel ve ulusal ortaklıklardan, iletişim faaliyetlerinden ve ulusal kampanyalardan gelir. Ağ sağlıklı bir şehrin belirli bir seviyede sağlığa ulaşmış değil hırslı bir şekilde bunu ilerletmeyi seçen bir şehir olduğunu ciddi bir şekilde inanmaktadır.

© Italian Healthy Cities Network

Hedefler ve çalışma alanları

Ağın hedefleri DSÖ'nün Sağlık 2020 politikası ve Sağlıklı Şehirler programının belirlediği prensiplerden etkilenmiştir: eşitlik, sağlık teşviki, toplum katılımı, sektörler arası eylem ve sürdürülebilirlik. Ağın anahtar çalışma alanları arasında: sürdürülebilir hareketlilik, sağlıklı beslenme alışkanlıkları, fiziksel faaliyet, sağlıklı yaşam tarzları ve çevre ile sağlık arasındaki ilişki, bulunmaktadır.

Ağ şehirlerin sağlık durumunu, şehirlerin harekete geçmesini sağlayan araçlar, fikirler ve projeler elde ederek ve paylaşarak, geliştirmeye çalışmaktadır. Ağ, yerel deneyim ve bilgi toplayarak, analiz ederek ve tekrar edilebilir en iyi pratikleri geniş çapta yayarak sağlık teşviki için ulusal kaynaklar inşa etmektedir.

Şehirlere destek

Ağ, besin ve sağlık gibi sağlık öncelikleri ve antidot krizi gibi sağlık teşviki üzerine uzmanlık ve alışveriş sağlayan yıllık toplantılar önermektedir. Üyelerine projeler ve etkinlikler hakkında teknik destek sağlar ve yerel politikacılar ve sağlıklı şehir personeli için ek eğitim etkinlikleri ve atölyeler düzenler. Ağ bir Sağlık Oscar'ını yenilik, vatandaş katılımı ve taşınabilirlik gösteren projeler sunmuş şehirlere verir.

Ağın internet sitesi şehir sağlık politikaları ve halk sağlığı idaresi üzerine, gazeteler ve yerel durum çalışmaları dahil, kaynaklar sunar. Ağın bülteni yerel aktivitelerin altını çizer ve Avrupa Birliği fonlama ihtimalleri ve sağlık alakalı inisiyatifleri üzerine bilgi verir. Ağ üyelerini, sağlıklı şehirlerin profil ve görünürlüğünü ulusal ve uluslararası alanda yükselterek de daha fazla destekler.

Ortaklıklar

Ağ organizasyonlar ile geniş çapta ortaklıklara sahiptir:

- Ulusal Sağlık Enstitüsü (ISS);
- İtalyan Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CCM);
- FEDERSANITÀ – bir yetkililer ve hastaneler federasyonu;
- İtalyan Belediyeleri Ulusal Birliği (ANCI);
- ANCI Sosyal İşler ve Refah Bölümü; ve
- Shiatzu Ulusal Federasyonu – ağı alternatif tıp ile buluşturan bir ortaklık.

Yerel anlamda, Ağ yerel halk sağlığı bakım şirketleri ve İtalyan bölgeleri ve yerel özel ortaklar ile işbirliği yapar.

İlerleme

© Italian Healthy Cities Network

Gelecek yıllarda, Ağ içindeki ana çalışma odağı DSÖ'nün Sağlık 2020 ve DSÖ Sağlıklı Şehirler programı Faz VI temalarının yerel uygulamaları olacaktır. Ağ Sağlık bakanlığı ile yenilemeyi düşündüğü eski bir ortaklığa sahiptir. Dahası, Ağ İtalya çapındaki ve özellikle ülkenin güneyindeki erişimini arttıracaktır.

İtalyan Sağlıklı Şehirler Aği İnternet Sitesi (<http://www.retecittasane.it>)

Site İtalyancadır ve aşağıdakileri sunar:

- anahtar Ağ belgeleri (“Citta Sane” sonra “Documenti”);
- mevzuat (“STATUTO” sayfanın tepesinde);
- Ağ broşürü (“BROCHURE”); ve
- Haziran 2012'de Sağlık Bakanlığına sunulan, uzun dönem planlama için teklif ve araçlar (“Investire nelle politiche per la salute. proposte e strumenti per una programmazione a lungo termine”).

Politikacılar için sağlık eğitimi

Geniş politik destek ve bağlılık sağlıklı şehirlerin taşıyıcısıdır. Düzenli yerel seçimler politik liderlerin ve yerel idarelerin değişmesine neden olduğundan, Ağ yerel sağlık politikaları üzerine, küresel bağlamda sağlık politikası vizyonu belirleyen bir eğitim kursu geliştirmiştir. Kursun amacı politik liderlerin ve idarecilerin sağlık konularında ve DSÖ hedeflerine erişmekte ortak seviye bir anlayışa ulaşmalarıdır.

İlk basamak olarak, politikacıların ve idarecilerin sağlık konularındaki eğitim ihtiyaçlarını anlamak kursu yararlı ve etkili yapmak için elzemdir. 2010 yılı sonunda, Ağın teknik komitesi 10 potansiyel eğitim alanı temelli bir anket tasarlamıştır:

- sağlık profilleri ve planları geliştirmek
- sağlıkta eşitsizlik
- sağlık etmenleri ve hastalık önleme
- sağlık için şehir planlaması
- enerji etkinliği için ve iklim değişikliğine karşı politikalar
- sağlıklı yaşlanma

- sağlık etkisi değerlendirme
- hayat boyu öğrenme
- sağlıklı hayat tarzları teşviki
- sosyal kaynaşma için politikalar.

Bir kurs hedefi, başlığın kısa bir açıklaması ve bir ilgi derecesi değerlendirmesi her başlık için anket formu üzerinde verilmiştir. Formlar Mart 2011'deki bir ulusal toplantıda dağıtılmıştır ve tüm şehirlere e-posta ile gönderilmiştir. Yaklaşık şehirlerin %70'i anketi geri vermişlerdir ve sonuçlar eğitim ihtiyaçları için büyük ve küçük şehirler arasında, uzun süredir ağın üyesi olan şehirlerle yeni şehirler arasında, ayrıca bölgesel farklar üzerinden birçok değişiklik göstermiştir. Örnek olarak, selden etkilenen kuzey İtalya'daki şehirler iklim değişikliği üzerine politikalara karşı güney İtalya'daki şehirlere kıyasla daha çok ilgi duymaktadırlar, güneyde ise hizmete erişim eşitliği gibi konular öncelik almaktadır.

Anketin sonucu olarak, Ağ ülkenin farklı bölgelerinde 2011 ila 2013 arasında 3-4 gün süren 5 adet ulusal atölye düzenlemiştir. Bu etkinlikler yukarıdaki başlıkları öğrenme ve tartışma fırsatı sunmuşlardır ancak aynı zamanda şehirler arası işbirliğinin başlangıç noktası olmuşlardır. Eğitim için belirlenen alanlara sağlık etki değerlendirmesi, sağlıklı beslenme alışkanlıkları, enerji etkinliği üzerine ve iklim değişikliğine karşı politikalar, sağlıkta eşitsizlik ve çocukların sağlık hakları dahildir.

Anket geliştirme süreci eğitim ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde bir değere sahiptir. Şehirleri, sağlıklı şehirlerin hedefleri ve DSÖ'nün Sağlık 2020 politikasının temaları hakkında bilgilendirmek için eşsiz bir fırsat sağlamıştır. Eğitim anketi ve atölyeler şehirlerce büyük memnuniyetle karşılanmıştır ve Ağ yakın gelecekte süreci tekrarlamayı düşünmektedir.

© Italian Healthy Cities Network

“Bana göre, İtalyan Sağlıklı Şehirler Ağının bir parçası olmak, şehirlerinde halk sağlığını idare etmek için odak noktasında olanlar için deneyim ve fikirleri zenginleştiriyor. Aslında, Ağ'a ait olmak şehirlere sağlık konularında günlük faaliyetler için inisiyatif olarak hareket edecek araçlar, fikirler ve projeler elde etme ve paylaşma olanağı veriyor. Bu, Ağın sağlık teşvikine dahil olması ve sağlık ve önleme zorluklarının çözümü için en iyi çözümü bulma yolunda müdahaleleri durmadan karşılaştırması sayesinde mümkün olmuştur. Son olarak bir politikacı için Ağın parçası olmak vatandaşlarına yerel düzeyde taahhüt anlamına gelir.”

– Simona Arletti, Modena Şehri Çevre ve Sağlıklı Şehirler Politikalarından sorumlu Belediye Başkan Yardımcısı ve İtalyan Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

İletişim bilgisi

Daniele Biagioni

Koordinatör, İtalyan Sağlıklı Şehirler Ağı

Eposta: daniele.biagioni@comune.modena.it;

cittasane@comune.modena.it

Ülke bilgileri

Nüfus: 5 milyon

Şehir nüfusu: %80

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %25

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1994

Üyeler: 23

SUNNE KOMMUNER

WHO's NORSKE NETTVERK

Stratejik ortaklıklar

1992'de, Sandnes Belediyesi DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağının bir üyesi oldu. O vakitler DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyeliğinin bir zorunluluğu ulusal bir sağlıklı şehirler ağı kurmak ve desteklemektir. Sandnes, bazı diğer belediyelerle ortaklaşa olarak, bu inisiyatifi üzerine almıştır.

1993'te 15 belediye, Norveçli Sağlıklı Şehirler Ağının temelini oluşturan bir konferansa katıldılar. Ağ, Norveç Yerel ve Bölgesel Otoriteler Kurumu, Sağlık ve Sosyal İşler Bölümü ve Çevre bakanlığının desteği ile kurulmuştur. Bugün, Ağın ayrıca Sağlık ve Bakım Müdürlüğü - Sağlık ve Bakım Hizmetleri Bakanlığı altında idari bir ajans ve yetkili merci - ile resmi ortaklığı ve kontratı vardır. Müdürlük Ağı yeni fikirleri test edecek ve yerel uygulamalar için yöntemler üretecek bir laboratuvar olarak kullanmaktadır. Ağ bir grup diğer ulusal kurum ile de ortaklık anlaşmaları yapmak için çalışmaktadır.

Organizasyon

Ağın ana idari yapısı genel kuruldur, kurulda her şehir bir siyasi ve idari delege ile temsil edilir. Genel kurul, Ağın yönünü belirleme ve yılın faaliyetlerini onamak için yıllık olarak toplanır. Ağın faaliyetleri idari kurulca düzenlenir, bu kurul üye belediyelerden beş temsilciden oluşmaktadır. Ağ tam zamanlı bir İdari Müdür kullanmaktadır, müdür idari kurulun başına rapor verir. Ağ ana olarak üyelik aidatları ile Sağlık ve Bakım Müdürlüğünden gelen yıllık hibeler ile fonlanmaktadır.

Siyasi liderlik ve sorumluluk

Ağın en büyük gücü üye şehirlerin belediye başkanları ya da başkan yardımcıları olan politikacıların liderliğinden gelmektedir. Örnek bir şekilde liderlik ederek, şehir politikacıları toplu biçimde Ağ'a

güçlü bir sağlık teşviki temsilcisi pozisyonu kazandırmakta ve Ağın kendisini güçlendirerek dışarıdan etkileyerek idare etmektedirler. Ağ yerel politik liderlerinin halk sağlığı konularında sektörler ve bölümler üzerinde hareket etmelerini sağlamak için bir öğretici başlangıç geliştirmiştir (30).

Şehirlerin harekete geçmesini sağlamak

Ağ, Norveç Yerel ve Bölgesel Otoriteler Kurumu ile işbirliği içinde, sağlıktaki sosyal eşitsizliklerin dengelenmesini etkileyecek faktörler üzerine ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi paylaşımını sağlamayı amaçlamaktadır. Ağ doğrudan, bütüncül sağlık teşviki politikalarını disiplinler arası yaklaşım ile toplumları, politika yapıcılarını, pratisyenleri ve idarecileri katarak uygulamaya koymak isteyen yerel ve bölgesel otoriteleri destekler.

Şehirlerin harekete geçmesini sağlayan ve sağlık teşvikinde yeniliklere doğru yönlendiren etkinlikleri ve inisiyatifleri koordine eder. Ortak inisiyatiflerin ötesinde, Ağın İdari Müdürü doğrudan, iki yıllık ziyaretler ve düzenli iletişim ile şehirleri destekler.

Halk sağlığı liderliği için güçlü bir isim inşa etmek

Ağ ismini halk sağlığı konusunda bir lider olarak inşa etmiştir. Norveç'teki en büyük ve en öne çıkan yıllık halk sağlığı konferansını, Norveç Halk Sağlığı İttifakı (kaynakçaya bakınız) ile birlikte organize eder. Gelecekte, Ağın amacı odağını keskinleştirerek, halk, belediyeler, vilayetler ve ulusal hükümet arasında sağlık teşviki için iyi seçenekleri daha iyi etkilemektir. Ağ halk sağlığı ajandasının ve tartışmalarını iyi pratiklerin örneklerinin altını çizerek, Ağın sesini güçlendirmek için daha çok belediye cezp ederek ve Norveç'teki en önemli halk sağlığı ağı haline gelerek etkilemek istemektedir.

Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı İnternet Sitesi (www.sunnekommuner.no)

Ağ kaynakları aşağıdakileri içerir:

- Oy verenler iyi bakın (<http://sunnekommuner.no/ta-vare-paa-velgerne-dine/pdf/kampanje-eng-sunnekommuner.pdf>);
- Yerel ve bölgesel otoriteler için halk sağlığı üzerine önerilerle bir yayın (Norveççe) (www.umb.no/statisk/helse/2012_folkehelsepaatversrapport.pdf);
- Ağ üzerine bir broşür (Norveççe) (http://issuu.com/sunnekommuner/docs/om_sunne_kommuner_2012-utkast6);
- Ağ konferansları ve halk sağlığı konferansı (<http://sunnekommuner.no/arrangement>); ve
- HEPRO ve HEPROGRESS (İngilizce: <http://heprocom.net>) (Kutu 8'e bakın).

Politikacıların sağlık elçileri olmasını sağlamak

Ağ sağlıklı şehirlerin halk sağlığı hedeflerini başarı ile uygulamaya koymanın anahtarının siyasi dahil olma olduğunun farkındadır. Bazı şehirlerde sağlıklı şehirlerin politikacılarca sahiplenilmesinin güçlendirilebileceğini görerek, Ağ yerel karar vericiler için 2012'de bir eğitim programı yaratmıştır. Bu program Sağlık ve Bakım Müdürlüğünden gelen hibe ile fonlanmış ve Ağın İdari Müdürü tarafından koordine edilmiştir.

Orijinal olarak eğitim programının bir yıl içinde uygulamaya koyulması ve ikinci yılın değerlendirmeye adanması gerekiyordu. Ancak, ilginin çokluğu nedeniyle, 2013'e uzatılmıştır. Ağ programın kapsamını 2014'te daha da genişletmeyi planlamaktadır ve ulusal hükümet, STK'lar, diğer yerel ve bölgesel otoriteler ve uluslararası işbirlikçileri dahil etmeyi düşünmektedir.

Eğitim programına birkaç film den ve sunumlardan oluşan bir multimedya sunumu dahildir. Seyirciye - yerel politikacılar - en alakalı halk sağlığı sorunları hakkında daha iyi bilgiler vermeyi hedeflemektedir. Genellikle sunum şehir konseyinde yapılan bir saatlik bir toplantı sırasında verilir ve üyelerin çoğu katılır. Yanında Oy verenlere iyi bakın broşürü olur (30).

Materyaller yerel karar vericilerin tüm politikalarda sağlık kavramı hakkında farkındalıklarını arttırmakta ve eyleme geçme yeterliliklerini yükseltmektedir.

Paket geniş çapta, son ürüne ve sonuçta başarıya çok katkısı olan organizasyonlar ile işbirliği içinde üretilmiştir. Disiplinler ve sektörler çapında en güncel halk sağlığı sorunları kapsanmış ve politikacı dostu bir dil ve yapıda sunulmuştur.

Üye şehirler eğitim paketini sıcak karşılamışlardır. Yayınlanmasından kısa süre sonra Ağ dışındaki şehirler de ilgi göstermişlerdir. Politikacılar için halk sağlığı konusunda farkındalık yaratmak için ve tüm politikalarda sağlık üzerine düşünceyi değiştirmek adına yararlı bir araç olarak geniş kabul görmüştür.

“DSÖ ağının üyesi olmamız durumu, Norveç Sağlıklı Şehirler Ağına sağlam bir zemin ve güvenilirlik sağlamaktadır. Faz V içinden tüm politikalarda sağlık çok önemliydi. Şu anda Norveç'in halk sağlığı çalışmalarının beş prensibinden biri: (1) sağlıkta eşitlik; (2) tüm politikalarda sağlık; (3) sürdürülebilir gelişme; (4) önlemler prensip; ve (5) katılım. Oppegård'da, halk sağlığı yeni mevzuatının bizim yıllardır çalıştığımız şeklin bir kopyası olduğunu söylemeyi seviyoruz.

Ağ içinde farklı aşamalara odaklanmanın Norveç'teki sağlık gelişimini teşvik etmede önemli bir değeri olduğuna inanmak istiyoruz. DSÖ 2003 *Sağlığın sosyal etmenleri. Sağlam gerçekler* (31) raporunun Norveççe çevirisi de merkezi, bölgesel ve yerel halk sağlığı çalışmaları için önemli olmuştur.

Ağın bir üyesi olmak farkındalığı artırır ve günlük işlerimizde bir hatırlatıcıyı temsil eder. Yeni üyeler olarak, Ağ hatırı sayılır bir güce dönüşebilecektir.”

– Ildri Eidem Løvås, Oppegård Belediyesi Başkanı

“Norveç Sağlıklı Şehirler Ağının bir parçası olmak Levanger Belediyesi için çok önemli olmuştur. Özünde, Ağ halk sağlığına ve sağlık geliştirici politikalar ve eylemlere bağlılığı güçlendirmiştir. Dahası, bu Ağın bir parçası olmak halk sağlığındaki idari personeli kendi işlerinde desteklemiş ve onlara ilham vermiştir. Diyalog içinde yakın çalışarak, bu politikacıları yerel bazda sağlık, refah ve sosyal adalet elçileri olarak yetkilendirmek anlamına gelir.

DSÖ Sağlıklı Şehirler Faz V sırasında, Levanger'de sağlık yerel strateji ve pratik geliştirme için çok önemli olmuştur. Örneğin, merkezi sağlık durumu sonuçları ve sağlık için temel etmenler ve toplumumuzdaki ayrıcalıklı ve sosyo- ekonomik imkanları az olan gruplar üzerine verileri analiz ettik. Şu anda, bu zorluklara daha etkin müdahale edebilecek tüm politikalarda sağlık temelli politik stratejiler ve şehir planları üzerinde çalışmaktayız. DSÖ Avrupa stratejisi, Sağlık 2020 ve Ağ'a katılım bu konuda bize rehber ışık tutmaktadır.

Ağ bu günlerde serpilmektedir ve biz büyümeye devam ediyoruz. Levanger Belediye başkanı olarak, bu gelişmenin bir parçası olmaktan gurur duyuyorum. Yerel düzeyde Sağlık 2020'yi uygulamaya koymaya kararlıyız ve Faz VI'yı DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı ile yakın işbirliği içinde geliştirmeyi dört gözle bekliyoruz.”

– Robert Svarva, Levanger Belediyesi Başkanı

İletişim bilgileri

Årstein Skjæveland

İdari Müdür ve Ulusal Koordinatör

Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı

Oslo, Norveç

Eposta: dagligleder@sunnekommuner.no

Ülke bilgileri

Nüfus: 38.5 milyon

Şehir nüfusu: %61

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %18

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1993

Üyeler: 39

Geçmiş ve organizasyon

Polonya'daki sağlıklı şehirler hareketi 1990'ların başında, Sağlık Bakanlığının desteği ile başlamıştır. Polonya Sağlıklı Şehirler Vakfı 1993'de kayıtlı bir STK olarak, 16 üye şehir ile Avrupa'nın en uzun soluklu ulusal sağlıklı şehirler ağlarından bir haline getirecek şekilde kurulmuştur. Bugün ağ değişik büyüklüklerdeki 39 şehir ve kasabadan oluşmaktadır.

Ağın idari yapısı, genel kurul, vakfın stratejik yönünü belirlemek ve kaynak dağıtımını yapmak için yıllık olarak toplanır. Genel kırım her beş senede bir idari kurul seçer. Üyeleri gönüllü olarak çalışan yerel koordinatörlerdir. Lodz şehri vakfın koordinasyon ofisine ev sahipliği yapar.

Ağa katılmak için, şehirler, şehir konseyi kararı geçirmek, Vakfın kurallarına uymayı kabul etmek, bir yerel sağlıklı şehir koordinatörü aday göstermek ve üyelik ödeneğini vermek gibi bir grup kriteri yerine getirmek zorundadırlar. Her şehir, yerel sağlıklı şehir faaliyetlerinden sorumlu olacak bir koordinatör seçer. Ağ operasyon harcamalarını karşılamak için sadece üyelik ödeneklerine dayanır.

Vakfın stratejik amacı yaşayanların sağlığını desteklemek ve sektörler arası sağlık çalışmalarını yerel düzeyde teşvik etmektir. Sektörler boyunca sağlık için sorumluluk teşviki, sosyal etmenler dahil sağlığın geniş etmenlerine tepki ve sağlıktaki eşitsizlikleri azaltmak buna dahildir. Vakfın öncelikleri:

- yaşlılar ve engelliler için destek;
- kanseri önlemek ve erken teşhis;
- alkol, uyuşturucu ve tütün bağımlılıklarını önlemek;
- kalp damar rahatsızlıklarını engellemek;
- sağlıklı yaşam tarzlarını ve sağlık eğitimini teşvik; ve
- çevreyi korumak için eylemdir.

Bütünleşik öğrenme ve paylaşım

Ağ öğrenim ve deneyim paylaşımı için, şehirlerin kendi önceliklerini tanımlama ve onlara göre davranmasını desteklemek hedefli, geniş bir yelpazede seçenekler yaratmaktadır. Vakıf anahtar ortakları ile işbirliğinde yıllık konferanslar düzenlemiştir. Bu etkinlikler Vakfın ulusal ve yerel öncelikleri cevap vermesi, ulusal ve uluslararası uzmanlığı yerel yönetimlere getirmesi ve yerel yönetimlere tek bir ses ile konuşma platformu sağlamak için bir fırsat sunar.

Yakın zamandaki etkinlikler aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- Polonya Ulusal Sağlık Fonu ve yerel yönetimler ile işbirliği içinde, kalp damar rahatsızlıklarını ve diyabeti önleme;
- Lodz'daki Mesleki Tıp Enstitüsü Halk sağlığı Okulu ile işbirliği içinde, sağlık eğitimi ve sağlığın geliştirilmesi;
- 21. yüzyılda diyabet sorunu ve yerel yönetimlerin sorumlulukları; ve
- Orta ve Doğu Avrupa Sağlık Hizmetlerinde Teknoloji Değerlendirmesi Topluluğu ile işbirliği içinde, Polonya'daki Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Ajansı (tüm hükümet hastalık önleme programlarının bilimsel geçerliliğini denetler) gerekliliklerini yerine getirme.

Harekete hazırlık

Politikacı ve personel devri, bireysel olarak sağlıklı şehirlerdeki ilerlemeyi büyük miktarda etkiler. Vakıf, bu yüzden, sağlıklı şehirlerin tüm öğeleri üzerine düzenli eğitimler düzenlemeye büyük önem verir. Bu tip kurslar sağlıklı şehir kavramlarını ve çalışma yöntemlerini; sektörler arası işbirliği; medya ile çalışma; önleyici sağlık için programlar hazırlamak ve değerlendirmek; yerel sağlık stratejileri hazırlamak; fon bulma; ve sosyal pazarlamayı kapsar. Eğitim kursları ayrıca, rahim kanserini, göğüs kanserini, kalp damar hastalıklarını, diyabeti ve bulaşıcı hastalıkları önlemek gibi tematik öncelikler üzerine de düzenlenmektedir.

Ağ şehirler ve kasabalar için alet grupları ve eğitim malzemeleri geliştirerek yerel yönetimleri daha da desteklemektedir. DSÖ Sağlıklı Şehirler belgelerinin Vakıf çevirileri dil engellerini aşmakta ve Polonya'daki yerel yönetimlere uluslararası uzmanlığa erişim sağlamaktadır.

Harekete hazırlık

Vakıf merkezi hedeflerine uygun şekilde, Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı'nın bir aktif üyesi olarak işine devam etmeyi ve Sağlık 2020 stratejisini Polonya'da yerel seviyede politika yapımına içselleştirmeyi hedeflemektedir.

Hibe yarışı

Vakıf, yıllık bir hibe yarışması üzerinden şehirlerdeki yeni faaliyetleri tetiklemek için yenilikçi ve popüler bir yol geliştirmiştir. Vakıf hibe yarışmasını kendi kaynaklarında ve biraz da dış sponsorluklardan fonlar. Vakıf üyelik ödeneklerine dayanan bütçesinin %20'sini yarışma için ayırır. Vakfın üye şehirlerinden organizasyonlar ve kuruluşlara açıktır. Vakıf hibe başvurularını değerlendirmek için olan kural ve kriterleri belirler.

Kurallar

Hibe yarışmasının en önemli kuralları aşağıdakileri içerir:

- Üye şehirlerden gelen başvuru sayısı sınırsızdır, ancak bir şehirden ancak iki proje desteklenebilir.
- Her hibe için bir mali sınır vardır.
- Başvuru sahibi proje giderlerinin en fazla %70'i için başvurabilir. Masrafların geri kalanını organizasyon karşılamak durumundadır - nakit ya da aynı olarak.
- Proje hibenin verildiği yıl Hazirandan Aralığa kadar uygulamaya koyulmalıdır.
- Yerel sağlıklı şehir koordinatörü başvuruyu önermelidir.

Başvuru İçeriği

Hibe başvuruları aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- Başvuranın bilgileri
- projenin mantık zinciri ve amacı
- planlanan eylemler, zaman tablosu ile birlikte
- hedef grup
- masraf hesabı ve mevcut kaynaklar
- beklenen sonuçlar
- Başvuranın benzer bir eylemdeki deneyiminin anlatımı.

Önceki hibelerin temaları arasında:

- rahim kanserini engelleme
- çevre eğitimi
- sağlık ve güvenlik
- sağlıklı beslenme ve fiziksel faaliyet
- yaşlı vatandaşların hayat kalitesini iyileştirme
- hayat kurtarma
- ailelere destek
- çocuk ve ergen sağlığı
- sağlıklı ulaşım
- anne ve çocuk sağlığı
- sosyal dışlanma
- geri dönüşüm bulunmaktadır.

© Municipal Kindergarten No. 39, Łódź, Poland

Değerlendirme

Başvurmamış olan şehirlerden üç koordinatör tüm projeleri değerlendirir. Bir not sistemi yenilikçilik, yerel topluma beklenen sonuçların faydası ve harcama etkinliğini hesaba katar. Her değerlendirenin not listesine göre, projelerin derecelendirme listesi oluşturulur. Vakfın idari kurulu bu derecelendirme listesini hesaba katarak hibeler üzerindeki son kararı verir.

Para kazanan organizasyonun banka hesaplarına, vakıf ile bir sözleşme imzaladıktan sonra aktarılır. Yararlanan Vakfın ofisine, üstlenilmiş eylemleri ve tam bir mali hesabı içeren bir final raporu teslim etmekle yükümlüdür.

Başarılar

1994'den 2013'e 972 adet destek başvurusu vardır ve 153 başvuru desteklenmiştir. Kazananlar yıllık sağlıklı şehirler konferansında duyurulmuştur ve liste Vakfın bülteninde ve internet sitesinde yayınlanmıştır. Tüm desteklenen projelerin raporları bir sonraki sene sağlıklı şehirler konferansında sunulmuştur. En ilgin projeler Vakfın bülteninde yayınlanmıştır.

“Rabka-Zdrój küçük bir kasabadır, ancak Polonya'da, özellikle solunum hastalıkları olan çocuklar için, sağlık tatili alanı olarak iyi bilinmektedir.

Polonya Sağlıklı Şehirler Vakfına üyelik bize başkaları ile deneyimlerimizi paylaşma, onlardan öğrenme ve başarılarımızı anlatma fırsatı vermektedir. Kasabamızın pozitif imajını çizmektedir. Aktif şehirler ailesinin bir üyesi olarak, yerel topluluklarda sağlığı destekleyen yenilikçi tavrı ile, güçlü bir uluslararası hareketin parçasıyız.”

– Ewa Przybyło, Rabka-Zdrój Şehri Belediye Başkanı, Polonya

Polonya Sağlıklı Şehirler Vakfı İnternet Sitesi (www.szmp.pl)

Aşağıdaki Lehçe anahtar belgelere ulaşmak için “Yayınlar” başlığına gidin:

- Polonya'da 15 yıllık sağlıklı şehirler;
- Rahim kanseri önlemede faaliyetler nasıl organize edilir;
- Yaşlılarımızı koruyalım – yaşlılar arasında üst solunum yolları hastalıklarını engellemek için faaliyetler nasıl organize edilir;
- Diyabet – bir 21. yy tehlikesi: diyabet önleme ve erken teşhisindeki faaliyetler nasıl organize edilir;
- Kadınların sağlığı için sosyal pazarlama; ve
- Şehir çevrelerinde fiziksel faaliyeti ve aktif yaşamayı teşvik etmek.

İletişim bilgileri

Iwona Iwanicka

Polonya Sağlıklı Şehirler Birliği Başkanı

Eposta: i.iwanicka@uml.lodz.pl

Ülke bilgileri

Nüfus: 10.6 milyon

Şehir nüfusu: %62

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %25

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1997

Üyeler: 30

Geçmiş

Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı 1992'ye uzanan bir geçmişe sahiptir, ancak bir belediyeler birliği olarak resmi bağlamda kuruluşu, Ekim 1997'de dokuz kurucu şehir ile olmuştur: Amadora, Cartaxo, Coimbra, Leiria, Lisboa, Loures, Oeiras, Seixal ve Viana do Castelo. Bugün Ağ 30 üyeye sahiptir, kuzeyden güneye kadar, Azores ve Madeira dahil. Belediyeler farklı sağlıklı şehir projesi gelişimi düzeylerindedir, ancak bütün üyeler herkes için sağlık prensiplerine ve eşitliği, sağlığı ve hayat kalitesini güçlendirmek için yerel hareketler geliştirmeye aynı derecede adanmışlardır.

Aktif siyasi liderlik

Ağ, politikacıları aktif olarak Ağın idaresine dahil eder. Belediye başkanları Ağın genel kurulunda kendi şehirlerini temsil etmekle yükümlüdürler, ancak bu görevi bir şehir konseyi üyesine delege edebilirler. Genel kurul Ağın yönetim kurulunu üyeler arasından seçer, yönetim aylık olarak toplanır. Siyasi kurul, sağlıklı şehir koordinatörlerinden ve sağlıklı şehir projelerinde yer alan diğer profesyonellerden oluşan bir teknik grupça desteklenir. Bu iki idari yapı da fikir ve en iyi uygulamaların paylaşımı ve ortak inisiyatifler geliştirmek için birer forum sunarlar.

Sağlık için ortak vizyon

Ağın vizyonu sağlıklı şehirler yaklaşımı temellidir ve bu nedenle sektörler arası işbirliği, dayanışma, eşitlik ve sürdürülebilirlik prensipleri ile yönetilir. Ağ, bütüncül, sosyal etmenlere dayanan bir yaklaşım ile sağlık ve hayat kalitesine bakmaya büyük önem verir. Ağın ana hedefleri arasında yukarıdaki konuları paylaşmak ve tartışmak için ilham veren bir forum sağlamak ve ortak sorunlara ortak çözümler üretmek de vardır. Bu bağlamda Ağ, sosyal dışlanma ile savaş, sağlık hizmetlerine erişim ve hassas kitleler arasında sağlığı teşvik etme odaklı projeler ve eylemler geliştirmek ve yaymak için stratejik hedefler belirlemiştir. Ortaklık içinde çalışmak felsefesi, şehirlere, sağlık ve hayat kalitesi için ortak vizyon geliştirme şansı tanır ve yerel sağlık kazanımları için gerekli yenilik ve yaratıcılığı tetikler.

© Municipality of Seixal. Cannot be used for commercial purposes or be reproduced and distributed without permission

Eğitim ile kapasite üretme

Ağın en büyük güçlerinden biri teknik grubun liderliği, dinamizmi ve bağlılığıdır. Bu çalışma grubunun eğitimi bu nedenle Ağ için öncelikli olmuştur. Örnek olarak, 2011 ve 2012'de Ağ, yerel sağlık stratejileri, sağlıkta eşitlik ve sosyal dışlanma gibi başlıklar üzerine eğitimler düzenlemiştir.

Değişim için bir matris

Şehir sağlık profilleri ve şehir sağlık gelişimi planları üzerine Ağ atölyeleri, belediye sağlık profilleri geliştirmek için başlangıç noktası olarak hizmet eden bir ortak belirteç matrisi yaratımı ile sonuçlanmıştır. Belirteç matrisi bir literatür incelemesi ve üye şehirlerin var olan profillerinin analizini takiben üretilmiştir. Çok kullanılan sosyal, sağlık, yaşam tarzı, nüfus, bölgesel, çevresel ve iskan belirteçleri için bir liste, yeni şehirleri kendi sağlık profillerini yaratmaları için destek olması adına oluşturulmuştur.

Gelecek için planlama

Ağ, 2008-2013 dönemini kapsayan stratejik planını değerlendirmektedir. Yeni bir stratejik plan 2015 yılı başlarında tamamlanacak ve Ağ için esasları ve DSÖ'nün Sağlık 2020 stratejisinin ve DSÖ Sağlıklı Şehirler programı Faz VI'nın uygulamaya koyulması için öncelik alanlarını tanımlayacak. Ağ şehirleri Faz VI ana temalarını uygulamaya koymak konusunda destekleyecek eğitim faaliyetlerine yatırım yapmaya devam edecektir.

Ağın İnternet Sitesi (www.redecidadessaudaveis.com)

Aşağıdakiler hakkında Portekizce bilgiler bulunmaktadır:

- projeler: proje ve iyi uygulamaların veri tabanı (“Projetos”);
- yayınlar, sağlık profilleri dahil (“Publicações”);
- sağlıklı şehirler: katılımın gereklilikleri ve avantajları (“Cidades Saudáveis”); ve
- Ağ'a genel bakış (“Apresentação”).
- İngilizce bir yayın mevcuttur: *Networked health – best practices (Sağlık ağları - en iyi uygulamalar)*

Sağlık için Ulusal Yol Haritası

Sağlık eşitsizlikleri günümüzde siyasi ajandanın en büyük zorluklarından biridir ve şüphesiz sağlığın iyileştirilmesi için önceliklidir. Sağlık eşitsizlikleri, sağlık hizmetlerine ve sağlık etmenlerine, özellikle eğitim ve kültür, iş sahibi olma ve sosyal koruma ve sağlıklı hayat tarzlarına eşit olmayan erişimden kaynaklanmaktadır. Sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikleri iyi bilmek, ülke çapında tek tip olup olmadıklarını, hangi dengesizliklerin kaydedilmesi gerektiğini, hangi müdahale önceliklerinin devlet ve yerel yönetim için uygun olduğunu anlamak önemlidir.

Sağlık için Ulusal Yol Haritasının ana hedefleri

Bu yansımayı teşvik etmek için, Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı Lizbon Büyükşehir Bölgesinde, ulusal seviyeye genişleme planı içeren bir Sağlık için Ulusal Yol Haritası geliştirmektedir, haritanın amaçları:

- sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikleri merkezi hükümet ve yerel yönetimlerin siyasi ajandasına koymak;
- Sağlık Bakanlığının ana önlemleri çevresinde ve Ulusal Sağlık Hizmetlerinin ulaştırılması üzerindeki etkilerini tartışmayı desteklemek;
- sağlık üzerinde krizin etkilerini tartışmak;
- sağlık tesislerinin yerleşimi üzerine önerilerde bulunmak ve olası çözümler üretmek; ve
- Sağlık Bakanlığı ile sağlıkta eşitsizlikleri azaltmayı ve beraberinde nüfusun sağlığı ve hayat kalitesini iyileştirmeyi hedefleyen politika ve önlemleri pazarlık etmek.

Yöntemler ve ortaklıklar

Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı Lizbon Üniversitesi Coğrafya ve Alan Planlaması Enstitüsü ve de Lizbon Büyükşehir Alanı İdari Komitesi ile ortaklık kurmuştur. Öncelikli olarak Lizbon Büyükşehir Alanında uygulanacak olan çalışma yöntemleri geliştirerek:

- bölgeyi coğrafi referanslayarak sağlık tesislerinin (tipleri, değerleri ve kapsama alanları) tedarikini analiz etmeyi;
- sağlık tesislerine erişimi tanımlamak için belediye yol haritası ağlarını analiz etmeyi: yolculuk mesafe ve süresi, mevcut toplu taşıma, vb.; ve
- sağlık malzemeleri ve hizmetleri tedarikindeki eksikler, belediye sınırları içindeki sağlık sektörü için nüfus projeksiyon değerleri ve belge ve destek araçları, belediye sağlık profili ve/veya sağlık gelişim planı gibi, konuları tanımlamak

Ayrıca nüfusun ve belediyenin sağlık durumunu daha iyi değerlendirmek için, sağlık etmenlerine bağlı bir grup bilgi ve belirtileri analiz edeceğiz:

- şehir içindeki sağlık problemlerini ve faktörlerini tanımlamak için;
- sağlık iyileştirmeye bağlı ihtiyaçları tanımlamak ve alakalı eylemler için hedefler belirlemek için;
- değişim ve sektörler arası çalışma için tetikleyici olmak için;
- yeni veri ve sağlık belirteçleri için ihtiyacı tanımlamak için; ve
- sağlığı etkileyen konular üzerine kolay anlaşılır şekilde halkı, profesyonelleri ve politika yapıcılarını bilgilendirmek için.

Bu değerlendirme sağlık bilgilerini sistemleştirmektedir ve Sağlık için Ulusal Yol Haritası önerilen halk oturumlarında ele alınacak konuların seçimi için uğraşarak, bölgesel seviyede sağlık eşitsizliklerinin değerlendirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Projeyi Lizbon Büyükşehir Alanında başlatmak ile kazanılan bakış açısı, istenilen veriyi güncellemeyi zor kılan, kendi bölgelerindeki Sağlık Merkezi Gruplaşmalarından bilgi edinmekte büyük kısıtlamalar nedeniyle özellikle ortaya çıkan belirli zorlukların anlaşılmasını sağlamış oldu. Bu soru Lizbon Bölgesel Sağlık İdaresi ile, projeye eşlik etmek ve potansiyel olarak veriye erişimde belediyelerce ortaya konmuş zorlukların bazılarını aşmakta yardım etmek amacıyla bir işbirliği önerisini ortaya koymuştur.

Gelecek için amaçlar

Gelecekte, bu proje diğer belediyeler arası toplumlara da uygulanmalıdır. Stratejik boyut ve ortaklık katılımı ile ulusal seviyeye genişleme düşünüldüğünde, bu proje, 2020'ye doğru Avrupa Birliği İşlevsel Çerçeve Programına fon için başvurmak durumunda kalacaktır. Avrupa Birliği fonlarının incelenmesi de düşünülmektedir, böylece bu projeye, ortak olmak isteyebilecek DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı içindeki şehirlerin katılımı üzerinden uluslararası bir boyut sunulmuş olur.

© Municipality of Seixal. Cannot be used for commercial purposes or be reproduced and distributed without permission

“Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı Sağlık 2020 stratejisini uygulamaya koymak için bir kaynak yaratmakta, bu politika ve sağlıklı şehirler prensipleri arasında bir bütünleştirici yaklaşım kurmaktadır.

Portekiz'de, prosedür değişimleri ve kaynak azalmasına neden olan büyük sosyoekonomik bir kriz içerisinde yaşıyoruz. Elzem mallara ve hizmetlere erişimi etkiliyor ve toplumsal katılımı sınırlandırıyor. Görülebilir fakirleşme işaretleri ve artan zihinsel ve fiziksel acı ile sağlık ve hayat kalitesi üzerinde negatif etkiler kaydettik. Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı kaynakların iyi kullanılması, en iyi uygulamaların teşviki ve sağıktaki eşitsizlikleri azaltmaya olanak sağlayan stratejiler tanımlamak için imkan sunmaktadır. Halk sağlığının yeni fırsatlarını anlayan, sağıkta eşitsizliğe dönüşen sosyal eşitsizlikleri azaltmak isteyen bir akıllı idare geliştirmek yükümlülüğü vardır. Ağın İki Yıllık Forumu, sağığı geliştirmenin şehirlerimizin gündeminde olduğunu

tekrar doğrulamakta ve ortaklıkların, aktif vatandaşlığın ve sağık, eşitlik ve hayat kalitesi için yerel eylemlerin altını bir daha çizmektedir.

Ortakları optimize ederek sağık ve sosyal sektörler arasındaki bağları teşvik eden ve güçlendiren politikalara yatırım ihtiyacı vardır. Sağık ve sosyal konular arasındaki eklemleme sağık eşitsizliklerini azaltmakta, hayatın tüm öğelerinde tam katılım için eşit fırsatlar teşvik etmekte ve sadece en etkililerin değil tüm nüfus gruplarının ihtiyaçlarını karşılayacak önlem ve politikalar üretmektedir.

Ölçülemeyecek kadar pozitif bir yolda, Portekiz'deki sağlıklı şehirlerin son 15 yılı, yeteneklerin ve ortak çalışmaların geliştirilmesine, yenilikçi eylemlere, kurumsal işbirliği ve problemlere yaratıcı tepkilere, ortak vizyonlu stratejik planların geliştirilmesine, değerlendirme ve izlemenin desteklenmesine, Avrupa şehirleri ile deneyimlerin paylaşılmasına ve DSÖ ile ortaklığımızın sağlamlaşmasına yol açmıştır. Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı'nın, daha adil, dengeli ve dahil edici, eşitlik, kardeşlik ve sosyal bağlanma değerlerini tekrardan onaylayan bir toplumun bütünleşik inşası için önemli bir platform olduğuna inanmak için nedenlerimiz var.”

– Corália de Almeida Loureiro, Seixal Belediyesi Encümeni ve Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı İdari Kurulu Üyesi

İletişim bilgileri

Mirieme Ferreira

Portekiz Sağlıklı Şehirler Ağı Koordinatörü

Eposta: rededadessaudaveis@gmail.com

Ülke bilgileri

Nüfus: 146.3 milyon

Şehir Nüfusu: %74

Sağlıklı Şehirlerde yaşayan nüfus: %10

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1996 (Rus Sağlıklı Şehirleri Ağı)
ve 2010 (Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve

Yerleşimler Vakfı)

Üyeler: 44

Rusya Federasyonu'nda sağlıklı şehirlerin 1994'te başlayan uzun bir geçmişi vardır. Rus Sağlıklı Şehirler Ağı, sağlıklı şehirler yepyeni bir kavram olduğu zamanlarda, yönetsel destek ve eğitime odaklanmış şekilde kurulmuştur. Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Yerleşimler Vakfı daha sonra, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyesi olan şehirlerce daha ileri bir uygulama düzeyinde oluşturulmuştur. Toplam olarak iki ağın üye sayısı 44 şehirdir.

Rusya Sağlıklı Şehirler Ağı

1994'te Sağlık Bakanlığı, Rusya Federasyonu'ndaki sağlıklı şehirlerin gelişimi için Sağlıklı Şehirler Destek Merkezinin kurulmasını onaylamıştır. 1996'da Rus Sağlıklı Şehirler Ağı, Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi ve altı şehrin ortak girişimi olarak kurulmuştur. Kurulma etkinliğine Federal Sağlık Bakanlığının bir temsilcisi de katılmıştır. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliği, Rus Sağlıklı Şehirler Ağını 2005'te onamıştır. Destek Merkezi, I.M. Sechanov Birinci Moskova Devlet Tıp Üniversitesi içindeki Halk Sağlığı ve Sağlık Hizmetleri İdaresi Araştırma Enstitüsünde konumlanmıştır.

Bugün, Rus Sağlıklı Şehirler Ağı yerel otoriteler, bir kısım enstitüler, Halk Sağlığı ve Önleyici Tıp Üniversite Rektörlüğü ve bir grup organizasyonlar ve sosyal toplum örgütlerinden oluşmaktadır. Rus Sağlıklı Şehirler Ağı Sağlık Bakanlığı, Sıhhi ve Epidemiyoloji Kontrol Devlet Komitesi, Bölgesel Gelişim Bakanlığı, Mimarlar Birliği, Başkentler ve Şehirler Kurulu ve sosyal toplum kuruluşları ile ortaklık içinde çalışmaktadır. Rus Ağının hedefleri ve öncelikleri DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağıninkilerle uymaktadır ve Rusya Federasyonu'nun politika yapısına uyumlanmıştır.

Destek merkezi, Halk Sağlığı ve Önleyici Tıp Üniversite Rektörlüğü ile işbirliği içinde, sağlıklı şehirler ve DSÖ'nün Sağlık 2020 politikasının uygulamalarında uzmanlar yetiştirmek için yeni fırsatlar yaratmıştır. Örnek olarak, Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi ve Stupino Şehri halk sağlığı belediye okulu adında bir modeli yerel idareler ve toplumlar için eğitim kursları sağlamak için bir yaklaşım olarak geliştirmiş ve test etmişlerdir.

Gelecekte Ağ, yaşamın erken zamanlarındaki sosyal etmenler üzerine çalışmalarındaki, sağlıklı şehirler - aktif şehirler (aşağı bakınız) üzerine stratejik planındaki ve sağlıklı şehirler ve Sağlık 2020 üzerine eğitim kursları vermekteki başarıları üzerine yapılanmayı planlamaktadır.

Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Yerleşimler Vakfı

2010'da, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı içindeki dokuz şehir (Cheboksary, Cherepovets, Dimitrovgrad, Izhevsk, Novosibirsk, St Petersburg, Stavropol, Stupino ve Veliky Ustyug) sağlıklı şehirler pratiklerini etkin paylaşmak için ayrı bir kuruluş oluşturdular. Başlığının da belirttiği gibi, Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Yerleşimler kırsal ve belediye alanlarını, küçük ve büyük şehirleri, cumhuriyet başkentlerini ve Rusya Federasyonu'nun yedi federal bölgesindeki (Merkez, Uzak Doğu, Kuzey Kafkas, Kuzeybatı, Sibirya, Güney ve Volga) merkezi şehirleri de dahil etmektedir.

Sağlıklı şehirler yaklaşımı yerel yönetimlerin ekonomik, coğrafi ve sağlık şartları ve nüfus farklılıklarına rağmen birlikte çalışmalarına yol açmaktadır. Rus Vakfının üyeleri, bölgelerinin sakinlerinin refahı ve sağlığını idare etmek için ortak bir grup prensibe bağlıdırlar. Tüm boyutlardaki yerel yönetimler aktif olarak kendi kanuni ve temsil güçlerini kullanarak, sağlıklı şehir çevreleri yaratmak için politikalar biçimlendirirken, tüm sektörler ve toplumlar ile devamlı diyalog içinde olurlar. Vakfın genel amacı şehirler, bölgeler ve yerleşimlerdeki hayat kalitesini, yerel sosyal ve ekonomik gelişime dair sorulara sağlıklı şehirler modelini takip ederek çözümler bularak geliştirmektir.

Vakıf için anahtar kilometre taşları arasında Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliği tarafından 2011'de onanmak; yıllık DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Konferansı'na St Petersburg'da, Vakfın evinde, ev sahipliği yapmak; 2013'te Vakfın Başkanının, yerel bir sese federal düzey kazandıracak şekilde, Halk sağlığını Koruma Hükümet Komisyonu'na atanması; ve 24 Rus şehrinin katılımı ile 2014 senesinde Tütünsüz Sağlıklı Şehirler projesinin başlatılması (aşağı bakınız).

Vakıf Başkanı Oleg Kuvshinnikov, Vologda Federal Bölgesi Valisi'dir.

Aktif şehirler – Rus Sağlıklı Şehirler Ağı için stratejik bir çerçeve

Sağlıklı şehir koordinatörleri Şubat 2012'de Rus Sağlıklı Şehirler Ağı için, Sağlıklı Şehirler - Aktif Şehirler adı verilen, Ağın geniş bağlamdaki hedeflerine ulaşmak için bir ortak platform şeklinde, bir stratejik çerçeve geliştirmeye karar verdiler. Aktif yaşam Ağı için bir başlık olarak seçilmişti çünkü idarenin her düzeyinde bir öncelik halinde idi. Strateji sağlıklı şehirler, uzman eğitimleri, yeni şehirler cezp etmek ve ortak inisiyatifler ile sonuçlar elde etme çalışmaları için standartları yükseltmek adına amaçlar koymuştur. Sağlık ve refahla alakalı problemlere ortak faaliyetler üzerinden yaklaşım yerel kaynakları korumakta ve delil-bilgilendirilmiş sürdürülebilir müdahaleler ortaya koymaktadır.

Ortaklıklar üzerine kurulu bir gelecek

Ağ, strateji geliştirmek, şehirleri ve geniş bir yelpazedeki ortakları dahil etmek için katılımcı bir yaklaşım kullanmıştır. Bu süreç Izhevsk'de Aralık 2012'deki bir konferansta ortaya koyulmuştur. Izhevsk Sağlıklı Şehir Takımı, Moskova merkezli Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi ve Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler Vakfı (Baltık Bölgesi Sağlıklı Şehirler ve Şehir Sağlığı için DSÖ İşbirliği Merkezi) ortak olarak, çerçeveyi geliştirmek ve desteklemek için etkinlik içinde eğitim atölyeleri düzenlemişlerdir. Izhevsk Şehir Konseyi ve şehir idaresi etkinliğe ev sahibi olarak projeyi desteklemişlerdir. Toplamda, belediye başkanları, yerel idarelerin temsilcileri, fiziksel faaliyet ve spor, eğitim, gençlik politikası, mimari ve şehir planlama, sosyal toplum kuruluşları ve kitle medyası liderleri dahil, yaklaşık 200 kişi katılmıştır. Etkinlik sonrası, daha fazla ağ şehri inisiyatifte katılmış ve stratejik planı benimsemişlerdir.

Planı eyleme dökme adımları

Aşağıdaki adımlar stratejik planı eyleme dökme için uygulanmışlardır.

1. Ağın gelişim ve müdahale alanları için bir çerçeve üzerinden bir vizyona karar verilmiştir.
2. Önemli halk etkinlikleri düzenlenmiştir: bir konferans ve iki atölye, Ağın stratejik planı için bir yapı ve öneriler geliştirmek için düzenlenmiştir.
3. Stratejik plan son haline getirilmiştir: stratejik planın son hali, lider şehir takımı, Izhevsk ve Sağlıklı Şehirler Destek Merkezinin ortak çabaları sonucu hazırlanmıştır.
4. Plan harekete geçirilmiştir: üç şehir eğitim ve pratik etkinlikler yanında planı, vatandaşların katılımı ile başlatmıştır.

Aktif yaşam üzerine odakla, Ağ ve şehirler fiziksel faaliyeti destekleyen ve insanların aktif yaşam tarzları için ihtiyaç duydukları motivasyonu sağlayan bir bilgi ortamı geliştirmeyi amaçlamışlardır. Tüm nüfus grupları ve yerleşimleri içinde fiziksel faaliyeti arttırmak için sağlıklı şehir planlaması adına altyapıları geliştirmek için ortaklıklar inşa edeceklerdir. Bunları içinde okullar, bahçeler, işyerleri, mahalleler, sağlık hizmetleri kurumları, sosyal merkezler ve dinlenme ve sporlar için alanlar olacaktır.

Tütünsüz Sağlıklı Şehirler

Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Yerleşimler Vakfı tütün kontrolü üzerine çalışmalara önem vermektedir ve projeyi 2014 yılında hayata geçirmiştir. Mayıs 2014'te Vakıf ve Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Uzmanları ve Rus Şehirleri Tütün ile Mücadelede adlı bir ortak konferansı DSÖ'nün katılımı ile düzenlemişlerdir. Sonrasında, sektörler arası işbirliği ve tütün tüketimini azaltmaya yönelik tek tip yaklaşım ve sigara karşıtı mevzuatın etkin uygulanmasını sağlamak üzerine, Rusya Federasyonu'nun üç federal bölgesinde (Volga (Dimitrovgrad), Kuzey Kafkas (Stavropol) ve Kuzeybatı (Cherepovets)) ve St Petersburg'da bölgeler arası çalışma toplantıları ve seminerler düzenlenmiştir. Bölümler arası gruplar Vakfın her üyesi içinde yaratılmıştır, liderler ve gönüllüler eğitilmiş ve tütün tüketimini azaltmaya yönelik eylem stratejik planları geliştirilmiştir.

“... Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Yerleşimler Vakfınca yaratılan ve uygulanan proje Rusya Federasyonu için özellikle yeni bir sosyal yaklaşımdır.”

– Veronika Skvortsova, Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı, halk sağlığını koruma için Rus Federasyonu Hükümet Komisyonunun bir toplantısında

“... Sağlıklı şehirler projesi, kısıtlı mali şartlarda mümkün olduğu kadar, alakalı tüm yapıların nüfusun yaşam kalitesini yükseltmek için kapsamlı sosyal programlar yaratma ve uygulamaya koyma hedefli çabalarının koordinasyonunu sağlayan etkin bir mekanizmadır.”

– Oleg Kuvshinnikov, Vologda Bölgesi Valisi ve Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Kırsal Yerleşimler Vakfı İdari Müdürü

“... Sağlığın sosyal etmenleri, uzun vadede, şehir ve bölgesel düzeyde performans değerlendirmesi için belirteçler olarak dahil edilmelidir. Bu, sağlık hizmetleri dışı sektörlerin halk sağlığı konularında eğitilmesi talebini cesaretlendirecektir. Ve bizler de elbette şehirlerimizde sağlıklı şehirler için eğitilmiş insan kaynakları sağlamalıyız.”

– Valentina Muravieva, Stavropol Tıp Akademisi Rektörü, Stavropol Şehri eski Belediye Başkan Yardımcısı ve Rus Sağlıklı Şehirler Ağı ilk Başkanı

“Sağlıklı şehirler, perspektifleri görme ve stratejik bir yol seçme fırsatları yaratmaktadır. Belediye otoritelerinin performanslarını değerlendirirken - iyi sağlık ve iyi eğitime, güvenlik ve sosyal bağlanmaya, ailelere yardım ve yaşlılıkta onurlu yaşama artan bir ilgi gösterilmektedir. Ortak stratejik hedefler bilgi ve deneyim aktifleştirilmesi demektir.”

– Alexander Ushakov, Izhevsk Şehri Belediye Başkanı

İletişim bilgileri

Yulia Abrosimova

Sağlıklı Şehirler Destek Merkezi

Yöneticisi

Rus Sağlıklı Şehirler Ağı Koordinatörü

Moskova, Rusya Federasyonu

Eposta: yulia.abrosimova@gmail.com

Tatyana E. Shestakova

Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Kırsal Yerleşimler Vakfı

İdari Müdürü

Eposta: zgcherepovets@gmail.com

Tatiana Klimenko

Rus Sağlıklı Şehirler, Bölgeler ve Kırsal Yerleşimler Vakfı

Ulusal Ağ Koordinatörü

Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Yardımcısı

Eposta: Klimenko17@mail.ru

Ülke bilgileri

Nüfus: 2.1 milyon
Şehir nüfusu: %56
Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %62

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1992
Üyeler: 14

Geçmiş

Yedi şehir 1992'de başlamış olan inisiyatiflerin üzerine inşa ederek, Sloven Sağlıklı Şehirler Ağını resmi olarak 1992'de kurmuşlardır. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Faz V (2009-2013) sırasında, Maribor'daki Bölgesel Halk Sağlığı Enstitüsü Sloven Sağlıklı Şehirler Ağını desteklemiştir, bu bölgede koordinasyon için Sağlıklı Şehirler Merkezi de kurulmuştur. Slovenya'daki tüm şehirler Ağa yedek üyeler olarak katılmaya davet edilmişler ve 14 şehir ya da belediye Faz V içinde üyelikle ilgilendiğini belirtmiştir. Ağ Faz V içinde resmi olarak kurulmuş olsa da, fazla ağ faaliyeti gerçekleştirilmemiştir. 7 Nisan 2010'da Celje'deki Ağ toplantısı sırasında bilgi ve iyi pratiklerin paylaşımı için bir fırsat sunulmuştur. Ancak, bazı şehirler gençlik ve yaşlı kişilere odaklı sağlıklı yaşam tarzları fırsatları yaratan

birçok aktivite gerçekleştirmişlerdir. En aktif olanlar DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyesi olan Ljubljana ve Celje'dir.

Maribor'daki Bölgesel Halk Sağlığı Enstitüsü ile anlaşma üzerine, Sağlık Bakanlığı Faz V'in uygulamasını, Maribor'daki Bölgesel Halk Sağlığı Enstitüsü'nün ulusal düzeydeki harcamalarını, ulusal koordinatörün Avrupa etkinliklerine katılım masraflarını ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliğine katılım ücretini karşılayarak desteklemeye katkıda bulundu.

Ulusal ortaklık

2009–2013 boyunca, Sağlık Bakanlığı ile bölgesel halk sağlığı enstitüleri arasında, özellikle Maribor'daki Bölgesel Halk Sağlığı Enstitüsü ile, ülkenin ulusal halk sağlığı hizmetleri planını (2008-2013) uygulamaya koymak üzerine bir ortaklık kurulmuştur. Planın, Sloven Sağlıklı Şehirler Ağına bağlı olan ana hedefleri aşağıdakileri kapsar:

- Slovenya'nın sağlık hizmetleri planlama sürecini Avrupa Birliği sağlık stratejisi ile paralel hale getirmek;
- halk sağlığı zorluklarını tanımlamak ve en önemli kronik bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesindeki anahtar alanları belirlemek; ve
- halk sağlığını yeniden düzenlemek için bir ana hat önermek.

enstitüsü vardır. Bu şekilde, Sağlık Bakanlığı ve Sloven Sağlıklı Şehirler Ağı arasındaki ortaklığın doğası yeni dönemde tekrar tanımlanacaktır, böylece bu yeniden yapılanma ve de Slovenya'nın öne çıkan ulusal sağlık stratejisini yansıtmış olacaktır.

Bölgesel halk sağlığı enstitüleri (Maribor dahil) yerel seviyede sağlığı geliştirmek için politikalar ve önlemleri oluşturmak adına profesyonel bir altyapı ve rehberlik sağlamışlardır, bu oluşumlar Ağ tarafından bu şekilde uygulanmışlardır. Yerel sağlık konularındaki bilgileri ile, bölgesel enstitüler çevre ve sağlık için yerel eylem planlarını tasarlama ve uygulamaya koymada ve de hastalıkları izleme ve kontrolde önemli bir rol oynamışlardır.

Ocak 2014'te, bölgesel ve ulusal halk sağlığı enstitüleri yeniden düzenlenmişlerdir ve bugün iki ulusal halk sağlığı

Sağlık için taahhüt vermek

Slovenya'nın nüfusunun çoğu, fiziksel ve sosyal altyapı, sosyoekonomik şartlar ve yaşam tarzı faktörlerinin bireylerin ve yerel toplulukların sağlık durumunu etkilediği şehir ortamlarında yaşamaktadır. Şehirler Ağı katıldığında, Ağın, bu faktörleri uzun vadeli, sağlıklı şehir planlama üzerinden etkilemeyi amaçlayan önceliklerine taahhüdü de içeren bir bildirim imzalarlar. Yerel stratejilerin hazırlanışında şehir idaresinin sektörler arası yaklaşımları ve iş birlikçi yöntemlerinin kullanılması nüfusun sağlığında sistematik iyileşmelere yol açar.

Ağ içinde işbirliği halk sağlığı planlamasındaki deneyimlerin ve iyi pratiklerin paylaşılmasına izin verir. Şehir sağlığı profilleri ve planları üretmekte şehirlerin ortak bağlılığı yerleşimler arası nitel ve nicel kıyaslamaları doğurmakta ve uygulama önlemlerinin etkinliğine doğru bir görüş sağlamaktadır.

Ağın öncelikleri şunlardır:

- erişilebilir toplu taşıma, yaşlılar ve engelliler odak olarak
- sağlıklı yaşlanma
- yanlış ilaç kullanımını engelleme
- akıl sağlığı ve intihar
- hassas gruplarda işsizlik
- fiziksel faaliyet.

Hedefler

Sloven Sağlıklı Şehirler Ağı'nın Faz V içindeki genel hedefleri şehirlerin ve kasabaların çok sektörlü sağlık politikalarını vatandaş katılımı, sağlık teşviki, hastalık önleme, sağlıklı yaşam tarzları, çevre ve sağlığın sosyal etmenleri odaklı olarak uygulamaya koymalarını sağlamak olmuştur.

Yerel toplumlardaki sağlıklı şehir stratejik oryantasyonu aşağıdakileri içerir:

- sağlıklı şehir prensipleri ve hedeflerini benimseme ve pratik uygulama için sürekli destek sağlamak;
- bütüncül planlama sağlayan sürdürülebilir altyapı oluşturmak ve devam ettirmek;
- DSÖ Sağlık 21 halk sağlığı politika çerçevesi ve de sağlık etmenleriyle alakalı tüm Sloven ulusal programları temelli sağlığın gelişimi politikaları ve stratejileri geliştirmek ve
- Sağlık 21'in hedeflerinden en az birini yerel bir öncelik olarak bir şehir ortamında sağlık teşviki yerel programı içinde yerleştirmek.

Avrupa ağ kurulumu ve ortaklık

Maribor'daki sağlıklı şehir koordinatörü, Avusturya ve Almanya'daki ulusal sağlıklı şehirler ağları ile, ağlar arasında bilgi paylaşımının ve Avrupa Birliği'nce desteklenen genel projelerde ortaklığın yolunu bir resmi işbirliği anlaşması imzalamıştır. Maribor'daki Bölgesel Halk Sağlığı Enstitüsü Almanya'daki Landschaftsverband Westfalen-Lippe (Westfalen-Lippe Bölgesel Enstitüsü) ile aşağıdaki projeler ve benzerlerinde yakın çalıştı:

- Geçişte Dikkat et: Avrupa'da ergenlerin sorumlu alkol kullanımı adına stratejiler; ve
- FreeD Goes NET (Özgür bırakılan(uyuşturucu) NETe gider): genç uyuşturucu kullanıcıları için erken müdahale programı.

İlerleme

Ağ Faz VI için (2014-2018) yeni bir koordinasyon modeli ortaya koyacak, içinde ulusal koordinatör bir üye şehirde yerleşik olacak. Pozisyon şehirden şehre beş yılda bir aktarılacaktır. Fikir koordinasyon sorumluluklarını bir insan takımını içinde paylaşmak ve koordinasyon görevini kişi bazlı durumdan çıkarıp daha kurumsal bir hale çevirmektir.

Ağ sağlığı geliştirmek ve sağlıkta eşitsizliği azaltmak için hedeflerine odaklanmaya devam edecektir. Faz VI sırasında, Ağ DSÖ'nün Sağlık 2020 stratejisine göre, tüm politikalara sağlığı yerleştirmeye ve yerel ve ulusal programları bağlamaya odaklanarak çalışacaktır. Öncelik alanları içinde; çocuklar ve gençlik; obezite; akıl sağlığı; madde bağımlılığı; sağlıklı yaşlanma; ve fiziksel faaliyet olacaktır.

Çevrimiçi kaynaklar

Sloven sağlıklı Şehirler Ağı Maribor'daki Sağlık Bölümü internet sitesi yoluyla bulunabilir (www.zzv-mb.si/zavod_center_zdravstvenega_varstva_prebivalstva-oddelek-03.html).

Diğer kaynaklar:

- Geçişte Dikkat Et (www.lwl.org/LWL/Jugend/lwl_ks/Praxis-Projekte/Take_Care_Start/?lang=en);
- FreeD Goes Net (www.lwl.org/LWL/Jugend/lwl_ks/Praxis-Projekte/Projekt-Archiv/international/Fgn-english/?lang=en); ve
- Ljubljana Şehri, geniş bir yelpazede sağlıklı şehir yayınları İngilizce erişilebilir olarak (www.ljubljana.si/en/municipality/publications).

Ljubljana: inşa edilen çevrenin erişilebilirliğini arttırmada bir rol model

© City of Ljubljana archive

Ljubljana şehri aktif olarak sağlıklı şehir ortamı fikrini takip etmekte ve şehir planlamasında eşitlik, dahil etme ve erişilebilirlik prensiplerine odaklanarak tasarlamaktadır. Bu odak şehrin fiziksel ve duyuşsal engelli insanları üzerine politikalarına yansımış ve bu politikalar yüklü miktarda ilgi ve fonlama almışlardır.

Ljubljana Şehri tarafından özellikle altı çizilen bir öge, doğrudan etkilenen insanlardan ve de bu konularda çalışan profesyonellerden doğrudan girdi alarak, inşa edilmiş çevreye erişim engellerini sistematik olarak kaldırmak ve yenilerini yaratmaktan kaçınmaktadır.

Bu 20 yıldan uzun zamandır bir şehir esası olmuş ve Mimari ve İletişimsel Engellerinin Yok Edilmesi Konseyi adlı belediye başkanı danışman yapısı bu konudaki çalışmaları koordine etmiş ve gözlemlenmiştir.

Erişimi artırmak için ilk kapsamlı şehir stratejisi 2008'de benimsenmiştir. Bu strateji (2008-2010) Sloven Engelli Çalışanların Vakfı'nın Engelli İnsanlara Tam Uyan Belediye adlı ulusal kuruluş projesinin bir parçası olarak üretilmiştir. Şehir tarafından benimsenen pratik önlemler aşağıdakileri içerir:

- indirilmiş kaldırımlar ile sınırsız erişim;
- görme engelliler için hissedilebilen yollar;
- alçak tabanlı ya da açılan rampalı otobüsler;
- otobüs duraklarında kör alfabesi ile işaretler, sesli ve görüntülü otobüs durağı anonsları;
- engelliler ve bakıcıları için ücretsiz toplu taşıma;
- yaya alanları ile toplu taşıma arasında iyileştirilmiş bağlantılar; ve
- internet üzerinde, telefon ve mesaj ile ulaşılabilen bilgi sistemleri.

© Ljubljana Pharmacy archive

Avrupa Engelliler Günü etkinliğinde, Avrupa Komisyonu engelliler için en erişilebilir şehirlere Erişim Şehir Ödülü verdi. Ljubljana 23 Avrupa ülkesinden 114 şehir arasında 2012'de ödül için başvuranlardan biriydi. Şehir sekizinci oldu ve toplu taşıma altyapısına ve şehir merkezine artan erişimi dolayısıyla özel olarak değinildi.

İletişim bilgileri

Liza Zorman

Sağlık Bakanı

Ljubljana, Slovenya

Eposta: liza.zorman@gov.si

Ülke bilgileri

Nüfus: 46.7 milyon

Şehir nüfusu: %78

Sağlıklı Şehirlerde yaşayan nüfus: %41

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1988

Üyeler: 149

Geçmiş ve ortaklık

İspanya Avrupa'daki en eski sağlıklı şehir ağlarından birine sahiptir. Sağlıklı şehirler İspanya'ya ilk olarak 1986'da, DSÖ, Sağlık ve Tüketici İşleri Bakanlığı ve İspanyol Belediyeler ve Vilayetler Federasyonu'nun düzenlediği bir toplantıda tanıtıldı. 1988'de İspanya Sağlıklı Şehirler Ağı sekiz üye ile birlikte resmen kuruldu.

Ağ, İspanyol Belediyeler ve Vilayetler Federasyonu'nun sağlık konularındaki görev gücü içerisinde bir kısımdır ve Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı ile ortaklığını sürdürmüştür. Ağ ayrıca Beslenme Gözlem Ağı ile beslenme ve fiziksel faaliyet üzerine işbirliği yapmaktadır.

Organizasyon

Ağ genel kurulca idare edilir, kurul iki yılda bir toplanır ve Ağın iki yıllık çalışma planını onaylar. Ağ üye şehirlerden gelen 13 siyasi temsilci ve de Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı temsilcisinden oluşan bir idari komiteye sahiptir. Bu komite genel kurulca anlaşılan projeleri geliştirir ve günlük kararlar alır. Ağ üyelik ödenekleri ve Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı'nda proje fonları ile finansman sağlamaktadır.

Stratejik hedefler

Ağın değişmez hedefi, DSÖ Sağlıklı Şehirler programını İspanya'da kurmak, sürdürmek ve uyumlamaktır. Ağ bireyler için sağlık eğitimini derinleştirmenin altını çizer, böylece sağlık konusundaki bilgilerini arttırabilirler ve ihtiyaç duyduklarında yardım isteyebilirler. Ağ, sektörler arası işbirliğini ve vatandaş katılımını çevre yaratmak için karar verme süreçlerinde güçlendirerek sağlıklı yaşam tarzlarına geçişe yol açmanın elzem olduğunu düşünmektedir.

Ağın genel hedefleri arasında:

- İspanyol Belediyeler ve Vilayetler Federasyonu üyelerini Ağın faaliyetlerine dahil etmek;

- en iyi uygulamaların yayınlarının da dahil olduğu, sağlıklı şehirler üzerine bir takas kurumu sağlamak ve diğer anahtar İspanyol ve uluslararası organizasyonların yayınlarını erişilebilir hale getirmek;
- şehir hayatı ve sürdürülebilir gelişme üzerine araştırma ve eğitimi cesaretlendirmek ve yönlendirmek;
- katılımcı şehirler arasında sağlık gelişimi ve koruması üzerine işbirliği ve ortak çalışmayı teşvik etmek;
- Ağ içinde bulunan şehirlerin sayısını arttırmak;
- sağlıklı şehirlere yerel bağlılığı güçlendirmek ve paylaşımı teşvik etmek bakış açısıyla konferanslar ve toplantılar düzenlemek;
- şehirler arasında doğrudan bir iletişim aracı olarak bir internet sitesi sürdürmek;
- kamu ve özel ortaklıklar kurmak ve geliştirmek; ve
- sektörler arası inisiyatifleri toplum katılımı ile uygulamak için yerel kapasiteyi güçlendirmek, bulunmaktadır.

Anahtar konular

Geçmiş senelerde, Ağ sağlığın sosyal etmenleri üzerine kurulu yerel sağlık politikaları kurmak üzerine odaklanmıştır. İspanya'nın şehirler yaşam tarzlarını iyileştirmek, fiziksel faaliyeti teşvik etmek, zararlı maddelerin kullanımından kaçınmak, cinsel yolla bulaşan hastalıkları önlemek ve hayat kalitesini geliştirecek şehir ortamları geliştirmek üzerine odaklanılmışlardır. Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı'ndan gelen mali destek şehirlerin bu konularda önemli sayıda projeleri uygulamaya koymasını sağlamıştır.

İspanyol Sağlıklı Şehirler Ağı İnternet Sitesi (www.recs.es)

İspanyolca kaynaklar arasında:

- iyi pratikler (www.recs.es/descargas/BP_C_Saludables.pdf);
- sağlığın sosyal etmenleri (www.recs.es/documents/docs/jornadas/JornadasCH.pdf); ve
- belediye sağlık programları (www.recs.es/descargas/Documentacion_Jornada_Dic_2011.pdf), bulunmaktadır.

Sağlıklı yaşlanma: yaşlı insanlar arasında sağlıkla alakalı hayat kalitesi belirteçleri değerlendirmesi

Sağlık ve yaşlanma arasındaki ilişki, yüksek bağlı olma oranları ve artan sağlık ve sosyal bakım masrafları dahil, iyi belgelenmiştir. Yüksek düzey sosyal iletişim ile, iyi bir hayat kalitesi sağlamak hayata yıllar ekler ve kamu harcamalarının düşmesine katkıda bulunur. Ağ kırılganlık ve çöküşü engelleme ve yaşlılara dost şehirler yaratma amacındaki bir aktif yaşlanma projesi içinde 10 şehir bir araya getirdi.

NUPHYCO projesi, İspanya'daki belediyelerdeki yaşlı insanların beslenme durumunu, fiziksel, etkili, bilişsel ve sosyal durumlarını değerlendirmeyi hedefleyen bir sağlığa ilişkin hayat kalitesi çalışmasıdır. Proje bir Ağ şehri olan Villanueva de la Cañada'da yapılan pilot proje temellidir.

Pilot çalışma yaşlı insanların ihtiyaçlarına ve yerel hizmetlerin bu ihtiyaçları ne kadar karşılayabildiğine dair gerçek bir iç görü sunmuştur. Sonuçlar yerel idarenin uygun politikalar geliştirmesini ve yaşlı insanların beldedeki hayata daha aktif olarak katılmalarını sağlayacak ve en önemlisi sağlık durumları ve hayat kalitelerini iyileştirmeye katkıda bulunacak inisiyatifleri yürütmesini sağlamıştır. Ağ, şimdi projeyi ulusal seviyeye çıkartmaktadır, projenin bireyler ve yerel nüfus üzerindeki odağını korurken, İspanya'daki yaşlanan nüfus içindeki fonksiyonel kayıp problemi üzerine daha geniş bir etki yaratmaktadır.

“Ağın içinde çalışmak eylemi güçlendirir ve şehirlere ortak hedefleri yerel durumlara uyumlamakta, vatandaşların hayat kalitesini yükseltmek amacı ile ve ilaç kullanımını azaltmaya katkıda bulunarak, yardımcı olur. Daha genç nüfus ile ve okullardaki çocuklarla çalışmak, beslenme alışkanlıklarını ve fiziksel faaliyetleri sağlıklı yaşam tarzlarına doğru yönlendirmekte önemlidir. Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı ile yakın işbirliği belediyelere, özellikle obeziteyi azaltmak ve sağlıksız alışkanlıkları değiştirmekle ilgili projeleri hayata geçirmekte yardımcı olmaktadır. Fiziksel faaliyeti teşvik etmek, madde kullanımını azaltmak ve sağlıklı beslenmeyi geliştirmek bulaşıcı olmayan hastalıkları engellemek için genel plandır. Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığı'nın da katılımcı olduğu genel kurulumuzda onaylanan, iki yıl için eylem planımız bu konuları, şehirlerin bütüncül ihtiyaçlarını ve Bakanlıkça uygulanan yıllık eylemleri hesaba katar.

İspanya'da çocukluk dönemi obezite artışı özellikle alakalıdır. Şu anda, okullarda ve yerel seviyede insanların yeme alışkanlıklarını değiştirmek için ve fiziksel faaliyeti çocuklar, ergenler, yaşlı insanlar ve aileler arasında teşvik etmek için çok çalışıyoruz. Kötü diyetler, oturarak yaşamak ve alkol ve uyuşturucu gibi maddelerin kullanımı ile bağlantılı hastalıkların gelişimini engellemek ve obeziteyi azaltmak üzerine bir amaç var. Ağın gelecekteki işi önemlidir. Şehirleri desteklemeye, deneyim ve bilgi paylaşmaya devam edeceğiz, çünkü bu bizi güçlendirir ve vatandaşlarımızı hedef alan sağlık projelerimizin günlük gelişiminde bize yardımcı olur.”

– Luis Partida Brunete, Villanueva de la Cañada (Madrid) Belediye Başkanı ve İspanyol Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

İletişim bilgileri

Luis Manuel Partida Brunete

Villanueva de la Cañada (Madrid) Belediye Başkanı

İspanya Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

İspanya Belediyeler ve Vilayetler Federasyonu

Madrid, İspanya

Eposta: ciudades.saludables@femp.es

Ülke bilgileri

Nüfus: 9.7 milyon

Şehir nüfusu: %85

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %45

Ağ bilgileri

Kuruluş: 2004

Üyeler: 19

Arka Plan

İsveç Sağlıklı Şehirler Ağı 2004'te altı şehrin ortaklığı ile kurulmuştur. Bu şehirler, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI çerçevesinin konuları ve İsveç'in halk sağlığı politikasının 11 hedef bölgesi etrafında bilgi toplamak ve paylaşmak ihtiyacı duymuşlardır. Ağ bir STK olarak kurulmuştur ve bugün, altı üye şehrin siyasetçilerinden oluşan politik kurulunca idare edilmektedir. Kurulun başkanı ve üyeleri yıllık olarak seçilirler. Ağın maaşlı bir yarı zamanlı koordinatörü vardır. Ağ 2013'e kadar küçük bir hükümet hibesi ile işlemiştir ve şimdi ise çoğunlukla üyelik ödenekleri ile fonlanmaktadır.

Sürdürülebilir gelişime doğru sistematik yaklaşımlar

Ağın kapsayıcı amacı, sistematik yaklaşım ve eylemler üzerinden, sağlık ve refahı iyileştirmektir. Ağ liderlik, yönetim ve organizasyon üzerine uzun vadeli sektörler arası politikalar ve planlar ile odaklanır. Ağ yerel ve bölgesel seviyedeki müdahalelerin daha büyük etkiye sahip olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır. Politikacıları ve profesyonelleri kendi zorunluluklarını daha iyi yerine getirmeleri için destekler ve ilham verir. Ağ, stratejik işler için erişilebilir bilgiyi seviyesini inşa eder ve bunu diğerlerine yayar.

Stratejik ağ kurulumu

Ağın en önemli özelliği üç alt ağıdır, bunlar stratejik olarak (1) sağlıklı şehir planlama ve tasarımı, (2) sosyoekonomik sağlık yatırımları üzerine bakış açıları ve (3) sağlıklı yaşlanma ve nüfus yapısı gelişiminin zorlukları üzerine odaklanmışlardır. Üye şehirler bu gruplara yüksek düzey adanmışlık göstermişlerdir, bu da çoklu sektörel profesyonel katılımı arttırmıştır. Alt ağların toplantıları, geniş bir yelpazedeki profesyonellerin kendi projelerini uygulama konusunda destek araması, iyi ve kötü pratikleri analiz etmesi ve diğerlerinin deneyimlerinden bilgi edinmesi fırsatlarını sunmaktadır. Ağ dersler düzenler ve şehirlerin karmaşık süreçleri nasıl idare edeceklerini öğrenebilecekleri ortamlar sağlar.

Ulusal bir tavır geliştirmek

Ağ kendi uzmanlık alanlarında artan bir şekilde bir ulusal ortak olarak görülmektedir. Yeni İsveç Halk Sağlığı Ajansı'nın atalarından biri ile birkaç proje uygulamak için çalışmıştır ve sağlıkta eşitlik üzerine İsveç Yerel Yetkililer ve Bölgeler Vakfı ve İsveç Halk Sağlığı Ajansı ile bir buluşma yeri ayarlamaktadır. Ağ ayrıca İsveç Ulusal İskan, İnşaat ve Planlama Kurulu, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, üniversiteler, STK'lar, mimari ofisleri ve özel inisiyatifler ile de işbirliği yapmaktadır. Bu şekilde toplumda güçlü bir tavır geliştirmektedir.

Ağ ilerledikçe, üyeliği daha katılımcı yapmaya, ulusal seviyede yeni ortaklar dahil etmeye ve uzun vadeli liderlik, idare ve sektörler arası yönetim zorluklarını çözmek için yöntemler adına sağlık sektörü dışına bakmaya önem vermeye çalışacaktır.

İsveç Sağlıklı Şehirler Ağı İnternet Sitesi (<http://healthycities.se>)

İngilizce'de basit bilgiler için “In English”e tıklayın. Ayrıca bakınız Utanförskapets ekonomiska sociotop [Sosyal dışlanmanın ekonomisi] (www.healthycities.se/wp-content/uploads/2013/08/rapport-f%C3%B6rstudie-ia.pdf).

Küçük şehir alanlarında sosyoekonomik analiz – bir ön çalışma

Ağ küçük şehirleşme alanları içinde, sağlık eşitsizliklerinin ekonomik bedeli üzerine güçlü bir dosya hazırlamak için, sosyoekonomik analiz sürdürmüştür. Çalışma, DSÖ Sağlıklı Şehirler programı Faz V içindeki tüm politikalarda sağlık ana hedefine ulaşma çabası ile yapılmıştır.

Değiştirilecek Engeller

Ağ sağlığın sosyal etmenleri üzerine eyleme geçmek adına üç kilit zorluğu tanımlamıştır.

Görünmezlik

Birden çok sektörü içeren sağlığın sosyal etmenleri üzerine bir sektör içerisinde alınan kararların tam etkisi, ya iyi anlaşılmamakta ya da hiç hesaba katılmamaktadır. Bu genellikle bu konular bir sektörün idare sistemi içinde görülemediği için ve kısa vade bütçe sorumluluğu silo sistemi ile izlenemeyeceği için olur. Bu şekilde, sağlığın birçok etmeninin uzun vadeli etkileri sistematik olarak gerçek değerlerini ve önemlerini kazanamamış olurlar veya tümüyle görmezden gelirler.

Sorumluluktan kaçınma

Bir sektör bir bütçeye bağlı belirli bir sorumluluğa sahip olmadığında, eyleme geçme sorumluluğundan bağımsız olur. Bu sosyal ve ekonomik sağlık etmenlerinin ihmalini arttırır.

Küçük kararların tiranlığı

Karar vericiler kendi sorumlulukları çerçevesinde ellerinden gelenin en iyisini yaparlar ve birçok pozitif karar alırlar. Kısa vadede, kendi bölümleri içerisinde bunların pozitif etkileri olur ancak uzun vadede, topluma bir bütün olarak büyük bedelleri olan öngörülemez sonuçları olabilir.

Engelleme ve erken müdahalenin, karar vericilerin ve profesyonellerin haleflerine bıraktıkları bedeli, zaman geçtikçe hızla artmaya meyillidir. Bu tarz idare, sorumluluktan muaf olma bilgisi içinde bedellerin görünmezliği ile sürdürülür.

Sonraki adımlar

Ağ bu işi sağlıkta sosyoekonomik yatırım alt ağı aracılığı ile daha da geliştirecektir. Birçok şehirde, politikacılar hali hazırda sağlıkta sosyal yatırım üzerine toptan idare yaklaşımını benimsemeye kar vermişlerdir. Diğer şehirler, ilk seferinde yenileme yatırım bedelinin gelecekteki sosyoekonomik harcamalarda azalmaya bağlı olduğu daha küçük şehirleşme alanlarında işe başlamışlardır.

“İsveç dünyadaki en dinamik ülkelerden biridir ve bizler toplumumuzun güvenli, dinamik, çekici ve sürdürülebilir kalmasını sağlamak zorundayız. İsveç Sağlıklı Şehirler Ağı, belediyeler, bölgeler ve vilayetler arasında deneyimleri yayarak işleri kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Bir deneyim, fikir veya vizyon, eğer daha fazla içinde yer alırsa daha iyi hale gelir. Deneyim birçok insan için bir ders olur, fikir daha çok kişi tarafından algılanır ve vizyon paylaşılabılır!

Bugün ve gelecekte, gelişim elimizdeki kaynaklar temelinde ortaya çıkacaktır. Ağın işi sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik ile iç içedir. Şehirler sosyal sürdürülebilirlik odak olacak şekilde planlanmalıdır. Bu sosyal eşitlik, cinsiyet eşitliği, sağlık ve eğitim için iyi şartlar hakkındadır.

Sağlıklı Şehirler DSÖ'nün bir parçasıdır ancak aynı zamanda Avrupa Birliği sağlık işleri ile de iç içedir. Bizim rollerimiz, sağlık konularının belediyelerimiz ve bölgelerimizde şehir planlamasında bir başlık olmalarını sağlamak ve iyi teklif ve deneyimlerden avantaj elde etmektir. Avrupa Birliği'nin 2020 için stratejisi (Avrupa 2020), Avrupa Birliği ülkelerinde daha fazla iş ve büyüme yaratmak için bir büyüme ve iş yaratma stratejisi ve Sağlık 2020 sağlıklı şehirleri işi için önemli ilham kaynaklarıdır.”

– Mohamad Hassan, İsveç Sağlıklı Şehirler Ağı Başkanı

İletişim bilgileri

Kerstin Månsson

Koordinatör

Helsingborg, İsveç

Eposta: kerstin.mansson@helsingborg.se

Ülke bilgileri³

Nüfus: 76.6 milyon

Şehir nüfusu: %77

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %40

Ağ bilgileri

Kuruluş: 2005

Üyeler: 49

Sağlık Bakanlığı ilk olarak 1993'te sağlıklı şehirleri Türkiye'ye getirmiştir, fakat 2005'te 10 şehir Sağlıklı Kentler Birliği'ni resmi bir kurum olarak kurmuştur. Bu kurucu belediyeler bir resmi platformun, üye şehirlerini şehir sağlığını geliştirmede ve vatandaşları için daha iyi ortamlar yaratmada desteklemek adına gerekli olduğunu düşünmüşlerdir. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyeleri, Sağlık Bakanlığı, il sağlık müdürlükleri, üniversiteler, profesyonel odalar ve STK'larla işbirliği içinde çalışmaktadır. 2014'te Birlik 49 üyeye ulaşmış ve yaklaşık Türkiye nüfusunun 30 milyonunu kapsar hale gelmiştir.

Sağlık için bir vizyon

Birliğin 2005-2020 stratejisi Birliğin vizyon ve misyonunu ortaya koymaktadır. Genel olarak Birliğin vizyonu Sağlıklı Şehirler Hareketini Türkiye'de yaymak ve geliştirmektedir, bunu ise sürdürülebilir kalkınma, iyi yönetim ve sosyal destek prensipleri ışığında şehirlerin sağlığı planlamanın içine yerleştirmelerine yardımcı olarak başarmayı amaçlamaktadır. Birlik sosyal, ekonomik, fiziksel, kültürel ve eğitimsel koşulların şehirlerde 2020 itibarıyla iyileşmesini hedeflemektedir. Daha doğru şekilde Birliğin misyonu:

- şehirselle ve çevresel eşitsizlikleri azaltmak;
- yoksullukla mücadele;
- deneyimleri paylaşmak ve yaşanabilir ve sağlıklı şehirler yaratmak için işbirliğini arttırmak;
- deneyimleri aktif olarak paylaşmak, problemlere kafa yormak ve en iyi uygulamaları geliştirmek;
- sağlık, ulaşım, planlama, çevre ve altyapı üzerine ortak projeler geliştirmek;
- ulusal ve uluslararası seviyelerde üyeleri temsil etmek ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağlarının deneyimleri, araçları ve rehberliğini yaymak;

© Turkish Healthy Cities Network

³ Bu sayılar Türkiye İstatistik Kurumunun 31 Aralık 2013 tarihli verileridir (33). 2012'de şehirlerde yaşayan nüfus oranı %77,3'tür. Orandaki ani yükselmenin nedeni yeni 14 büyükşehir belediyesinin kurulması ve belediye sınırlarının 30 büyükşehirde kasaba ve köyleri içerisine alacak şekilde genişletilmesidir.

- yüksek kaliteli şehir altyapısı olan, çevreye, insan sağlığına ve kültürel varlıklara saygılı yaşanabilir ve modern şehirler yaratmak; ve
- 2020'de 60 şehir hedefi ile sağlıklı şehirleri Türkiye çapında yaymak.

Organizasyon

Birliğin karar verme yapıları bir Meclis, bir Encümen ve bir Başkanlıktan oluşur. Sekreterlik Birliğin günlük işlerini yürütür ve altısı Bursa Büyükşehir Belediyesinde çalışan ve Birliğe atanmış olan yedi personel ile çalışır. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı arasında en çok kaynağa sahip olanlardan biridir. Tamamen aidatlardan oluşan kendi kaynaklarıyla işlemektedir. Bu ise birliğe önemli bir güç katmaktadır.

Sekreterlik, akademisyenler ve eski politikacılardan oluşan bir danışma kuruluyla desteklenir. Birliğin mevcut Başkanı, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Recep Altepe'dir.

Fark yaratmak için şehirleri desteklemek

Birlik, üyelerinin büyük desteğinin sağladığı değer nedeniyle güçlüdür. Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı'nın akredite edilmiş bir üyesi olmak Birliğin güvenilirliğine katkıda bulunmaktadır. Birlik geniş bir yelpazede şehirleri destekleme ve Türkiye'de sağlıklı şehirler farkındalığını arttırma faaliyetleri düzenlemektedir.

Koordinatörler ve politikacılar için yıllık eğitim etkinlikleri ve her sene iki konferans düzenlenmektedir. Konferanslar sağlıklı şehirlerin her aşamasının ana başlıkları ve hedefleri hakkında düzenlenir. Her sene, üyeler arasındaki etkileşim ve deneyim paylaşımı seviyesini yükseltmek için dört kategoride en iyi sağlıklı şehirler projeleri yarışması düzenlenir. Bütün konferanslar ve yarışmaların sonuçları yayınlanarak üyelere dağıtılır.

Kendi yayınlarını yaratmanın yanında, Birlik ayrıca DSÖ yayınlarını tercüme etmekte ve üyelerine dağıtmaktadır. Birlik ayrıca Kentli adında, 1000 kopya basılan ve Türkiye'deki yerel yönetimlere dağıtılan, 3 aylık bir dergiye sahiptir.

İl sağlık müdürlükleri ve akademik kurumlar ile yayınları ve konferansları destekleyen ve ayrıca araştırma için veri paylaşan iyi düzey bir işbirliği vardır.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği İnternet Sitesi (<http://www.skb.org.tr/english>)

Tüzük, üyelik kriterleri ve organizasyon özellikleri bilgilerine “Hakkımızda” kısmından erişilebilir.

Türkiye kent sağlık göstergeleri

Birlik, sağlığın sosyal ve ekonomik koşullar, şehir planlaması, yoksulluk, göç ve hayat şartları ile belirlendiğini ve bu nedenle sadece sağlık sektörünün sorumluluğunda olmadığını bilmektedir. Sağlığı geliştirmek için öncelikle kendi durumumuzun bu faktörlerin bir sonucu olduğunu bilmemiz gerekir. Sadece bu bilgiyi edindikten sonra, daha iyi bir geleceğe giden güçlü bir strateji yaratabiliriz.

Yerel kanıtlara dayalı çalışmaların yolunu açma

Birlik bu düşünceler ışığında bir grup şehir sağlığı göstergesi yaratmak ve Türkiye'nin 81 ilinin tamamından veri toplamak için 2012'de bir proje başlatmıştır. Her gösterge için tüm şehirlerin durumunu görsel olarak belirten ve uzman analizleri içeren haritalar kullanılmıştır. Bu göstergelerin belediyelerce hizmetleri planlarken ve proje tasarlanırken kullanabilmesini sağlamak bir hedef olarak belirlenmiştir. Ayrıca her göstergeyi projenin gelecekteki çalışmalarına rehberlik sağlaması için analiz etmek adına tanımlar, formüller ve yöntemler yaratmak da bir amaçtı.

Ortaklıkları harekete geçirmek

Birlik Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Bölümü ile bir sözleşme ve Bursa Büyükşehir Belediyesi Coğrafi Bilgi Sistemleri Müdürlüğü ile Kent Sağlık Göstergeleri projesi haritalarının hazırlanması için bir protokol imzalamıştır. Projenin başlangıcında, var olan kent sağlığı göstergeleri ve diğer sağlık ve sosyoekonomik göstergeler, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı, Türkiye İstatistik Kurumu, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve diğer organizasyonlardan toplanmıştır. Bu göstergeler karşılaştırılmış ve analiz edilmiştir ve nüfus hareketleri, eğitim, sosyoekonomik durum, sağlık, çevre, ulaşım, kültür ve sanat başlıklarında 75 sağlık göstergesi oluşturulmuştur. Çalışmanın gelecekte tekrarlanabilir olmasını sağlamak için her göstergeye yönelik standart tanımlar, hesaplamalar ve formüller oluşturulmuştur. Bu göstergeler beş senede bir güncellenecektir.

Birlik daha sonrasında, 81 ilin valiliklerinden ve belediyelerinden bu göstergelere yönelik verileri talep etmiştir. Bu veriler kalite ve standartlar bakımından farklılıklara sahip olduğundan karşılaştırılabilir bulunmamıştır. Her belediyenin farklı veri toplama yöntemi ve farklı gösterge tanımı olduğu için, standartlaştırılmış verinin kısa zamanda yaratılamayacağı görülmüştür.

© Turkish Healthy Cities Network

Yukarıda bahsedilen ulusal kurumlardan alınan ek veriler bu nedenle yerel bilgileri desteklemiştir.

Çalışma sırasında toplanan bütün veriler, coğrafi bilgi sistemleri ile haritalar yaratmak için kullanılmıştır. Son halini alan kitap, Türkiye Kent Sağlık Göstergeleri Eylül 2013'te basılmıştır. Her şehrin durumunu harita üzerinde gösterge ile görsel olarak raporlamaktadır, böylece kolay anlaşılır ve tüm sektörlerce kullanılabilir hale gelmiştir. Birlik, kitabın değişimi tetikleyebileceğine ve delillerle bilgilendirilmiş eylem için yol gösterebileceğine inanmaktadır. Farklı sektörler arasındaki işbirliğini artırabilecek bir kaynaktır.

© Turkish Healthy Cities Network

“Obezite önlenabilir bir ölüm nedenidir. Diyabet, yüksek tansiyon ve yüksek kolesterol hep obezite ile alakalıdır. Ancak bu salgınla nasıl savaşabiliriz? Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı olarak biliyorum ki, şehirlerimizi tasarlama şeklimiz obezite ile savaşta büyük önem taşımaktadır. Sağlıklı beslenme ile birlikte aktif bir yaşam bizim ana gücümüz olacaktır. Şehirlerimizi tasarlarken, insanların aktif olmasını kolaylaştıracak şekilde yapmalıyız. Spor alanları, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, aktif seyahati destekleyen toplu taşıma sistemleri ve insanları dışarı çıkmaya, yürümeye ve aktif olmaya çağıran bir şehir tümüyle belediye başkanlarının elindedir.”

– Recep Altepe, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı, Şubat 2013, Bursa/Türkiye, bir konferans sırasında

“DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI içinde, belediye başkanlarının sağlığı geliştirme konusunda daha büyük rolleri olacaktır. Omuzlarımızdaki yükü

sadece Avrupa'da %69 ve Türkiye'de %75 olan şehirde yaşama oranlarına bakarak görmek kolaydır. Sağlığın belirleyicileri hem fiziksel hem de sosyal çevrelerdir. Biz, belediye başkanları, yeşil alanlara ve rekreasyon alanlarına erişimi arttırarak, hava ve su kalitesini ve toplu taşıma kalitesini iyileştirerek, gürültü ve çevre kirliliğini azaltarak, eşitlik ve adaleti arttırarak sağlığı geliştirmek konusunda tüm sorumluluk ve fırsatlara sahibiz.”

– Recep Altepe DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Çalışma ve Teknik Konferansı'nda, 20-22 Eylül 2013, İzmir, Türkiye

İletişim bilgileri

Murat Ar

Müdür ve Ulusal Koordinatör

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği

Bursa, Türkiye

Eposta: murat.ar@skb.org.tr

Birleşik Krallık

Ülke bilgileri

Nüfus: 63.7 milyon

Şehir nüfusu: %80

Sağlıklı şehirlerde yaşayan nüfus: %13

Ağ bilgileri

Kuruluş: 1987

Üyeler: 27

Geçmiş

Sağlıklı şehirlerin Birleşik Krallık'ta 25 yıllık bir geçmişi vardır. Birleşik Krallık şehirleri DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın tüm aşamaları boyunca güçlü bir bağlılık ve liderlik göstermişlerdir. Birleşik Krallık'taki sağlıklı şehirler 198'den beri ağ kuruyor olsalar da, resmi bir yapı ve koordinasyon bulunmamaktaydı. 2011'de Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı, İngiltere Sağlık Bölümü ve Kuzey İrlanda Halk Sağlığı Ajansının fonlaması ile kurulmuştur. Kuruluşundan beri, Ağ, sürekli dahil olma ve gelişme üzerinden ağ kurulumu ile üyelerini destekleme ana amacını destekleyecek yapılar ve mekanizmalar yaratmak için çalışmıştır. 2011'den beri, Ağ Lancashire Merkez Üniversitesinde bir ana ofiste bulunan tam zamanlı bir koordinatörün desteği ile gelişmiştir. Daha yakın zamanda, koordinasyon fonksiyonu bir Ağ üyesi olan Newcastle şehir Konseyince ev sahipliği yapılacak şekilde taşınmıştır. Bugün Ağ üyelik ödenekleri ile fonlanmaktadır.

Ağın üyeliği Birleşik Krallık boyunca tüm yerel otoritelere, şehirler ve kasabalara yıllık üyelik ile açıktır. Ağın üyesi olmak için yerel otoriteler, şehirler ve kasabalar Ağın kriterlerine uyduklarını göstermek zorundadırlar. Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı, sağlıklı şehirlere prensipleri ve yaklaşımlarına bağlı ve hareketin içinde bulunmaya istekli geniş bir yelpazede şehir ve kasabaları dahil etmek için üyeliğini genişletmek için çalışmıştır. Sonuç olarak Ağın üye sayısı 14'ten 27'ye çıkmıştır.

Sağlık gelişimi için dinamik bir platform

Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı üyelerine, tüm politikalarda sağlık ve sağlıkta eşitliği yerleştirmeye, kendi nüfuslarının sağlığını iyileştirmeye ve halk sağlığı ve sürdürülebilir gelişim için güçlü bütüncül bir ses geliştirmeye kararlı, dinamik ve destekçi bir şehirler ve kasabalar ağının parçası olma fırsatını sunmaktadır.

Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı hedefleri:

- Fikir, deneyim ve en iyi uygulamaları paylaşma yoluyla öğrenme ilerletme ve kapasite inşası;
- Sağlıklı şehirler hareketi katılımını genişletme;
- Ortaya çıkan halk sağlığı sorunlarına karşı yenilikçi yaklaşımlar geliştirme ve test etme konusunda üye şehir ve kasabalara destek verme; ve
- Sağlık, refah, eşitlik ve sürdürülebilir gelişme için güçlü bütüncül bir ses olma – yerel, bölgesel, ülkesel ve ulusal politikaları bilgilendirme ve etkileme.

Ağın bugüne kadarki en büyük başarısı, zinde bir ulusal yapı ve idare sistemi kurmasıdır. Gücü, üyeleri arasında ve diğer ulusal organizasyonlarla öğrenme ve bütüncül eylem destekleme kapasitesinde yatmaktadır.

Üyeler anahtar faydalar

Birleşik Krallık ve Avrupa'nın kalanından öğrenme ve en iyi uygulamalar

Üyeler, anahtar politika önceliklerini uygulamada daha ileri olanlardan öğrenme ve öğrenmeyi ve en iyi pratikleri yayma şanslarına sahiptirler. Ayrıca sağlıklı şehirler hareketi içinde aktif olan diğer ülkeler içindeki yerel ve ulusal seviye politika ve pratikleri destekleyen fikir ve deneyimlere erişimleri vardır. Şehirler DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı alt ağlarından öğrenmeye dahil olabilir ve erişim kazanabilirler.

Bilgilendirme, araç kitleri ve rehber belgeler

Üye şehirler, yerel uygulama ve yeniliği desteklemek için bilgi boşluklarını doldurmak adına geliştirilmiş geniş bir yelpazede malzemeye erişime sahiptirler.

Politika geliştirme

Ağ, anahtar politika konularındaki Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı'nın pozisyon bildirilerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak fırsatlar sağlar. Şehirler, Avrupa seviyesinde politika geliştirme ve uygulamaya dahil olabilir, böylece yerel planlama ve eylemi bilgilendirirken bir yandan da yukarı doğru etki ederler.

İşbirlikçi yenilik ve yaratıcılık

Şehirler diğer şehirler ve kasabalarla, yenilikçi ve yaratıcı müdahaleler ve programlar geliştirmek, paylaşmak, test etmek, düzeltmek ve uygulamak için işbirliği içinde çalışma fırsatına sahiptirler. Ayrıca Birleşik Krallık ve Avrupa'nın geri kalanındaki şehirler ve kasabalardaki ulusal sağlıklı şehirler ağları ve DSÖ ile işbirliği yapan merkezlerin uzmanlık ve liderliklerine erişim potansiyeline de sahiptirler.

Temsil

Şehirler tüm politikalarda sağlık ve sağlıkta eşitliği ulusal düzeyde, Ağa katılım ve onu daha güçlü bir ortak ses ve değişim aracı olarak inşa ederek, savunma fırsatına sahiptirler. Ağ, ortak öncelikler ve yaklaşımların üye şehir ve kasabalarca kabulü üzerinden yerel temsili güçlendirme potansiyeli sağlar.

Gelecek Yön

Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı'nın gelecek yönü Sağlık 2020'yi Faz VI anahtar hedef ve temalarına yoğunlaşarak uygulamaya koymaya odaklanmak olacaktır. Bu Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı'nın bir değerlendirmesi ve iletim yapılarının sürekli gözden geçirilmesi ile desteklenecektir.

Ağın İnternet Sitesi (<http://www.healthycities.org.uk>)

Kaynaklar arasında:

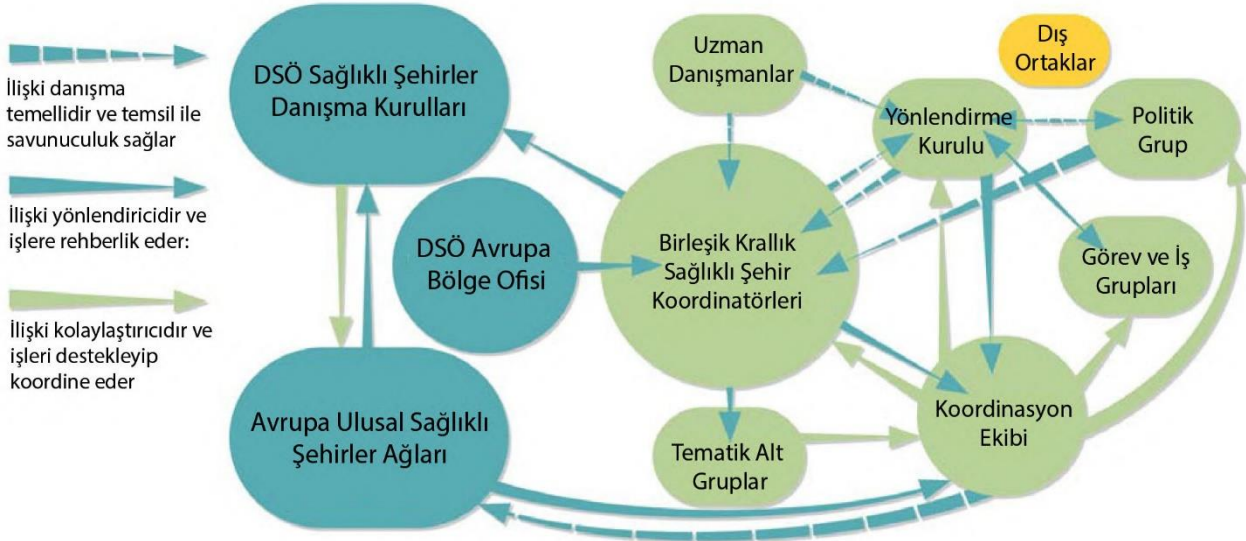
- Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı bilgi kitapçığı (www.healthycities.org.uk/healthy_cities_brochure/index.html);
- Ağın yönetim yapıları: “Ağ Hakkında”; ve
- Arşiv: önce “The Healthy Cities movement” sonra “History”.

Sağlıklı Şehir liderliği için zinde yapılar

Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı sağlıklı şehir yaklaşımlarının başarılı uygulaması için zinde yapıların; tüm sağlık ve yaşam koşulları öğelerine hitap etmek için yenilikçi eylemlerin; ve Birleşik Krallık, Avrupa'nın geri kalanı ve ötesindeki şehirler arasında yoğun bir ağ çalışmasının gerekliliğini kabul eder. Bu güçlü bir ağ yapısı, aleni bir politik taahhüt, liderlik, kurumsal değişim ve sektörler arası ortaklıklar gerektirmektedir.

Ocak 2013'te, Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı Yönlendirme Grubu, kendisi dahil Ağın idari yapılarının daha geniş bir üye grubu danışmanlığı ile potansiyelinin üzerine çıkması için gözden geçirilmesi kararı almıştır. Bu gözden geçirme, diğer ulusal sağlıklı şehirler ağlarına kendi organizasyon yapıları üzerine danışmayı içermektedir. Şekil 1'deki organizasyon şeması, ortaya çıkan yapıyı ve her grubun yapının bütünü ile ilişkisini göstermektedir. Şehir üyeleri ağ faaliyetinin merkezi odağıdır.

Şekil 1. Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı Yapısı

Ağ uygulama mekanizmaları

Bu yapıyı desteklemek ve dinamik bir ağ oluşturmak için aşağıdaki mekanizmalar geliştirilmiştir.

Ağ toplantıları

Yıllık en az üç toplantı yapılır, iş konuları, DSÖ güncellemeleri, pratiklerin paylaşımı, meslektaş desteği ve eğitim atölyelerini kapsar.

Temalı öğrenme etkinlikleri

Yıllık en az üç adet etkileşimli eğitim ve kapasite oluşturma atölyeleri ve usta sınıfları düzenlenir. Örnekler: toplum gelişimi; yaş dostu şehirler; planlama ve sağlık; toplum dayanıklılığı ve varlıklar; refah reformu ve sağlık; ve sanat, kültür ve sağlık.

İnternet sitesi

Geçmiş bilgileri, kaynak ve durum çalışmaları için aranabilir bir veri tabanı, toplantılardan raporlar ve sunumlar ve alakalı bağlantılar.

Bilgilendirme, araç kitleri ve rehber belgeler

Ağ üyeleri ve daha geniş boyutta sağlıklı şehirler hareketinin varlıklarını üzerine çeken taleplere cevap olarak malzemeler geliştirilmiş, üretilmiş ve dağıtılmıştır. İnternet sitemizde "Kaynaklar" altında, 20 mil hız sınırları, dumansız çocuk oyun alanları ve alkol için alt ücret limitinin dahil olduğu örnekler bakınız.

İnternet Seminerleri

Seminerler her yıl yapılır, başlık konuları ve temaları üzerine uzman girdilerini etkileşimli diyalog ve tartışma ile birleştirirler.

Alt gruplar ve işbirliği

Odaklı alt gruplar ve işbirliği belirli paydaş grupları (koordinatörler, yerel politikacılar ve akademisyenler) destekler ve paylaşılan öğrenmeyi ve merkezi sağlıklı şehirler temalarını ve yaklaşımlarını (sağlıklı planlama, toplum gelişimi ve yaş dostu şehirler ve kasabalar gibi) kolaylaştırır.

Açık erişimli konferans aramaları

Açık erişimli konferans aramaları üyelere birbirlerini öncelik konuları ve kaygılar konusunda destekleme ve tartışma fırsatı sunuyor.

Danışmanlık cevapları

Ağ politika ve gelişmeler üzerine sınırlı sayıdaki alakalı ulusal danışmanlıkları yürütür ve koordine eder - örnekler, halk sağlığı çalışma gücü stratejisi ve alkol kaynaklı suçları ve anti sosyal davranışı azaltmak için hükümet politikası gibidir.

Ağ desteği ve gelişme

Ağ üyelerini, sağlıklı şehirleri işlerini güçlendirmede ve dinamik ve etkin işleyen bir ağ daha da geliştirme ve sürdürmeyi kolaylaştırmada destekler.

Newcastle Şehir Konseyinde merkezi olan Ağ Koordinasyonundan destek

Ağ Koordinasyonu:

- Yönlendirme grubunu üyelerin kararı ile zinde idare yapıları geliştirmesinde destekler;

- Yönlendirme grubu ile ortak çalışarak Ağ için sürdürülebilir fon güvenceye almaya çalışır;
- Politikacılar Grubunu koordinatörler ve politikacılar ile destekler ve geliştirir;
- Ağ katılmaya ilgi duyan yeni başvuruları ve yeni üyeleri destekler; ve
- Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağını Avrupa seviyesinde temsil eder ve DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı ve Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağının yıllık iş toplantılarına katkıda bulunur.

“DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağının ve Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağının üyesi olmak bize, yerel olarak yaptığımız şeyler ile ulusal ve uluslararası alanda olanlar arasında bağ kurmak için mükemmel bir fırsat tanıdı.”

– Eamon O’Kane, Sağlıklı Şehir Koordinatörü, Derry-Londonderry

“Swansea’nın DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyesi olma yolu, Swansea’daki sağlığın ve refahın geliştirilmesi ve sağlıktaki eşitsizliğe temelden müdahale etme çabalarını tazelemek için kolaylaştırıcı bir faktör olmuştur. Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı üyeliği ve Birleşik Krallık’taki diğer sağlıklı şehir koordinatörleri ile kurulan bağlantılar çoktan çok yararlı olduklarını kanıtladılar.”

– Nina Williams, Sağlıklı Şehir Koordinatörü, Swansea

“Glasgow sağlıktaki eşitsizlikleri ile mücadele etmeye ve özellikle bu zor zamanlarda en hassas insanlarımızı korumaya halen kararlıdır. Sağlıklı şehirler hareketine katılımı desteklemeye devam ediyoruz ve bu yılki DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Sağlıklı Şehir Çevresi ve Tasarımı Alt Ağının bir toplantısına ev sahipliği yapmaktan özellikle gururluyuz. Umarım ki, Avrupa’daki benzer şehirlerden çok şey öğreneceğiz ve kendi deneyimlerimizi de Faz V boyunca paylaşacağız.”

– Russell Jones, Sağlıklı Şehir Koordinatörü, Glasgow

“Sheffield Şehir Konseyi bir şehrin sağlığındaki eşitsizliklerin ve eksikliklerin sadece tüm sosyal, ekonomik ve çevresel cephelerde birde koordineli bir çaba ile savaşılabileceğini kabul etmektedir. Yerel birer idareci olarak, bizler bu zorluklara müdahale etmek için doğru konumdayız. DSÖ Sağlıklı Şehirler programı bize son delilere dayanan bir çerçeve sunmuştur, içinde etkin stratejiler ve operasyonlar geliştirilebilir.”

– Chris Shaw, Sağlıklı Şehir Koordinatörü, Sheffield

İletişim bilgileri

Helen Wilding

Koordinatör

Politika ve İletişim Takımı

Newcastle upon Tyne,

Birleşik Krallık

Eposta: UKHCN@newcastle.gov.uk

1. Declaration of Alma-Ata. International Conference on Primary Health Care, Alma-Ata, USSR, 6-12 September 1978. Geneva: World Health Organization; 1978 (http://www.who.int/publications/almaata_declaration_en.pdf, erişim 3 Haziran 2015).
2. Ottawa Charter for Health Promotion. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 1986 (<http://www.euro.who.int/en/publications/policy-documents/ottawa-charter-for-health-promotion>, 1986, erişim 3 Haziran 2015).
3. Health21: the health for all policy framework for the WHO European Region. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 1999 (European Health for All Series, No. 6).
4. Agenda 21. New York: United Nations Division for Sustainable Development; 1992.
5. Goumans M. What about healthy cities networks? An analysis of structure and organisation of national healthy cities networks in Europe. Maastricht, Netherlands: Research for Healthy Cities Clearinghouse; 1992 (RHC Monograph Series No. 3).
6. National healthy cities networks in Europe. 3rd ed. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe; 1997.
7. Farrington J. The state of national healthy cities networks for healthy cities. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 1997.
8. Healthy cities. Strengthening action for health for all at the local and city levels in the European Region of WHO. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 1998.
9. Action framework and terms of reference (2000–2002) – Network of the European National Healthy Cities Networks. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2000.
10. Terms of reference and accreditation requirements for membership in the Network of European Healthy Cities Networks Phase VI (2014–2018). Copenhagen: WHO European Office for Europe; 2013.
11. Network of European National Healthy Cities Networks: report on a WHO business meeting. Copenhagen, Denmark, 28 February–1 March 2003. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2003.
12. Health 2020 – a European policy framework and strategy for the 21st century. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013.
13. Phase VI (2014–2018) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013.
14. Network of European National Healthy Cities Networks. Analysis of annual reports from 1 January 2010 to 31 January 2011. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2011.

15. Network of European National Healthy Cities Networks. Analysis of annual reports from 1 January 2011 to 31 January 2012. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2012.
16. Network of European National Healthy Cities Networks. Analysis of annual reports from 1 January 2012 to 31 January 2013. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013.
17. Briefing from healthy cities national networks. 2nd ed. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2012.
18. Fifth Annual Business Meeting and Technical Conference of the WHO European Healthy Cities Network and the Network of European National Healthy Cities Networks in Phase V (2009–2013). Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013.
19. CIVITAS-ELAN. Transport Research and Innovation Portal; 2014 (http://www.transport-research.info/web/projects/project_details.cfm?id=38253, erişim 3 Haziran 2015).
20. European Mobility Week: Brno. Brussels: Eurocities; 2014 (http://www.mobilityweek.eu/cities/?ci=cz_e7wdyvwx&year=2012, erişim 3 Haziran 2015).
21. South-eastern Europe Health Network. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2014 (<http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/public-health-services/south-eastern-europe-health-network-seehn>, erişim 3 Haziran 2015).
22. Baltic Region Healthy Cities Association [website]. Turku: Baltic Region Healthy Cities Association; 2014 (<http://www.marebalticum.org>, erişim 3 Haziran 2015).
23. Hepro Community [website]. Sarpsborg: Østfold County Council; 2014 (<http://www.heproforum.net>, erişim 3 Haziran 2015).
24. World urbanization prospects: the 2011 revision, CD-ROM edition. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division; 2012.
25. United Nations Department of Economic and Social Affairs [website]. New York: United Nations; 2014 (<http://esa.un.org/unup/CD-ROM/Data-Sources.htm>, erişim 3 Haziran 2015).
26. Sustainable Management Development Program. Healthy plan-it. A tool for planning and managing public health programs. Workshop kit. Atlanta: United States Centers for Disease Control and Prevention; 2008.
27. LA21: why and how to measure the quality of Local Agenda 21 in the CR? Criteria of Local Agenda 21 and its implementation into practice. Prague: Ministry of the Environment; 2010 (<http://www.healthycities.cz/la21-criteria-leaflet>, erişim 3 Haziran 2015).
28. The Aalborg Commitments. Freiburg: sustainablecities.eu, 2014 (<http://www.sustainablecities.eu/aalborg-process/commitments>, erişim 3 Haziran 2015).

29. Indicator based methodology for Local Agenda 21 evaluation. Prague: Healthy Cities of the Czech Republic; 2011.
30. Take (good) care of your voters. Oslo: Norwegian Healthy Cities Network; 2012 (<http://sunnekommuner.no/ta-vare-paa-velgerne-dine/pdf/kampanje-eng-sunnekommuner.pdf>, erişim 3 Haziran 2015).
31. Wilkinson R, Marmot M. Social determinants of health. The solid facts. 2nd ed. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2003.
32. Global Youth Tobacco Survey (GYTS). 2001 handbook. Atlanta: United States Centers for Disease Control and Prevention; 2001.
33. The results of address based population registration system, 2013. Ankara: Turkish Statistical Institute; 2014 (<http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15974>, erişim 3 Haziran 2015).

Ek1.Sağlıklı şehirler ve kentsel sağlıkla ilgili kaynaklar

DSÖ Avrupa Bölge Ofisi tarafından yayınlanan tüm dokümanlar (www.euro.who.int) internet sitesi arama alanında mevcuttur. Sağlıklı şehirler ve kentsel sağlık ile ilgili tüm kaynaklara ulaşmak için önce “Sağlık konularına” sonra “Kentsel sağlık” üzerine tıklayınız. Diğer yayınlar için de tam referans ve bir internet bağlantısı sunulmaktadır. Sağlığı geliştirme ile ilgili 1986 Ottawa’dan 2014 Helsinki’ye kadar yapılmış, dünya çapındaki sekiz konferansla ilgili arka plan da DSÖ internet sitesinde bulunmaktadır (<http://www.who.int/healthpromotion/conferences/en>).

Ulusal sağlıklı şehirler ağları için anahtar kaynaklar

DSÖ Yayınları

Janss Lafond L, Heritage Z, Farrington J, Tsouros AD. Ulusal sağlıklı şehirler ağları: Avrupa’daki sürdürülebilir gelişmede güçlü bir etki . Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2003.
Sağlık 2020 – 21. Yüzyılda bir Avrupa politik çerçevesi ve stratejisi. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2013.
Zagreb Sağlıklı Şehirler Deklarasyonu: Tüm yerel politikalarda sağlık ve sağlık alanında eşitlik. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2009.
DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirleri Ağı Faz VI (2014–2018): hedefler ve şartlar. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2013.
Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Birliği Faz VI’ya (2014–2018) üye olmak için referans ve akreditasyon kriterleri. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2013.

Dergi Makaleleri

Donchin M, Shemesh AA, Horowitz P, Daoud N. Sağlıklı Şehirlerin uygulama prensipleri ve stratejileri: İsrail sağlıklı Şehirler Ağı üstüne bir değerlendirme. Health Promot Int. 2006; 21: 266–273.
Heritage Z, Green G. Avrupa ulusal sağlıklı şehirler ağları: elit bir topluluğun etkileri. J Urban Health. 2013; 90 (Suppl.1).
Janss Lafond L, Heritage Z. Avrupa’daki ulusal sağlıklı şehirler ağları. Health Promot Int. 2009; 24 (Suppl.1).

Koordinatörlerle iletişim bilgileri

<http://www.euro.who.int> adresine gidiniz ve “Sağlık konularına” tıklayınız sonra “Kentsel sağlığa” tıklayınız, burada ülkelere göre ulusal ağ ve koordinatörlerin listesini bulabilirsiniz.

Şehir boyutu uygulama kılavuzu

- Sağlıklı şehirler projesinin geliştirilmesi için yirmi adım. 3. Baskı. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 1997.
- Barton H, Tsourou C. Sağlıklı kentsel planlama. İnsanlar için plan yapmak üzerine bir DSÖ kaynakçası. London: E&FN Spon; 2000.
- Şehir sağlığı gelişimi planlaması. Bir çalışma aracı: ana fikir, akış, yapı ve içerik. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2001.
- Şehir sağlığı planlama: çerçeve. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 1996.
- Şehir sağlığı profilleri – şehrinizdeki sağlığı raporlama yöntemleri. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 1995.
- Sürdürülebilir gelişim ve sağlık için şehir planlaması: ana fikir, prensipler ve Avrupa şehir ve kasabaları için bir çerçeve. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2003.
- Sürdürülebilir gelişimde ve yerel sağlıkta halkın katılımı: yaklaşımlar ve teknikler. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2002.

Kanıt ve politika kılavuzu

- Sağlık göstergelerinin tanımlanması: kentsel boyut ve yerel yönetimin rolü. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2012.
- Sağlık için sosyal göstergeler üzerine komisyon. Bir kuşağın boşluğunu kapamak: sağlık için sosyal göstergeler üzerinden sağlık eşitliği. Cenevre: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2013.
- Kickbusch I, Gleicher D. 21. Yüzyılda sağlık yönetimi. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2012.
- Sağlık okuryazarlığı: somut gerçekler. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2013.
- Sağlıklı şehirler sağlıkta eşitsizliğin sosyal göstergeleri ile mücadele ediyor: eylem için bir çerçeve. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2012).
- DSÖ Avrupa Bölgesinde sağlık eşitsizlikleri üzerine sosyal göstergelerin incelenmesi: nihai rapor. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; güncellenen yeni baskı, 2014.
- Wilkinson R, Marmot M. Sağlığın sosyal göstergeleri. Somut gerçekler 2. Baskı. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2003.
- Avrupa’da eşitlik için çalışmalar. DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı 3. Faz Başkanlar Bildirgesi. Kopenhag: DSÖ Avrupa Bölge Ofisi; 2000.

Ek 2.Ulusal sağlıklı şehirler ağları ve şehirlerin kriterleri

Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağına üyelik için ulusal ağların akreditasyonu ve şartlar

Sağlıklı şehir unsurları	Asgari şartlar
1. Politik taahhüt: prensip ve stratejilerin onaylanması	Sağlık 2020'ye ve DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI hedeflerine ve şartlarına yönelik politik bir taahhüt veya beyanda bulunun
2.Altyapı	Teknik ve idari kaynakları ve yıllık bütçesi olan bir koordinatör veya odak noktası tanımlayın Faz VI'nın hedef ve temalarını yerel ve ulusal düzeyde politik olarak temsil eden bir yönlendirme kurulu Ağın tüzük veya bir kanun ile resmi olarak örgütlenmesi Sağlıklı şehir prensiplerine yönelik dört alan temelinde oluşturulmuş üyelik şartları
3.Ürünler ve sonuçlar	Üye şehirlerle düzenli çalışma toplantıları Üyelerini aktif olarak desteklediğini ortaya koyan ulusal ağ eylem planı Ulusal ağ faaliyetlerinin raporlandığı yıllık raporlama şablonunu tamamlamak ve Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı'nın yayın ve bültenine katkıda bulunmak Ağın yıllık çalışma programı veya eylem planının sistemli olarak izlenip değerlendirilmesi Hizmet ve verilerin üyelere yayılması
4.Ağ Çalışmaları	DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı ve Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın yıllık çalışma ve teknik toplantılarına katılma İnternet sitesi, WebEx ve elektronik posta adresi Kaynakların izin verdiği oranda, kendi kaynakları veya ulusal ağın kaynakları vasıtasıyla ulusal ağa üye iki şehrin yıllık DSÖ çalışma ve teknik konferansına katılması Diğer ulusal sağlıklı şehirler ağları ile etkin çalışma; karşılıklı fayda sağlanacak diğer ulusal ağlar veya ortaklar oluşturmak
5.Yıllık finansal katkı	DSÖ'ye yıllık aidatların ödenmesi

Şehirlerin Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağına üyelik şartları

Sağlıklı şehir konuları	Asgari Şartlar	İdeal Şartlar (asgari şartlara ek olarak)
1. Politik taahhüt: prensip ve stratejilerin onaylanması	DSÖ Sağlık 2020'ye ve DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı Faz VI çerçevesine politik taahhütte bulunmak Bir meclis kararı ile belediye başkanının ağa katılımı politik olarak taahhüt etmesi	Sektörler, birimler, kurumlar ve STK'larla yerel ortaklık anlaşmaları Faz VI hedefleri üzerinde çalışmak için tam taahhüt
2. Altyapı	İdari ve ofis desteğine ve kaynaklara sahip bir koordinatör veya odak noktasının belirlenmesi Şehrin politik bir temsilcisinin de yer aldığı bir sektörler arası yönlendirme kurulu	Tam zamanlı koordinatör ve sağlıklı şehir ofisinde çalışacak destek personeli
3. Ürünler ve sonuçlar	Çeşitli sağlıklı şehir çalışmaları, örnek olarak, sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak üzerine çalışmak, sağlıklı yaşamı destekleme, hassas guruplara destek verme veya sağlıklı şehir planlaması Yıllık rapor ve yıllık raporlama şablonunun ulusal ağa sunulması ve bilgi paylaşımı	Faz VI hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik bir plan veya program Bir şehir sağlığı profili, bir şehir sağlığı gelişim planı veya benzeri Resmi bir yıllık raporlama mekanizması ve ilerlemelerin izlenmesi
4. Ağ Çalışmaları	Ulusal ağ toplantılarına katılım	Ulusal ağ toplantılarına katılım ve kaynakların izin verdiği hallerde, yıllık DSÖ çalışma ve teknik konferansına katılım Ulusal ağ eğitimlerine aktif katılım İnternet sitesi ve WebEx

Ek 3.Sağlıklı şehirler ağı kurmak ve başlatmak için tavsiyeler

Avrupa'da sağlıklı şehirlere ilgi büyümektedir ve sağlıklı şehirlerin VI. Fazının amacı ulusal sağlıklı şehirler ağlarını DSÖ Avrupa bölgesindeki daha fazla ülkeye yaymaktır. Ulusal bir ağ kurma sürecine girişmiş ülkelerde profesyoneller açısından pek çok soru ortaya çıkmaktadır. Kendi alanlarında oldukça deneyimli olan ulusal ağ koordinatörleri aşağıdaki rehberin oluşturulması için bilgilerini paylaşmışlardır.

Avantajları ve dezavantajları ile ulusal sağlıklı şehirler oluşturma modellerini özetleyen bir tablo da (Bölüm 3 Kısım 1'de) sunulmaktadır. Bu modeller sağlıklı şehirlerin nasıl kurulacağı ve yönetim sürecinde kimlerin yer alacağı konusunda bilgiler sağlayabilir. Ulusal bir ağın yönetim modeli tamamen o ülkedeki şehirlerin ihtiyaçlarına, şartlarına ve kapasitesine bağlıdır. Doğru veya yanlış bir model yoktur ve ulusal ağlar yapılarını zaman içinde adapte edebilirler.

1.Sağlıklı şehirler hakkında bilgi edinin: prensipler, politikalar, organizasyon ve ağ çalışmaları.

- Geçici bir koordinatör tanımlayın.
- DSÖ'den sağlıklı şehirler ile ilgili bilgilere ve ulusal ağlar ile belediyelere yönelik kriterlerin tanımlandığı şartnameye ulaşın (Ek1 ve Ek2'ye bakınız).
- DSÖ ile bağlantıya geçin ve yıllık koordinatörler toplantısına veya Avrupa Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağının eğitim organizasyonuna gözlemci olarak katılın.
- Diğer ülkelerin deneyimlerini öğrenin.
 - Sağlıklı şehirler sizin ülkenize nasıl adapte edilebilir?
 - Diğer ulusal sağlıklı şehirler ağlarının çalışmalarını ve idari modellerini gözden geçirin (aşağıya bakınız).
 - Diğer ağların politik yöneticileri nasıl angaje ettiklerini öğrenin.

Tüm ulusal sağlıklı şehirler ağlarının koordinatörlerinin iletişim bilgilerinin bir listesi (onaylanmış ve onaylanmamış) DSÖ internet sitesinde bulunabilir: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/urban-health/partners/network-of-national-healthy-cities-networks-coordinators>.

2. Savunucular ve destekçiler bulun.

- Hevesli şehirlerden bir çekirdek gurup oluşturun, deneyimli olmaları avantajdır. DSÖ'nün ülkenizdeki Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı üyelerinden birisi ile iletişim kurun. (Ek 1'e bakınız)
- Sağlıklı şehirler ağı ile ilişkili çalışmalarınıza başlamak için güçlü, hevesli ve geleceği düşünen bir belediye başkanı bulun.
- Ağın gelişmesini destekleyebilecek Sağlık Bakanlığı, diğer bakanlıklar, ulusal organizasyonlar ve akademik kurumlarla bağlantılar ve ortaklık kurmaya başlayın.
- Başlamak için kullanabileceğiniz fonlarını belirleyin ve başvurun.

3. İhtiyaçlarınızı, elinizdekileri ve imkanlarınızı tanımlayın.

- Ülkenizdeki şehirlerde halk sağlığı hususundaki ana zorluklar nelerdir?
- Ulusal arenaya, sağlıklı şehirler ağının getirebileceği özgün katkılar nedir?
- Sağlıklı şehirlerin yerelde en çok desteğe ihtiyacı olan anahtar unsurlar nelerdir?
- Mevcut güçlü yönleriniz nelerdir?
- Ağı yürütmek için hangi insan kaynakları özelliklerine ihtiyacınız var?
- Hangi yerel ve ulusal kaynakların desteğini alabilirsiniz?
- Potansiyel ulusal ortaklarınızın ihtiyaçları nelerdir?
- Sürdürülebilir gelişme ve ulusal sağlık hususuna şehirler nasıl yakından bağlanabilirler?

4. Organize olun ama küçük başlayın.

- Başlangıç hedefleriniz konusunda anlaşın.
- Ağın resmi yapılarını ve belgelerini hazırlamak için bir çalışma gurubu kurun.
 - Önceliklerinizi açık bir şekilde belirleyin.
 - Ağın kanunlara uygun bir yapıda kurulması ile ilgili olarak yasal süreçleri araştırın.
 - Asgari çalışma standartlarını, bunlar üyelik kriterlerini de içermelidir.
 - İdari birimleri oluşturun, bunlar şeffaf karar verme süreçlerine sahip olmalıdır.
 - Bir yönlendirme kurulu ve diğer yönetim organlarını oluşturun, bu noktada politikacıların nasıl dahil edilebileceği göz önüne alınmalıdır.
 - Bir üyelik aidatı önermeyi düşünebilirsiniz.
 - Yukarıdakileri yasal bir tüzükte bir araya getirin.
- Esnek bir koordinasyon ofisi oluşturun (sonra anlatılacaktır).

5. Sağlıklı şehirlerin büyümesi için bir temel oluşturun.

- Sağlıklı şehirler konusunda deneyimli bir grup oluşturun (örnek olarak şehir sağlık planlaması hakkında, şehir sağlık profili ve planları konusunda).
- Değişim ve öğrenme ile ilgili sık fırsatlar yaratın.
- Üyeleri destekleyecek bir internet sitesi oluşturun ve ulusal olarak tanıttın.
- Politikacıları hedefleyen ve sağlıklı şehirlerin arkasındaki ana fikri açıklayan iletişim araçlarına yatırım yapın.
- Sektörler arası stratejik ittifaklar kurun.

6. Ağı ulusal olarak başlatın.

- Birinci hedef gurubunuza vereceğiniz en önemli mesajları tanımlayın.
- Bir ağ stratejisi benimseyin ve somut bir eylem planı oluşturun.
- Sağlıklı şehirler üzerine ortaklarınızla geniş ve ulusal bir konferans düzenleyin.
- Ağı yasal olarak başlatın.

7. Bağımsızlık ve sürdürülebilirlik kazanın.

- Oluşturabileceğiniz en özerk ve bağımsız ve finansal olarak kendine yeten bir sistem oluşturun.
- Ağ yapılarını ve işlevlerini düzenli olarak denetleyin, denetlerken şehre ve ortaklara düzenli olarak katma değer sağlamayı göz önünde bulundurun.
- Aktif şehir ve politik katılım süreçlerinin sürdürülebilirliği üzerine çalışın.
- Avrupa seviyesinde ağ oluşturun ve DSÖ'nün parçası olabilmek için akreditasyona başvurun. DSÖ akreditasyonu bir kalite işaretidir ve sağlıklı şehir ağlarının ulusal meşruluğunu artırır ve her seviyedeki ortak açısından çekici hale getirir.

Ulusal sağlıklı şehirler ağına liderlik modelleri

Tip	Avantajlar	Dezavantajlar
Bağımsız Ağ herhangi bir organizasyonun parçası veya organizasyonun altında veya ona bağlı değildir	- Bağımsız ifade ve karar verme. - Ağ şehirlerin görüşlerini özgürce ifade eder ve politik ortamdaki değişimlere bakmaksızın ortaklıklar kurmaya çabalayabilir. - Şehrin ihtiyaçlarına yüksek oranda karşılık verir. - Bu tipteki organizasyondaki dört ağı da tam zamanlı koordinatörleri vardır.	- Koordinasyon ve personel açısından aynı kaynaklarına direk erişim olmaması. - Dış fonlamaya ve üyelik aidatlarına yüksek düzeyde bağımlılık.
Şehir-Yönetiminde Şehrin koordinasyon ve ağ liderliğine ev sahipliği yaptığı bir ağıdır	- Bağımsız yerel ifade bulunmaktadır fakat yönetici veya ev sahibi şehrin etkisi altındadır. - Şehrin ihtiyaçlarına yüksek oranda karşılık verir. - Ev sahibi şehir koordinasyon masraflarını üstlenir. - Koordinatörün ağın politik lideriyle yakın bağlantıları vardır. - Koordinatörün sağlıklı bir şehrin sürdürülebilirliği konusundaki zorluklara dair keskin iç görüşleri vardır.	- Ağın kaynakları ve ağa etki eden unsurları, yerel politik yönetim değişimleri ve ekonomik kararlardaki değişimlerden olumsuz etkileyebilir. - Ev sahibi şehir konum olarak merkezi bir yerde veya ülkenin başkentinde olmayabilir, bu da ulusal bağlantıları ve ortaklıklar kurmayı zorlaştırabilir. - Koordinatör genellikle ağ için yarı zamanlı olarak şehirdeki başka bir tam zamanlı rolün parçası olarak çalışmaktadır.
Kurumsal-Yönetimde Ulusal ağ organizasyon olarak liderlik sağlayan ev sahibi bir organizasyonun bir parçasıdır (sağlık bakanlığı, halk sağlığı okulu veya yerel otoritelerin bir kurumu gibi)	- Ağ, kurum veya organizasyonun saygınlığı ve durumundan faydalanır, bu da ağının kredibilitésini artırır. - Kurum, araştırma, eğitim ve değerlendirmelerle ilgili kurum içi uzmanlığa erişim sunar. - Ev sahibi koordinasyon masraflarını üstlenir. - Ulusal konular hakkında bilgi ve istişare süreçlerine doğrudan erişim konusunda güçlü imkanlar bulunur. - Ağ kurumun mevcut ortaklıklarından fayda sağlar.	- Akademik kurumlar, yüksek idari maliyetler getirebilen araştırma fonları ve dış kaynaklara ihtiyaç duyar. - Sağlıklı şehirler kaynak dağıtımında önceliklerini kaybedebilir. - Ulusal önceliklerin ağın çalışmalarına hakim olması riski vardır; bu nedenle, her zaman olmasa da, ağ, bir uygulama birimine dönüşebilir. Bu ise kendi ihtiyaçlarını ve önceliklerini tanımlaması gereken şehirler için olumsuzdur. - Şehirler ve ulusal kurumlar arasında işbirliğini geliştirmek ve karşılıklı fayda sağlamaya yönelik ilişkiler kurmak başlangıçta oldukça zaman alabilir ama uzun vadede avantajlar sağlayacaktır; örnek olarak araştırmalar ile politik uygulamalar arasında bir köprü oluşturulması.

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ISBN: 978-605-66682-1-0

Sağlıklı Kentler Birliği

Tayakadın Mahallesi Doyuran Sokak No.13 Osmangazi / BURSA

Tel: 0224 235 23 99 / Faks: 0224 235 34 70

www.skb.org.tr